

**STRATEGIA DE DEZVOLTARE
LOCALĂ
A COMUNEI FÂNTÂNELE
2021-2027
JUDEȚUL MUREȘ**

DENUMIREA LUCRĂRII

**Strategia de dezvoltare locală a
comunei Fântânele 2021-2027**

LOCAȚIA

Comuna Fântânele, Județul Mureș

BENEFICIAR

Comuna Fântânele, Județul Mureș

ELABORATOR

Pro Regio Consulting SRL

Tg. Mureș

Cuprins

<i>Cuvânt înainte</i>	5
<i>Metodologia elaborării</i>	7
<i>Partea I. Contextul general al dezvoltării comunităților rurale și fondurile europene</i>	12
1. <i>Documente de programare</i>	13
2. <i>Politica de coeziune 2021-2027</i>	16
3. <i>Priorități naționale de investiții pentru finanțarea din Fondurile Europene post-2020</i> .	19
4. <i>Politica Agricolă Comună 2021-2027</i>	29
5. <i>Măsuri de redresare și reziliență</i>	30
6. <i>Planul de dezvoltare al Regiunii Centru 2021-2027</i>	32
<i>Partea a II.-a Situația existentă la nivel local</i>	47
1. <i>Cadru general</i>	47
1.1. <i>Așezare și istoric</i>	48
1.2. <i>Relieful</i>	48
1.3. <i>Clima</i>	49
1.4. <i>Solurile</i>	49
1.5. <i>Aspecte hidrogeologice</i>	50
1.6. <i>Vegetația și fauna</i>	50
1.7. <i>Istoricul localităților</i>	53
1.8. <i>Resurse antropice</i>	54
2. <i>Demografie și forța de muncă</i>	59
2.1. <i>Evoluția populației - caracteristici demografice</i>	60
2.2. <i>Forța de muncă</i>	67
3. <i>Terenuri și locuințe</i>	69
3.1. <i>Terenuri. Zonificare teritoriu</i>	70
3.2. <i>Fondul locativ</i>	70
4. <i>Infrastructură</i>	75
4.1. <i>Drumuri</i>	76
4.2. <i>Alimentare cu apă și canalizare</i>	77
4.3. <i>Gestionarea deșeurilor</i>	78
4.4. <i>Energie termică</i>	79
4.5. <i>Energie electrică</i>	80
4.6. <i>Tehnologia informației și telecomunicațiilor</i>	80
4.7. <i>Investiții în infrastructură</i>	81
5. <i>Servicii publice</i>	84

<i>5.1. Servicii de sănătate</i>	85
<i>5.2. Servicii de asistență socială</i>	85
<i>5.3. Învățământ</i>	86
<i>5.4. Cultură și recreere</i>	88
<i>5.5. Administrația publică locală</i>	92
<i>6. Economie</i>	95
<i>6.1. Analiza mediului economic local</i>	96
<i>6.2. Turism</i>	99
<i>6.3. Agricultură</i>	103
<i>Partea a III.-a Planul strategic de dezvoltare</i>	110
<i>1. Analiza SWOT</i>	111
<i>2. Identificarea problemelor strategice</i>	125
<i>3. Viziunea strategică</i>	129
<i>4. Direcții strategice de dezvoltare</i>	129
<i>5. Planul de acțiune</i>	145
<i>6. Portofoliul de proiecte</i>	171
<i>7. Planul de implementare și monitorizare a strategiei de dezvoltare a comunei Fântânele.</i>	209
<i>8. CONCLUZII</i>	213
<i>Bibliografie</i>	214

Cuvânt înainte

În fiecare comunitate este nevoie de un document care să exprime aspirațiile de dezvoltare ale comunității, care să abordeze problemele locale și care să se bazeze pe potențialul local de dezvoltare.

Strategia unei localități constituie tabloul general al problemelor și aspirațiilor comunității, a priorităților acesteia și va asigura implicarea generală a actorilor locali, a cetățenilor în elaborarea și implementarea planurilor de dezvoltare pe termen mediu și lung și a proiectelor care derivă din aceste planuri.

Strategia de dezvoltare locală orientează programele sectoriale ale instituțiilor și organizațiilor locale, furnizează informațiile necesare sectorului privat și implică pe reprezentanții acestora în planificarea dezvoltării economice locale, asigură fundamentarea solicitărilor de finanțare pentru proiectele prioritare.

Un aspect special al strategiei îl constituie asigurarea bazelor pentru o relație mai strânsă cu localitățile din jur. Coeziunea teritorială a proceselor de dezvoltare presupune construirea alianțelor pentru a consolida pozițiile polilor de dezvoltare.

Strategia de dezvoltare locală a comunei Fântânele stabilește obiectivele strategice majore pentru perioada 2021-2027 și asigură următoarele aspecte:

- Profilul de dezvoltare pe termen mediu a comunei Fântânele
- Strategia de dezvoltare economico-socială durabilă a comunei Fântânele inclusiv politicile, programele și proiectele de dezvoltare, planul de acțiune/măsuri pentru implementare, precum și instrumentele de monitorizare, evaluare și control;
- Integrarea planurilor strategice, de investiții publice și a celor spațiale pentru dezvoltarea comunei;
- Programul de proiecte de investiții, corelat cu prevederile strategiei și vizualizat în planșa de etapizare a PUG.
- Stabilirea parteneriatelor inter-instituționale/inter-departamentale, inter-sectoriale, la nivelele și în domeniile relevante în scopurile stabilite prin strategie (constituirea de grupuri consultative pe domenii).
- Conștientizarea și atragerea comunității locale, mobilizarea acesteia în procesul de elaborare și implementare a strategiei;

- Identificarea și implementarea formulei de instituționalizare a strategiei și a procedurilor de funcționare (actualizare, implementare, monitorizare) aferente (pe orizontala și verticala, reprezentare, decizional, tehnic, comunicare etc)
- Identificarea partenerilor strategici și inițierea activităților de construire a parteneriatelor.

Strategia de dezvoltare a comunei Fântânele este rezultatul activităților derulate de membrii comunității în colaborare cu elaboratorul strategiei. Obiectivele strategice ale comunei Fântânele, pentru perioada 2021-2027 au fost definite urmărindu-se realismul în evaluarea resurselor financiare existente și a posibilităților de dezvoltare, cu urmărirea respectării principiilor dezvoltării durabile.

Metodologia elaborării

Pentru elaborarea Strategiei de Dezvoltare Locală care să asigure obținerea rezultatelor calitative și cantitative așteptate, a avut loc divizarea procesului de elaborare în etape și acțiuni, după cum urmează:

- **Etapa I. Pregătirea procesului de elaborare a strategiei**

În această etapă a avut loc constituirea echipei de elaborare a strategiei și a grupurilor de lucru. În aceasta etapă au fost incluse prezentări și dialoguri referitor la elaborarea strategiei, elaborarea procesului de planificare strategică, urmată de aprobarea unui mod de lucru de către toți factorii implicați (personalul administrației publice locale, instituțiile publice, membrii consiliului local, reprezentanți ai mediului de afaceri din comună, reprezentanți ai societății civile);

- **Etapa II. Derularea cercetării documentare**

Derularea cercetării documentare în vederea întocmirii profilului socio-economic și de mediu al comunei a avut două direcții principale:

- cercetarea tehnico -documentară a situației existente pe plan social, economic, de mediu, cultural, sportiv, comunitar etc
- evaluarea nevoilor și aspirațiilor comunității locale.

Prima cercetare s-a realizat cu aportul serviciilor publice și de specialitate coordonate de Consiliul Local și primarul comunei, a unor instituții publice de la nivel județean, precum și prin consultarea unor specialiști. Evaluarea nevoilor și aspirațiilor comunității locale s-a realizat prin întâlniri cu comunitatea locală.

Au fost analizate bazele de date statistice la nivel județean și național, prin solicitarea de informații specifice, dedicate comunei.

- **Etapa III. Realizarea analizei SWOT** a situației socio - economice actuale a comunei

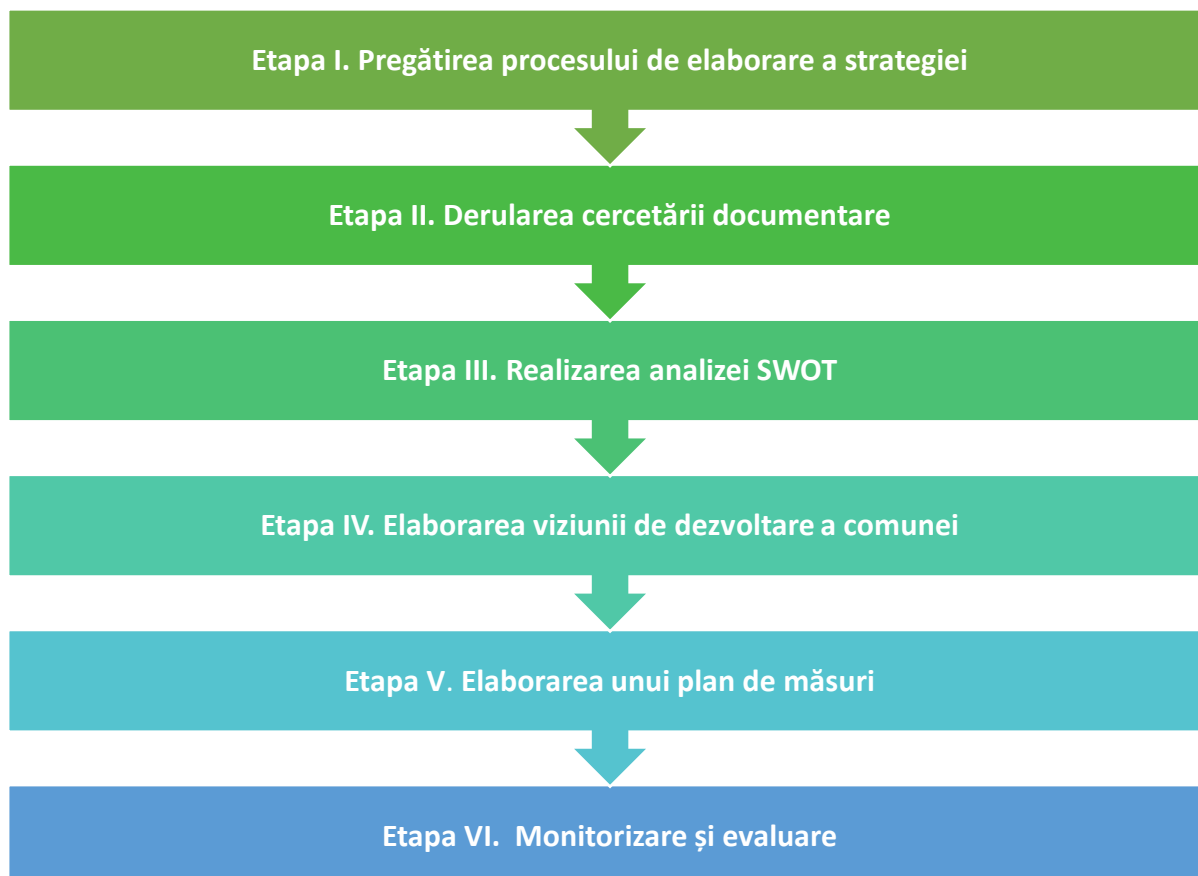
- **Etapa IV. Elaborarea viziunii de dezvoltare a comunei**, a obiectivelor strategice și a direcțiilor de dezvoltare, având ca bază de lucru analiza SWOT centralizată la nivelul comunei;

- **Etapa V. Elaborarea unui plan de măsuri** prin stabilirea unor proiecte punctuale și acțiuni concrete de dezvoltare durabilă. În această etapă au fost utilizate, ca materiale, suport, planurile de investiții și programele elaborate de Consiliul Local pe termen scurt, precum și prevederile Planului Urbanistic General existent pentru a identifica eventuale planificări care ar putea avea o influență asupra dezvoltării comunei; au fost consultate companiile naționale cu activități în zonă; au fost analizate strategiile

naționale, regionale și județene pentru a corela obiectivele de la nivel local cu cele de la nivel regional sau național. Acțiunile propuse și proiectele aferente au respectat prevederile legislației în vigoare, urmărindu-se în același timp, respectarea tuturor recomandărilor în sensul planificării unei dezvoltări durabile, pe principii ecologice.

- **Etapa VI. Monitorizare și evaluare**

Pentru a facilita monitorizarea implementării strategiei propuse, a fost elaborat un set de măsuri de evaluare a strategiei de dezvoltare și de revizuire periodică.

Finalizarea Strategiei de Dezvoltare Locală și adoptarea ei prin hotărâre va fi realizată de către Consiliul Local și de către primarul comunei. Revizuirea Strategiei de Dezvoltare Locală se va face periodic, în scopul evaluării stadiului de implementare, în vederea analizei comparative a indicatorilor de monitorizare. Revizuirea este necesară pentru actualizarea și adaptarea conform cadrului legislativ specific unei perioade sau ca urmare a unor schimbări și opțiuni politice relevante, structurale. Prima revizuire se propune a fi în anul 2022. Metodologia de revizuire va cuprinde următoarele elemente: rezultatele monitorizării la sfârșitul anului 2021; evoluția bugetului local, noua legislație cu efecte directe asupra localității sau dezvoltării rurale, modificări ale strategiilor naționale și regionale, publicarea programelor de finanțare

europene și naționale în contextul noului ciclu de programare 2021-2027, respectiv concretizarea ghidurilor de finanțare aferente.

Problemele comunei Fântânele, identificate în urma întâlnirilor:

- Traficul de tranzit în permanentă creștere
- Poluare fonică și poluarea aerului (monoxid de carbon)
- Străzi neasfaltate în fiecare localitate aparținătoare comunei
- **Lipsa rețelei de apă potabilă în localitățile:**
- Probleme în gestionarea apei pluviale
- Poduri din lemn în stare degradată
- Pericol de inundații
- Drumuri agricole neamenajate
- **Lipsa rețelei de canalizare menajeră în localitățile**
- Lipsa unor spații verzi/ terenuri de joacă
- Rețeaua electrică necesită modernizare
- **Lipsă teren de sport multifuncțional în localitățile .**
- Ar fi nevoie de programe culturale și sportive pentru tineri
- Dispensarele medicale nu sunt dotate corespunzător
- În comună nu există centru comunitar integrat pentru oferirea unor servicii sociale
- Numărul persoanelor supuse riscului de excluziune socială este în creștere
- Un număr mare de persoane vârstnice din comună trăiesc singuri
- Există nevoia înființării unor locuințe de tip ANL
- Numărul redus de turiști care vizitează localitățile comunei
- Resursele naturale și produsele tradiționale nu sunt valorificate și promovate corespunzător
- Numărul de locuri de muncă din localitate este redus, mai ales în domenii cu valoare adăugată ridicată
- Micii întreprinzători locali nu beneficiază de infrastructuri și servicii de afaceri corespunzătoare
- Ar fi nevoie de susținerea și dezvoltarea meșteșugurilor și artizanatului
- Ar fi nevoie de dezvoltarea agroturismului, centrat pe valorile comunei
- Numeroase produse tradiționale specifice zonei nu sunt suficient promovate
- Spiritul asociativ în rândul micilor fermieri este slab dezvoltat
- Numărul de locuri de muncă din comună este redus

- La nivelul localității există un deficit de forță de muncă calificată în anumite domenii ale economiei naționale
- Există nevoia sprijinirii desfacerii produselor agricole locale
- Activitățile Primăriei sunt din ce în ce mai complexe, resursele disponibile sunt limitate, există nevoia de informatizare a unor activități
- Activitățile Primăriei sunt din ce în ce mai complexe, este nevoie de formarea continuă a angajaților
- Bugetul administrației locale este unul redus, fiind necesară o prioritizare permanentă a investițiilor publice, într-o abordare strategică parțial ocupată, iar nevoia de formare profesională este continuă

Ca răspuns la problemele identificate, s-au formulat următoarele propuneri:

- Asfaltarea străzilor în fiecare localitate a comunei
- Înființarea aleilor pietonale în fiecare localitate a comunei
- Înființarea rețelei de apă potabilă în localitățile:
- Înființare rețea de canalizare ape pluviale în localitățile: Fântânele și Roua
- Măsuri de prevenire și protecție împotriva inundațiilor
- **Construcția unui pod din beton peste pâraul Bordos**
- Amenajarea drumurilor agricole
- Înființarea și extinderea rețelei de apă potabilă și de canalizare în toate localitățile comunei
- Înființarea unor spații verzi/ terenuri de joacă
- Amenajare complex sportiv în localitatea Fântânele
- **Înființarea/dotarea unui centru multifuncțional**
- **Reabilitarea căminului cultural din localitățile Roua și Cibu**
- Derularea unor programe culturale și sportive pentru tineri
- **Înființarea unui teren de fotbal cu gazon sintetic în localitatea Călimănești**
- Organizarea programului de after school în Fântânele pentru clasele I-VIII.
- **Extinderea dispensarului medical cu laboratoare de analiză**
- Înființarea unor locuințe de tip ANL
- Dezvoltarea serviciilor sociale, crearea unui centru comunitar integrat
- Includerea comunei în circuitul turistic zonal, județean și regional.
- Valorificarea resurselor naturale și a produselor tradiționale prin dezvoltarea agroturismului

- Susținerea întreprinzătorilor locali în atragerea de fonduri și astfel crearea unor locuri de muncă în comună
- Înființarea unui loc de desfacere pentru producătorii locali (piață agroalimentară)
- Susținerea micilor fermieri pentru dezvoltarea spiritului asociativ și realizarea unor grupuri de producători
- Informatizarea și dezvoltarea activității administrației publice locale
- Formarea continuă a angajaților administrației publice
- Creșterea gradului de transparență, a eticii și integrității la nivelul administrației publice locale

Problemele sesizate precum și soluțiile propuse vor fi analizate în cadrul capitolului Planificarea strategică.

Partea I. Contextul general al dezvoltării comunităților rurale și fondurile europene

1. Documente de programare

În noul cadru de programare europeană dezvoltarea regională și coeziunea vor avea următoarele trăsături față de ciclul anterior:

- **O abordare mai personalizată a dezvoltării regionale**

Politica de coeziune continuă investițiile în toate regiunile, pe baza a 3 categorii (mai puțin dezvoltate, în tranziție, mai dezvoltate). Metoda de alocare a fondurilor se bazează încă, în mare măsură, pe PIB-ul pe cap de locuitor. Se introduc noi criterii (șomajul în rândul tinerilor, nivel scăzut de educație, schimbări climatice și primirea și integrarea migranților), pentru a reflecta mai bine realitatea de pe teren. Regiunile ultraperiferice vor beneficia în continuare de sprijin special de la UE. Politica de coeziune continuă să sprijine strategiile de dezvoltare conduse la nivel local și să autonomizeze gestionarea fondurilor de către autoritățile locale. Crește și dimensiunea urbană a politicii de coeziune, prin alocarea a 6 % din FEDR dezvoltării urbane durabile și printr-un nou program de colaborare în rețea și de consolidare a capacităților dedicat autorităților urbane, sub denumirea Inițiativa urbană europeană.

- **Simplificare: reguli mai scurte, mai puține și mai clare**

Pentru întreprinderile și antreprenorii care beneficiază de sprijinul UE, noul cadru oferă mai puțină birocrație și modalități mai simple de solicitare a plăților, prin utilizarea opțiunilor simplificate în materie de costuri. Pentru facilitarea sinergiilor, un cadru unic de reglementare acoperă în prezent 7 fonduri UE implementate în parteneriat cu statele membre („gestionare partajată”). Comisia propune, de asemenea, controale mai relaxate la programele cu istoric bun, o mai mare încredere în sistemele naționale și extinderea principiului „auditului unic”, pentru a evita suprapunerea verificărilor.

- **Un cadru mai flexibil**

Noul cadru reunește stabilitatea necesară planificării investițiilor cu nivelul corespunzător de flexibilitate bugetară, pentru a face față unor evenimente neprevăzute. O evaluare intermediară va determina dacă este nevoie de modificarea programelor pentru ultimii doi ani ai perioadei de finanțare, pe baza priorităților emergente, a executării programelor și a celor mai recente recomandări specifice fiecărei țări.

În anumite limite, se vor permite transferuri de resurse în cadrul programelor fără a fi necesară o aprobare oficială a Comisiei. O dispoziție specifică facilitează mobilizarea de fonduri UE începând din prima zi, în caz de dezastru natural.

- **O legătură mai strânsă cu Semestrul European și cu guvernarea economică a Uniunii.**

Politica de coeziune sprijină reformele pentru crearea unui mediu favorabil investițiilor, în care întreprinderile pot să prospere. Se va asigura deplina complementaritate și coordonare cu Programul de sprijin al reformei, în forma sa nouă și consolidată.

În perioada bugetară, recomandările specifice fiecărei țări (RST) formulate în contextul semestrului european vor fi luate în considerare de două ori: la început, pentru conceperea programelor din cadrul politicii de coeziune, și apoi în cadrul evaluării intermediare. Pentru a stabili condițiile propice creșterii economice și creării de locuri de muncă, noile condiții favorizante vor contribui la înlăturarea obstacolelor din calea investițiilor. Aplicarea lor va fi monitorizată pe întreaga perioadă financiară.

- **Mai multe oportunități pentru sinergii în setul UE de instrumente bugetare**

Cadrul de reglementare unic care acoperă fondurile politicii de coeziune și Fondul pentru azil și migrație vor facilita crearea de strategii de integrare a migranților la nivel local sprijinite prin resurse UE utilizate în sinergie; Fondul pentru azil și migrație se va concentra pe nevoile pe termen scurt ale migranților în momentul sosirii, în timp ce politica de coeziune va sprijini integrarea lor socială și profesională. În afara cadrului unic de reglementare, vor fi facilitate sinergii cu alte instrumente UE, cum ar fi politica agricolă comună, Orizont Europa, programul LIFE sau Erasmus +.

- **Interreg: eliminarea obstacolelor transfrontaliere și sprijinirea proiectelor interregionale pentru inovare**

Cooperarea interregională și transfrontalieră va fi facilitată de noua posibilitate ca o regiune să utilizeze părți din propria alocare pentru a finanța proiecte în altă parte a Europei, împreună cu alte regiuni.

Noua generație a programelor de cooperare interregională și transfrontalieră („Interreg”) va ajuta statele membre să depășească obstacolele transfrontaliere și să dezvolte servicii comune. Comisia propune un nou instrument pentru regiunile de frontieră și pentru țările dornice să-și armonizeze cadrele juridice, denumit Mecanismul transfrontalier european.

Pornind de la succesul acțiunii pilot din 2014-2020, Comisia propune crearea Investițiilor interregionale pentru inovare. Regiunile cu active corespunzătoare de „specializare inteligentă” vor fi sprijinite mai mult pentru alcătuirea clusterelor paneuropene în sectoare prioritare precum datele masive (big data), economia circulară, sistemele avansate de fabricație sau securitatea cibernetică.

- **Norme consolidate pentru investițiile UE cele mai performante**

Toate programele își vor menține cadrul de performanță cu obiective cuantificabile (numărul de locuri de muncă create sau accesul suplimentar la rețele în bandă largă). Noul cadru instituie un bilanț anual al performanței, sub forma unui dialog politic între autoritățile programului și Comisie. Performanța programelor va evaluată și cu ocazia evaluării intermediare. Din motive de transparență și pentru ca cetățenii să poată urmări progresele înregistrate, statele membre vor trebui să raporteze toate datele de implementare o dată la două luni, iar platforma de date deschise privind coeziunea va fi actualizată automat.

- **Utilizarea mai intensă a instrumentelor financiare**

Subvențiile singure nu pot face față nevoilor semnificative de investiții. Ele pot fi completate eficient de instrumente financiare, care au un efect de pârghie și sunt mai aproape de piață. În mod voluntar, statele membre vor putea transfera o parte din resursele politicii de coeziune noului fond InvestEU administrat central, pentru a accesa garanția oferită de bugetul UE. Combinarea subvențiilor și instrumentelor financiare este mai ușoară, iar noul cadru include și dispoziții speciale pentru a atrage mai mult capital privat.

- **Mai multe eforturi de comunicare pentru a îmbunătăți vizibilitatea politicii de coeziune**

Pentru o Europă tot mai apropiată de cetățeni, se pune mai mult accent pe necesitatea de a comunica mai bine rezultatele pozitive ale politicii de coeziune. Statele membre și regiunile au consolidat cerințele de comunicare, de exemplu în ceea ce privește organizarea de evenimente pentru inaugurarea proiectelor mari cu finanțare de la UE și dezvoltarea unor planuri de informare prin rețelele sociale.

În același timp, comunicarea pe tema proiectelor finanțate de la UE se simplifică, introducându-se un singur branding pentru toate fondurile UE, un portal unic unde apar toate finanțările disponibile pentru întreprinderi și o bază de date unică pentru proiecte gestionată de Comisie.

- (<https://ec.europa.eu>)

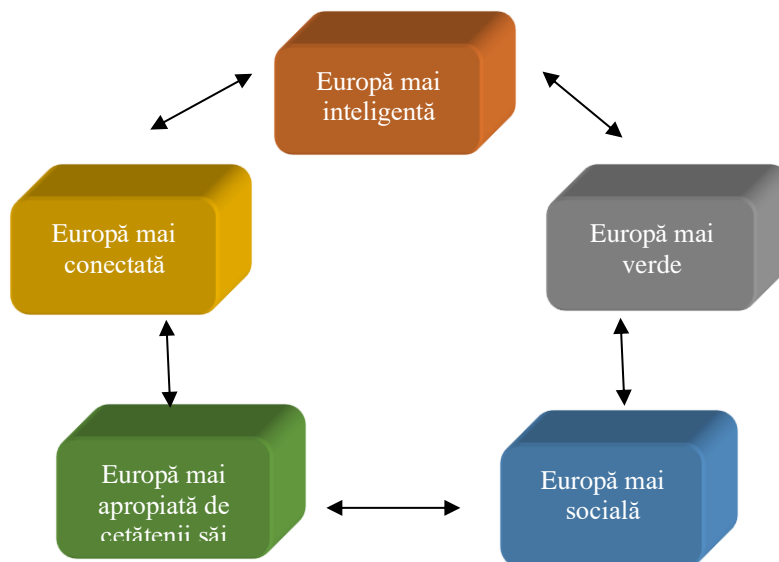
2. Politica de coeziune 2021-2027

În cadrul următorului buget pe termen lung al UE pentru 2021-2027, Comisia propune modernizarea politicii de coeziune, principala politică de investiții a UE și una dintre cele mai tangibile expresii ale solidarității.

Cinci priorități investiționale:

- **Europă mai inteligentă**, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii
- **O Europă mai verde**, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice
- **O Europă conectată**, cu rețele strategice de transport și digitale
- **O Europă mai socială**, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate
- **O Europă mai apropiată de cetățenii săi**, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE.

Fig. nr.1. Obiectivele Politicii de Coeziune

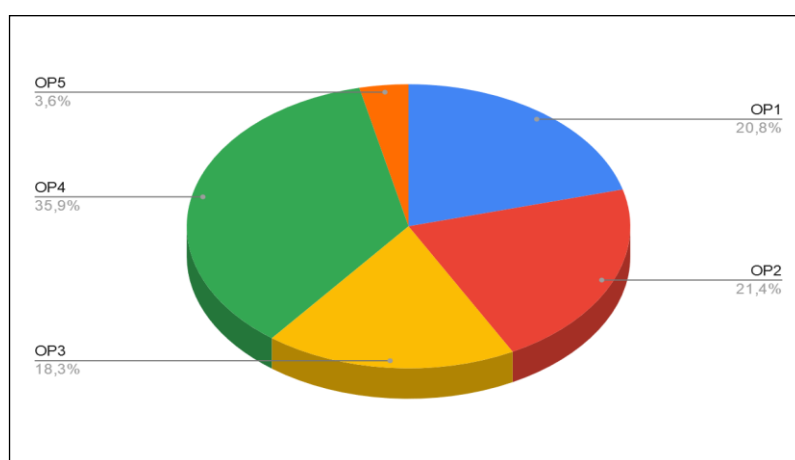
ursă: <http://mfe.gov.ro>

Investițiile în dezvoltare regională se vor axa mai ales pe obiectivele 1 și 2. Acestor priorități li se vor aloca 65 % - 85 % din resursele FEDR și ale Fondului de coeziune, în funcție de prosperitatea relativă a statelor membre.

Concentrare tematică

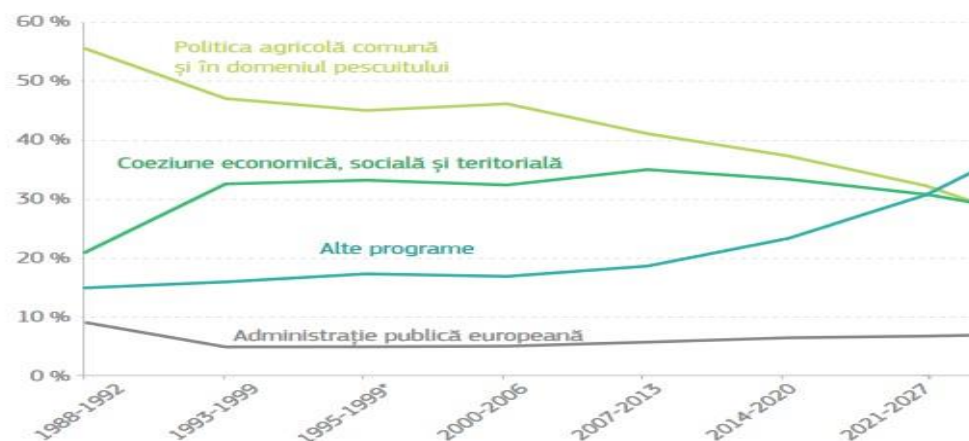
- 35% din FEDR pentru OP 1 (o Europă mai inteligentă)
- 30% din FEDR pentru OP 2 (o Europă mai verde)
- FEDR să contribuie cu 30% la obiectivele de schimbări climatice
- FC să contribuie cu 37% la obiectivele de schimbări climatice
- Min. 6% din FEDR pentru dezvoltare urbană
- 2% din FSE+ pentru susținerea materială a persoanelor cele mai defavorizate
- 25% din FSE+ pentru incluziune socială
- 10% din FSE+ pentru sprijinul pentru tinerii care nu au un loc de muncă

Fig. nr.2. Alocarea Politicii de Coeziune pe obiective

Sursă: Comisia Europeană

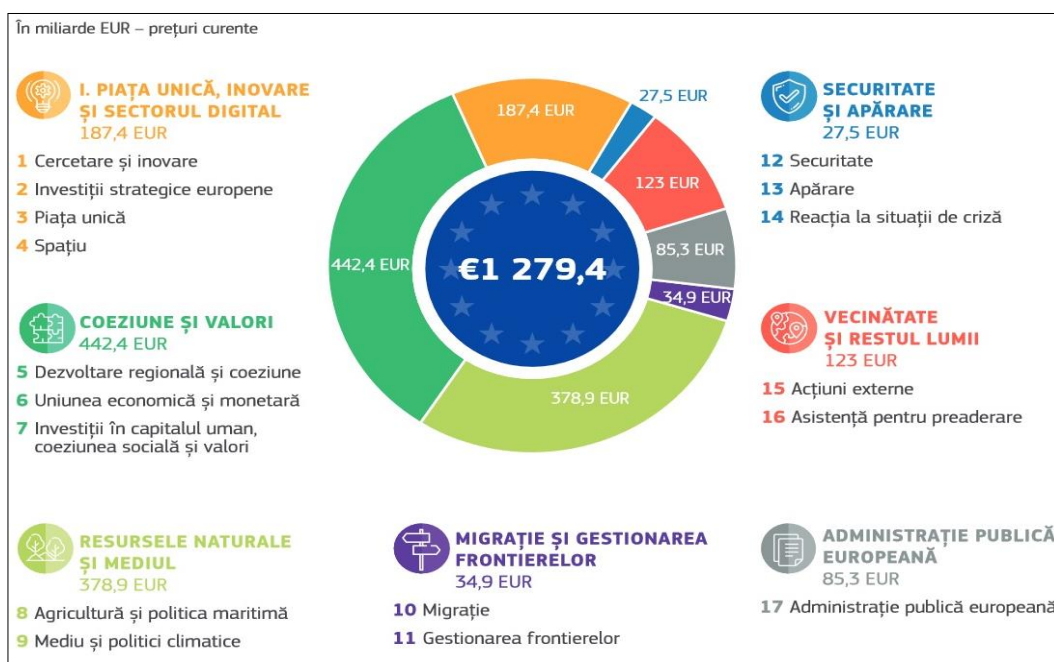
Fig. nr.3. Evoluția bugetară a celor mai importante direcții de politică

Sursă: Comisia Europeană

*Ajustat cu ocazia extinderii din 1995

Fig. nr.4. Noul cadru financiar multianual 2021-2027

3. Priorități naționale de investiții pentru finanțarea din Fondurile Europene post-2020

Conform Recomandărilor Specifice de Țară 2019, principalele probleme cu care se confruntă activitatea de cercetare-inovare din România sunt capacitatea generală scăzută a economiei românești, subfinanțarea cronică, neintegrarea firmelor cu capital străin în (eco)sistemul CDI național și lipsa de claritate cu privire la tranziția către activități cu valoare adăugată ridicată. Pentru a răspunde provocărilor este necesară creșterea gradului de colaborare dintre organizațiile CDI și întreprinderi, precum și de susținerea capacității întreprinderilor de a inova. Sunt vizate măsuri pentru întărirea cooperării dintre organizațiile CDI și întreprinderi, și a nivelului de investiții.

OP 1 O Europă mai inteligentă

România va contribui la acest obiectiv prin sprijinirea creșterii gradului de integrare a sistemului Cercetare, Dezvoltare și Inovare din România în European Research Area, întărirea cooperării dintre organizațiile CDI și întreprinderi, creșterii nivelului de investiții în CDI, digitalizării serviciilor publice prin modernizarea și simplificarea procedurilor administrației publice locale și centrale, dezvoltării unor competențe profesionale adaptate la economia cunoașterii în ceea ce privește procesul de descoperire antreprenorială la nivel național și regional. Vor fi susținute **întreprinderile inovatoare și creative, spin-off-urile și start-up-urile** din domeniile de specializare inteligentă.

OP1. 1. Cercetare și inovare

Obiectiv Specific Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate

- *Integrarea ecosistemului CDI național în Spațiul de Cercetare European (European Research Area)*
- *Crearea unui sistem atractiv de inovare în industrie, pentru toate tipurile de inovare (de produs, de proces, organizațională și de marketing)*
- *Sprijinirea creării de noi companii inovative și creșterea ratei de supraviețuire a acestora*
- *Consolidarea CDI în domeniul **sănătății***

OP 1.2. Digitalizare

Obiectiv Specific Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor

- *Creșterea gradului de digitizare a serviciilor publice pentru societatea românească*
- *Digitizare pentru creșterea siguranței și îmbunătățirii serviciilor de mobilitate și transport*

- Soluții IT și digitizare în sănătate

OP1.3. Competitivitate

Obiectiv Specific Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor

- Facilitarea accesului la finanțare pt IMM-uri, inclusiv prin încurajarea finanțării inițiale și timpurii a start-up-urilor cu potențial inovativ ridicat
- Consolidarea competitivității economiei românești
- Sprijinirea creării de noi companii și creșterea ratei de supraviețuire a acestora

OP1.4. Specializare inteligentă, tranziție industrială, și antreprenoriat

Obiectiv Specific Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat.

- Dezvoltarea unor competențe profesionale adecvate cerințelor mediului de afaceri în contextul unei economii bazate pe cunoaștere
- Susținerea capacității administrative a structurilor din cadrul mecanismului integrat regional și național de descoperire antreprenorială

OP 2 O Europă mai verde

România va contribui la acest obiectiv prin finanțarea nevoilor de dezvoltare din următoarele sectoare: adaptarea la schimbările climatice prin creșterea eficienței energetice și dezvoltarea sistemelor inteligente de energie, a soluțiilor de stocare și a adecvanței sistemului energetic, prevenirea și gestionarea riscurilor, infrastructura de apă și apă uzată, economia circulară, conservarea biodiversității, calitatea aerului, decontaminarea siturilor poluate, regenerare urbană, mobilitate urbană, termoficare, pescuit și acvacultură. Investițiile în **eficiență energetică** în clădiri, măsurile de consolidare și de utilizare a unor surse de energie alternativă pot fi luate în calcul pentru a reduce emisiile de carbon și pentru a face față mai bine unui climat în schimbare. Pentru perioada 2021-2027, investițiile care vizează sectorul apă – apă uzată vor fi realizate conform Master Planurilor Județene urmând a continua politica de regionalizare în sector.

OP2.1 Energie

Obiectiv Specific: Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră

- Renovarea clădirilor publice și rezidențiale în vederea îmbunătățirii eficienței energetice
- Măsuri de sprijin pentru industriile energointensive pentru a-și îmbunătăți performanța energetică
- Măsuri de sprijin pentru ESCOs

- Îmbunătățirea eficienței energetice în domeniul încălzirii centralizate, alături de promovarea energiei din surse regenerabile pentru încălzirea și răcirea centralizată

- Consolidarea capacității AM, a dezvoltatorilor de proiecte și a autorităților

Obiectiv Specific: Promovarea energiei din surse regenerabile

- Creșterea ponderii de surse regenerabile în consumul de energie al clădirilor

- Măsuri de creștere a adecvanței rețelei naționale de energie electrică pentru a crește capacitatea de integrare a energiei provenite din surse regenerabile, de natură variabilă

Obiectiv Specific: Dezvoltarea de sisteme inteligente de energie, rețele și stocare în afara TEN-E

- Echipamente și sisteme inteligente pentru asigurarea calității energiei electrice

- Implementarea de soluții digitale pentru izolarea defectelor și realimentarea cu energie

- Digitalizarea stațiilor de transformare și soluții privind controlul rețelei de la distanță - integrare stații în SCADA(Trebuie decisă mutarea în OPI)

- Creșterea capacității disponibile pentru comerțul transfrontalier

OP2.2. Schimbări climatice, riscuri, apă

Obiectiv Specific: Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor și a rezilienței în urma dezastrelor

- Managementul inundațiilor

- Reducerea impactului manifestării secetei și furtunilor asupra populației, proprietății și mediului.

- Măsuri pentru sistemul de gestionare a riscurilor, inclusiv creșterea rezilienței la nivel național și adaptarea continuă la realitatea operațională.

- Măsuri de limitare a efectelor negative ale eroziunii costiere

Obiectiv Specific: Promovarea gestionării sustenabile a apei

- Continuarea acțiunilor integrate de dezvoltare a sistemelor de apă și apă uzată, inclusiv prin consolidarea suplimentară și extinderea a operatorilor regionali

- Finanțarea acțiunilor de consolidare a capacității de reglementare economică a sectorului de apă și apă uzată, astfel încât să se eficientizeze procesul de realizare a planurilor de investiții pentru conformare

- Digitalizarea stațiilor de transformare și soluții privind controlul rețelei de la distanță - integrare stații în SCADA(Trebuie decisă mutarea în OPI)

- Creșterea capacității disponibile pentru comerțul transfrontalier

OP2.3. Economia circulară

Obiectiv specific: Promovarea tranziției către o economie circulară

- Extinderea schemelor de gestionare a deșeurilor la nivel de județ, inclusiv îmbunătățirea sistemelor integrate existente de gestionare a deșeurilor, pentru a crește reutilizarea și reciclarea, pentru a preveni generarea deșeurilor și devierea de la depozitele de deșeuri, în conformitate cu nevoile identificate în PNGD și PJGD-uri.

- Investiții individuale suplimentare pentru închiderea depozitelor de deșeuri.

- Investiții în consolidarea capacității părților interesate fie publice sau private, pentru a susține tranziția la economia circulară și care să promoveze acțiuni/ măsuri privind economia circulară, inclusiv conștientizarea publicului, prevenirea deșeurilor, colectarea separată și reciclarea.

OP2.4. Biodiversitate

Obiectiv specific: Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării

- Investiții în rețeaua Natura 2000 – Elaborarea, revizuirea și implementarea planurilor de management, măsuri de menținere și de refacere a siturilor Natura 2000 pentru specii și habitate, precum și a ecosistemelor degradate și a serviciilor furnizate situate în afara ariilor naturale protejate . Acțiuni de completare a nivelului de cunoaștere a biodiversității și ecosistemelor și realizarea de studii științifice

- Măsuri pentru implementarea infrastructurii verzi

- Consolidarea capacității administrative a autorităților și entităților cu rol în managementul rețelei Natura 2000 și a altor arii naturale protejate

OP2.5. Aer

Obiectiv specific: Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării

- Dotarea Rețelei Naționale de Monitorizare a Calității Aerului cu echipamente noi astfel încât să se continue conformarea cu cerințele de asigurare și controlul calității datelor și de raportare a RO la CE și achiziția de echipamente pentru măsurarea poluanților în aerului ambiental cu respectarea prevederilor Directivei 2008/50/CE

- Implementarea măsurilor care vizează creșterea calității aerului :

- măsuri legate de îmbunătățirea sau înlocuirea instalațiilor individuale (casnice) de încălzire a locuințelor/ gospodăriilor din mediul urban cu instalații mai performante ;

- finanțarea sistemelor de încălzire pentru scopuri de atenuare a schimbărilor climatice, atât la nivelul agenților economici cât și la nivelul sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică la nivelul autorităților publice și/ sau altor entități publice (spitale, unități de

învățământ etc.) sau a instalațiilor individuale de încălzire a locuințelor/ gospodăriilor, utilizând gaz natural.

OP2.6. Situri contaminate

Obiectiv specific: Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării

- Măsuri de remediere a siturilor contaminate, inclusiv refacerea ecosistemelor
- Regenerarea spațiilor urbane degradate și abandonate, reconversia funcțională a terenurilor virane degradate/ neutilizate/ abandonate și reincluderea acestora în circuitul social/ economic sau ca rezervă de teren pentru viitoare investiții la nivelul orașelor, în vederea creării condițiilor necesare pentru o dezvoltare durabilă urbană.

OP2.7. Mobilitate urbană

Obiectiv specific: Mobilitate națională, regională și locală sustenabilă, rezilientă în fața schimbărilor climatice, inteligentă și intermodală, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere

- Dezvoltarea rețelelor regionale și locale de transport pe cale ferată și cu metroul și de acces la TEN-T centrală și globală de transport, inclusiv soluții combinate.
- Reducerea emisiilor de carbon în municipiile reședința de județ și în municipii și zonele lor funcționale prin investiții bazate pe planurile de mobilitate urbană durabilă

OP3. O Europă mai conectată

În cadrul acestui obiectiv de politică, România își propune finalizarea unor tronșoane ale rețelei TEN-T principală și anumite părți ale rețelei TEN-T globale, transportul fiind un factor important al dezvoltării economiei. Prioritatea pentru România rămâne dezvoltarea infrastructurii de transport în special pe rețeaua principală, precum și conexiunea regiunilor la rețeaua TEN-T prin realizarea variantelor ocolitoare și a racordurilor lipsă, care va permite o mai bună interconectare a regiunilor dar și a României cu alte state membre.

OP3.1. Conectivitate

Obiectivul Specific: Dezvoltarea unei rețele TEN-T durabilă, rezilientă în fața schimbărilor climatice, inteligentă, sigură și intermodală

- Dezvoltarea rețelelor TEN-T centrală și globală de transport rutier
- Dezvoltarea rețelelor TEN-T centrală și globală de transport pe calea ferată
- Îmbunătățirea serviciilor de transport pe calea ferată pe scurt și lung parcurs, prin creșterea capacității de transport și măsuri de reformă

- Îmbunătățirea siguranței și securității pentru toate modurile de transport și punerea în aplicare a strategiei adoptată privind siguranța traficului, pentru reducerea numărului de decese din accidente rutiere și diminuarea

- Investiții în infrastructură și suprastructură portuară situate pe rețeaua TEN-T central și globală, inclusiv acces în porturi, investiții multimodale în porturi și pentru îmbunătățirea conectivității transfrontaliere

- Investiții în dezvoltarea de terminale intermodale inclusiv acces și echipamente

- Investiții în modernizarea punctelor de trecere transfrontaliere pe rețeaua TEN-T central și globală și crearea de noi conexiuni de transport suplimentare peste Dunăre, inclusiv măsuri de îmbunătățire a impilor de trecere, includerea de noi servicii și proceduri operaționale.

- Asistență tehnică acordată principalilor beneficiari din domeniul transportului, cu precădere Compania Națională de Căi Ferate și Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere, alte autorități de transport și Ministerul Transporturilor

Obiectivul Specific: Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere

- Dezvoltarea rețelelor rutiere naționale de acces la TEN-T centrală și globală de transport

- Dezvoltarea rețelelor feroviare de acces la TEN-T centrală și globală de transport

OP3.2. Broadband

Obiectivul Specific: Îmbunătățirea conectivității digitale

- Dezvoltarea infrastructurii de bandă largă Broadband - Investiții în infrastructură de bandă largă de foarte mare capacitate, conform rezultatelor "Planului național sau regional privind banda largă" (condiție favorizantă)

OP4 O Europă mai socială

România are în vedere crearea acelor pârghii fundamentale dezvoltării tuturor sectoarelor economice, respectiv investițiile în oameni. În acest context, intervențiile vizate au în vedere patru aspecte majore:

- asigurarea unei educații de calitate incluzive la toate nivelurile

- adaptarea resursei umane la dinamica pieței muncii și a progresului tehnologic

- combaterea sărăciei și promovarea incluziunii sociale prin măsuri personalizate

- asigurarea unor servicii de sănătate de calitate și accesibile tuturor

OP4.1. Ocupare

Obiectiv specific: Îmbunătățirea accesului pe piața muncii pentru toate persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, în special pentru tineri, șomeri de lungă durată și grupurile

dezavantajate pe piața muncii, persoane inactive, prin promovarea angajării pe cont propriu și a economiei sociale

- Dezvoltarea **mecanismului de integrare multidisciplinara a politicilor din ocupare, educatie, asistenta sociala si sanatate** prin armonizarea cadrului legal intre serviciile oferite fortei de munca de cele patru sectoare

- **Noi abordări de furnizare de servicii integrate de ocupare**, adaptate nevoilor grupurilor dezavantajate pe piața muncii (persoane inactive, cu dizabilități, șomeri de lungă durată, persoane reîntoarce în țară, migranți etc.), prin **pachete de servicii personalizate și adaptate nevoilor**

- **Valorificarea potențialului economic al tinerilor** (inclusiv NEETs)

- **Asigurarea forței de muncă necesare în zonele care înregistrează deficite**

- **Promovarea spiritului antreprenorial, sprijinirea inițiativelor antreprenoriale și a economiei sociale**

- **Facilitarea accesului la ocupare a persoanelor dezavantajate**

Obiectiv specific: Modernizarea instituțiilor și a serviciilor pieței muncii pentru a evalua și anticipa necesarul de competențe și a asigura asistența personalizată și în timp real urmărind asigurarea medierii/plăsării (matching), tranziției și a mobilității forței de munca.

- **Dezvoltarea unui mecanism coerent și sustenabil de agregare și integrare a informațiilor furnizate de diversele instrumente folosite în anticipare și de utilizare a rezultatelor pentru întâmpinarea nevoilor de competențe pe piața muncii**

Obiectiv specific: Promovarea participării echilibrate după gen pe piața muncii și a asigurării echilibrului dintre viața profesională și cea privată

- **Crearea de oportunități pentru integrarea femeilor pe piața muncii**

Obiectiv specific: Promovarea adaptării la schimbare a lucrătorilor, întreprinderilor și antreprenorilor, a îmbătrânirii active și în condiții bune de sănătate, precum și a unui mediu de lucru sănătos și adaptat care să reducă riscurile la adresa sănătății

- **Crearea unui mediu de muncă sănătos, sigur, accesibil și prietenos pentru angajați, în special pentru cei cu nevoi speciale (din grupul țintă**

OP4.2. Educație

Obiectiv specific: Îmbunătățirea calității, eficacității și a relevanței sistemului de educație și formare pentru piața muncii, pentru a sprijini dobândirea de competențe cheie, inclusiv a competențelor digitale

- **Adaptarea programelor de pregătire din educație și formare la cerințele pieței, în competențe cheie și digitale**

- Creșterea calității, eficacității și relevanței ofertei și serviciilor de educație (la toate nivelurile

- Corelarea dintre nevoile elevilor și studenților; serviciile de consiliere, sprijin, acompaniere

- Îmbunătățirea formării cadrelor didactice pentru creșterea calității și eficacității procesului educativ

Obiectiv specific: Promovarea accesului egal la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii, completarea studiilor și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, începând de la educația și îngrijirea copiilor preșcolari, continuând cu educația și formarea generală și profesională și până la învățământul terțiar

- Creșterea **accesului** la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii.

- **Formarea (inițială și continuă) cadrelor didactice** pentru o educație incluzivă

- Consolidarea participării populației în **procesul de învățare pe tot parcursul vieții și de reconversie profesională pentru facilitarea tranzițiilor și a mobilității de pe piața muncii**

OP4.3. Incluziune socială

Obiectiv specific: Promovarea integrării socio-economice a resortisanților țărilor terțe și a comunităților marginalizate, cum ar fi romii

- Promovarea integrării socio-economice a 700 comunităților marginalizate, inclusiv Roma, prin implementarea unor măsuri integrate

- Îmbunătățirea condițiilor de locuit, inclusiv prin acordarea de locuințe sociale, înființarea de adăposturi de noapte și centre de urgență pentru categorii de persoane marginalizate: romi, persoane fără adăpost, familii monoparentale sărace, victime ale traficului de persoane sau ale violenței domestice

- Integrarea socio-economică a migranților

Obiectiv specific: Îmbunătățirea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, durabile și accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecția socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de asistență medicală și a serviciilor de îngrijire de lungă durată

- Măsuri pentru asigurarea asistenței juridice pentru persoanele bolnave mintal cu sau fără tutore legal

- Creșterea intervențiilor integrate pentru incluziunea socială a persoanelor fără adăpost

- Pregătirea specialiștilor din domeniul asistenței sociale

- Dezvoltarea serviciilor integrate destinate copiilor și adolescenților cu tulburări din spectrul autist

OP4.4. Sănătate

Obiectiv specific: Îmbunătățirea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, durabile și accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecția socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de asistență medicală și a serviciilor de îngrijire de lungă durată

- *Continuarea investițiilor în spitalele regionale/ județene și spitale prioritare naționale (lista scurtă MS în baza unor criterii de prioritizare– Reabilitarea/ Constructia spitalelor județene și spitale prioritare naționale și dotarea cu echipamente de specialitate, pregătire și perfecționare resursa umana*

- *Creșterea accesului la servicii medicale de calitate prin sprijinirea unor măsuri care vizează prevenirea și controlul bolilor netransmisibile*

- *Sprijinirea programelor dedicate de sănătate, de exemplu, programe pentru mamă și copil, programe în domeniul transplantului de organe, țesuturi și celule, sănătate mintală, boli rare, prevenirea problemelor dentare*

- *Creșterea accesului la servicii medicale primare la nivelul comunității/ Asistență medicală de bază în comunitățile sărace/marginalizate/dezavantajate*

- *Dezvoltarea și îmbunătățirea sistemului de pregătire pentru personalul cu atribuții în domeniul asistentei medicale de urgență . Acordarea de prim ajutor calificat și asistența medicală de urgență*

- *Dezvoltarea serviciilor de îngrijire la domiciliu, îngrijire pe termen lung și servicii și infrastructuri comunitare, în special pentru persoanele în vârstă și pentru persoanele cu handicap; sprijinirea măsurilor naționale eficiente de îmbătrânire active*

- *Creșterea accesului la servicii medicale de calitate prin sprijinirea unor măsuri care vizează îmbunătățirea capacităților de diagnostic și supraveghere a bolilor transmisibile, raportarea acestora și îmbunătățirea măsurilor de prevenire și control*

OP5 O Europă mai aproape de cetățenii săi

In ceea ce privește implementarea dezvoltării teritoriale integrate, Romania va folosi ambele abordări, atât **Investițiile Teritoriale Integrate**, cât și **Dezvoltarea Locală plasată sub Responsabilitatea Comunității**.

Este avută în vedere alocarea de sume dedicate (pe baza unor algoritmi clar stabiliți) pentru investiții în municipiile reședință de județ, inclusiv zonele funcționale, cu scopul de a consolida capacitatea de planificare și coordonare pentru gestionarea investițiilor urbane integrate, pentru a genera creștere economică, inovare și productivitate, precum și pentru a asigura accesul la noi locuri de muncă și servicii publice de bază la nivel local, în linie cu potențialul de creștere al acestora și în baza unei abordări personalizate.

Sunt avute în vedere investiții în infrastructura turistică, inclusiv în noi tehnologii, dezvoltarea unei rețele de destinații turistice competitive, precum și creșterea calității serviciilor. Patrimoniul cultural și natural este un element important care contribuie în mod decisiv, atât la dezvoltarea turismului, cât și la dezvoltarea locală, dar care necesită ample investiții de conservare și restaurare și în aceste condiții intervențiile la nivel regional vor fi prioritizate în sensul concentrării către obiectivele cele mai reprezentative (cetăți medievale, mănăstiri și biserici, centre etnografice, monumente arheologice, case memoriale, alte măsuri de recunoaștere a valorilor naționale etc).

OP5.1. Turism, patrimoniu, cultură, securitate urbană

Obiectiv specific: Promovarea dezvoltării integrate în domeniul social, economic și al mediului, a patrimoniului cultural și a securității în zonele urbane

- *Investiții în turism – stațiuni turistice urbane de interes național*
- *Investiții în infrastructura din domeniul cultural*
- *Investiții în patrimoniul cultural*
- *Investiții pentru regenerarea urbană și securitatea spațiilor publice*

OP5.2. Dezvoltare teritorială integrată

Obiectiv specific: Promovarea dezvoltării integrate în domeniul social, economic și al mediului la nivel local, a patrimoniului cultural și a securității, inclusiv în zonele rurale și de coastă și inclusiv prin dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității

- *Sprrijin pentru structurile de guvernare ITI (Delta Dunării și Valea Jiului) - sprijin pentru pregătirea și conceperea strategiilor teritoriale*
- *Sprrijin pentru structurile de guvernare CLLD (ZUM-uri) – pregătire, gestiune și animare*
- *Sprrijin pentru SIDU – pregătire, gestiune și animare*

Conform pachetului legislativ 2021-2027 propus de Comisia Europeană, alocările dedicate României din fondurile aferente Politicii de Coeziune însumează aprox. 31 **miliarde euro** (prețuri curente) și sunt distribuite pe fonduri astfel:

- **Fondul European de Dezvoltare Regională - 17,715 miliarde euro**, inclusiv 392 milioane euro pentru Cooperare Teritorială Europeană,
- **Fondul Social European Plus - 8,385 miliarde euro**,
- **Fondul de Coeziune - 4,499 miliarde euro**, inclusiv alocarea de transferat către Mecanismul pentru Interconectarea Europei (Connecting Europe Facility - CEF) - 1,091 miliarde euro, din care doar 70% la dispoziția Statului Membru,
- **Fondul pentru o Tranziție Justă – 1,766 miliarde euro**

4. Politica Agricolă Comună 2021-2027

Pe baza a nouă obiective clare, viitoarea PAC va continua să asigure accesul la alimente de calitate superioară și un sprijin puternic pentru modelul european de agricultură, care este unic.

Pachetul de reformă PAC conține trei propuneri legislative:

- Un regulament privind **planurile strategice în domeniul PAC** (în care sunt abordate plățile directe, intervențiile sectoriale și dezvoltarea rurală)
- Un regulament privind **organizarea comună a piețelor** (OCP unică)
- Un regulament orizontal privind **finanțarea, gestionarea și monitorizarea PAC**

Principalele elemente ale reformei PAC:

- Simplificarea și modernizarea politicii;
- Reechilibrarea responsabilităților între Bruxelles și statele membre;
- Sprijin mai bine orientat, bazat pe rezultate și pe performanță;
- Distribuirea mai echitabilă a plăților directe;
- Creșterea așteptărilor în materie de mediu și climă

Cele 9 obiective ale viitoarei PAC sunt:

- să le asigure fermierilor un venit echitabil
- să amelioreze competitivitatea
- să restabilească echilibrul de putere în lanțul alimentar
- să combată schimbările climatice
- să protejeze mediul
- să conserve peisajele și biodiversitatea
- să sprijine reînnoirea generațională
- să ajute la dinamizarea zonelor rurale
- să protejeze calitatea alimentelor și sănătatea

Direcții de acțiune

- sprijinirea veniturilor agricole viabile și reziliența în întreaga Uniune pentru a spori siguranța alimentară;
- orientarea spre piață și creșterea competitivității, inclusiv un focus mai mare pe cercetare, tehnologie și digitalizare;
- îmbunătățirea poziției fermierilor în lanțul valoric;
- atragerea și susținerea tinerilor agricultori și facilitarea dezvoltării afacerilor în mediul rural;
- promovarea ocupării forței de muncă, creșterea economică, incluziunea socială și dezvoltarea locală în mediul rural, inclusiv bio-economia și silvicultura durabilă.

5. Măsuri de redresare și reziliență

Mecanismul de redresare și reziliență (MRR) este un instrument propus de Comisia Europeană la 28 mai 2020, prin Propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a Facilității de redresare și reziliență (FRR).

Pentru instrumentul de finanțare „Mecanismul de redresare și reziliență” a fost necesară elaborarea Planului Național de Relansare și Reziliență prin care au fost stabilite domeniile prioritare de investiții ale României pentru ieșirea din criză, relansarea economică și creșterea capacității de reziliență a României.

Proiectele de infrastructură sunt investiții publice de importanță strategică pentru România, care asigură creșterea calității vieții, conectivitatea cu coridoarele de transport transeuropene și creșterea mobilității populației și a mărfurilor, iar întârzierea pregătirii portofoliului de proiecte pentru PNRR 2021-2026 va avea impact direct asupra pierderii de sume alocate României prin MRR, context care impune reglementarea în regim de urgență a unor măsuri pentru diminuarea acestei categorii de risc.

Proiectele de infrastructură din domenii de importanță strategică pentru România sunt:

- a) proiecte de infrastructură pentru sisteme de irigare/umectare a solului pentru combaterea riscului de secetă, combaterea eroziunii solului, drenare și desecare, protecție antigrindină, împăduriri;
- b) proiecte de infrastructură pentru mobilitate urbană, regenerare urbană, turism și cultură, ecologizare platforme industriale, înființare/reabilitare/modernizare;
- c) campusuri școlare necesare învățământului profesional și ethnic;
- d) reabilitare/modernizare/extindere sisteme centralizate de producere și distribuție a energiei termice necesare populației;
- e) proiecte de infrastructură din domeniul sănătății publice;
- f) proiecte de infrastructură pentru cercetare în domeniul transferului tehnologic;
- g) proiecte de infrastructură de apă-canalizare;
- h) proiecte de infrastructură edilitară: apă-canalizare;
- i) modernizare/extindere/reabilitare/dezvoltare de drumuri interioare ale localităților, mobilitate urbană în parteneriat cu localitățile urbane, regenerare urbană, sistem de iluminat public, sisteme centralizate de alimentare cu energie termică destinate localităților rurale limitrofe localităților urbane.

Ministerul Fondurilor Europene alocă fondurile necesare pregătirii proiectelor pe bază de convenții de finanțare, încheiate cu beneficiarii finali de fonduri pentru pregătirea proiectelor,

în funcție de valoarea estimată a proiectelor de investiții, dar nu mai mult de 3% din valoarea estimată a acestora.

Proiecte de infrastructură pentru mobilitate urbană, regenerare urbană, turism și cultură, ecologizare platforme industriale, înființare/reabilitare/modernizare campusuri școlare necesare învățământului profesional și tehnic, reabilitare/modernizare/extindere sisteme centralizate de producere și distribuție a energiei termice necesare populației sunt în valoare de maxim 500.000.000 lei. Beneficiarii finali ai finanțării sunt autorități publice locale din municipii reședință de județ, municipii și orașe. Mecanismul de alocare a fondurilor, încheiere a contractelor de finanțare, monitorizare proiecte, raportare precum și orice alte măsuri este cel prevăzut de OUG 88/2020 privind instituirea unor măsuri, precum și acordarea unui sprijin financiar pentru pregătirea portofoliului de proiecte în domenii strategice considerate prioritare pentru perioada de programare 2021-2027, destinat finanțării prin Programul Operațional Asistență Tehnică 2014-2020 (POAT 2014-2020) și Programul Operațional Infrastructură Mare 2014-2020 (POIM). Fondurile prevăzute pentru elaborarea documentațiilor tehnico-economice se repartizează pe regiuni de dezvoltare ale României prin utilizarea cheilor de repartizare prevăzute pentru Programul Operațional Regional 2014-2020.

OUG nr. 155/2020, privind unele măsuri pentru elaborarea Planului Național de Redresare și Reziliență necesar României pentru accesarea de fonduri externe rambursabile și nerambursabile în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență va avea un impact macroeconomic, contribuind la pregătirea portofoliului de proiecte din domeniul infrastructurii de interes național/local și regional, care va permite atragerea fondurilor europene alocate României în cadrul PNRR.

6. Planul de dezvoltare al Regiunii Centru 2021-2027

Regiunea Centru este formată din 6 județe (Alba, Brașov, Covasna, Harghita, Mureș și Sibiu), care însumează o suprafață de 34100 km², reprezentând 14,3% din teritoriul țării. Din suprafața totală a Regiunii Centru cea mai mare pondere o ocupă județul Mureș (19,7%), la polul opus fiind județul Covasna (10,9%).

Particularitățile fizico-geografice ale Regiunii Centru

Cele mai importante particularități ale reliefului Regiunii Centru sunt:

- armonia morfologică a reliefului, modul în care se îmbină marile trepte de relief la nivelul regiunii
- dispoziția concentrică a acestor trepte de relief
- puternica influență exercitată de altitudine asupra componentelor naturale și antropice

Hidrografia Regiunii Centru este reprezentată de suprafețe importante din bazinul hidrografic al râurilor Mureș și Olt.

Diversitatea **bogățiilor naturale** care găsesc atât în interiorul cât și la exteriorul suprafeței Regiunii Centru constituie o premiză importantă în dezvoltarea economică, cele mai importante fiind: zăcămintele de gaz metan, zăcămintele metalifere și resursele neferoase (aur, argint, plumb, zinc, zăcămintele polimetalice, etc.), sarea, apele minerale (inclusiv cele terapeutice), lacuri sărate, nămoluri sapropelice, gaze mofetice, sulf, rocile de construcție (bazalt, travertin, gresie, șisturi cristaline, cristale marmoreene, calcar, argile și argile refractare, caolin, precum și pietrișuri și nisipuri din albiile principalelor râuri), fondul funciar (foarte diferențiat în funcție de altimetria reliefului și particularitățile bio-pedo-climatice), resurse regenerabile de energie (potențial ridicat din punct de vedere al rentabilității economice îl deține energia solară și biomasa, urmat de potențialul hidroenergetic), potențial turistic ridicat pus în evidență de varietatea și particularitățile reliefului și a condițiilor climatice, etc.

Sistemul de așezări

Rețeaua de localități din Regiunea Centru este formată din 57 de orașe (dintre care 20 sunt municipii), 357 de comune și 1788 de sate. Cele mai multe comune sunt în județul Mureș (91). Considerată una dintre marile arii de concentrare umană Depresiunea Transilvaniei se remarcă prin repartiția relativ uniformă a așezărilor în strânsă corelație cu relieful, rețeaua hidrografică, resursele naturale și căile de comunicație.

Zone metropolitane

Pe teritoriul Regiunii Centru au fost delimitate două zone metropolitane având ca centre polarizatoare municipiile Brașov și Târgu Mureș, care împreună cu localitățile înconjurătoare

formează sisteme teritoriale ce oferă condiții pentru o dezvoltare socială și economică echilibrată.

Zona metropolitană Târgu Mureș este formată din următoarele localități: Târgu Mureș, Ungheni, Acățari, Ceaușu de Câmpie, Corunca, Crăciunești, Cristești, Ernei, Gheorghe Doja, Livezeni, Pănet, Sâncraiu de Mureș, Sângeorgiu de Mureș și Sânpaul. Târgu Mureș este un important centru administrativ, cultural, industrial și servicii cu grad ridicat de polarizare a zonei metropolitane, acest fapt facilitând o serie de direcții integrate de dezvoltare durabilă a zonei.

Zonele urbane funcționale la nivelul Regiunii Centru (ZUF)

O zona urbană funcțională cuprinde acele unități administrativ - teritoriale, atât urbane cât și rurale, care au o pondere a navetiștilor în reședința de județ mai mare de 15%..

ZUF Targu Mureș cuprinde 31 UAT-uri: reședința de județ Târgu Mureș, două orașe (Ungheni, Miercurea Nirajului) și 28 comune: Cristești, Sâncraiu de Mureș, Livezeni, Sântana de Mureș, Corunca, Sângeorgiu de Mureș, Pănet, Ceaușu de Câmpie, Sânpaul, Gheorghe Doja, Crăciunești, Ernei, Păsăreni, Gornești, Șincai, Acățari, Ogra, Glodeni, Mădăraș, Voivodeni, Râciu, Iclânzul, Gănești, Suplac, Mica, Gălești, Vărgata, Band.

Demografia și resursele de muncă

Indicatori demografici

Densitatea populației este scăzută (68,3 locuitori/km²), sub cea înregistrată la nivel național (82,2 locuitori/km²). În ultimele 2,7 decenii populația regiunii s-a redus cu -18,5%, datorită atât migrației, cât și datorită scăderii natalității, mai ales după anul 1990.

În mediul urban, populația a scăzut cu -22,8% în 2017 comparativ cu 1990 (de la 60,5% în 1990 la 57,3% în 2017), iar în cel rural cu -12,1% (deși se observă o creștere de la 39,5% în 1990 la 42,7% în 2017). În județul Mureș evoluția ratei de descreștere a populației rezidente proiectate la orizontul anului 2060 față de anii 2050, 2040, 2030, 2030 și 2015 se poate observa din tabelul următor:

Tabel nr.1. Prognoza ratei de descreștere a populației

Județul	2060 față de 2015	2060 față de 2020	2060 față de 2030	2060 față de 2040	2060 față de 2050
Mureș	-26,5	-24,6	-20,2	-14,5	-7,8

Sursă: Analiza socio-economică a Regiunii Centru

Se constată în ultimii ani un interesant fenomen de „re-ruralizare” a României și, implicit, a Regiunii Centru, determinat de migrația dinspre mediul urban spre mediul rural.

Structura populației după nivelul instituției de învățământ absolvite

Ponderea absolvenților de studii superioare s-a dublat în anul 2011 față de anul 2002 (de la 6,6% la 13,7%), în timp ce ponderea persoanelor fără o școală absolvită s-a redus de aproape 3 ori, iar a ponderea analfabeților a scăzut de la 2% la 1,2%. În **judetul Mureș** ponderea analfabeților a scăzut de la 2,6% la 1,7%, iar ponderea populației cu studii superioare de lungă durată a crescut de la 5,2% la 10,3%.

Caracteristici etno - culturale ale Regiunii Centru

Regiunea Centru se caracterizează printr-o mare diversitate etnică, lingvistică și religioasă. Românii formează majoritatea absolută a populației din Regiunea Centru (61,22%), fiind însă minoritari în 2 județe – Harghita (12,61%) și Covasna (21,42%). Sunt urmați în ordine de maghiari – 28,57% din totalul populației (6,5% la nivelul național), romi – 4,71% din populație (3,3% la nivelul național) și germani – 0,4% (0,2% la nivelul țării). Maghiarii se concentrează în trei județe – Harghita, Covasna și Mureș. Romii dețin ponderi însemnate în județele Mureș (8,52%), Sibiu (4,52%) și Alba (4,17%).

Maghiarii se concentrează în trei județe – Harghita, Covasna și Mureș – în două dintre acestea constituind majoritatea populației.

Tabelul nr.2. Structura etnică a județului Mureș, 2011

Județ	Români (%)	Maghiari (%)	Romi (%)	Germani (%)	Alte etnii(%)
Mureș	50,35	35,46	8,52	0,27	4,39

Sursă: INS

Resursele de muncă. Piața forței de muncă

Transformările socio-economice ce au avut loc în ultimele decenii în România au influențat evoluția și structura forței de muncă. Evoluția numerică a populației active în ultimii 30 de ani a fost negativă în regiunea Centru. Acest fenomen se explică și prin scăderea populației în vârstă de uncă, dar și prin migrația populației spre țările Uniunii Europene.

În ceea ce privește structura pe sectoare economice a forței de muncă, se constată restrângerea sectorului primar și a celui secundar, concomitent cu dezvoltarea sectorului serviciilor și al construcțiilor. Ponderea populației ocupate în agricultură a rămas aproape neschimbată în ultimii 20-30 de ani. Din totalul populației ocupate în agricultură, silvicultură și pescuit la nivel regional aproape două treimi, 65,1% era în județele Mureș (28,0%) în anul 2017.

În perioada 1990-2017 a scăzut numărul **populației active civile** din Regiunea Centru, cu 17,4%. În unele județe, în 2017 comparativ cu 1990 s-au înregistrat scăderi în rândul populației active peste media regională: în județul Harghita (-20,7%), Covasna (-19,8%), Brașov (-19,4%) și Alba (-18,1%). Din populația activă civilă la nivelul Regiunii Centru în 2017 un sfert era în județul Brașov (24,2%, 261,5 mii persoane), urmată de județul Mureș cu o cincime (21,7%,

234,8 mii persoane), la polul opus cu mai puțin de o zecime fiind județul Covasna (7,9%, 86 mii persoane). Populația activă a regiunii forma puțin peste 40% din totalul populației în anul 2017.

Rata de ocupare a populației în vârstă de muncă s-a diminuat de la 63,2% în 1996 la 59,8% în 2000 la 54,1% în 2010, fiind de 54,2% în anul de referință 2013, urmând în perioada 2014-2017 o creștere constantă de la 54,8% la 60,8%.

Tabel nr.3. Resursele de muncă și rata de activitate a resurselor de muncă la nivelul județului Mureș în perioada 1990-2017

	1990	1995	2000	2005	2010	2017
Resurse de muncă (mii persoane)	340	352.5	352.9	364.2	371.8	341,3
Rata de activitate (%)	83,1	84,4	75	68	66,7	68,8

Sursă: INS

În anul 2017, la nivelul regiunii Centru sectorul industriei deținea cea mai mare pondere a populației ocupate, aproape o treime (30,8%, 322,2 mii persoane), fiind aproape la egalitate cu sectorul serviciilor (30,4%, 318,2 mii persoane), urmat de agricultură, silvicultură și pescuit (16,8%), comerț (14,5%), construcții (7,4%). În județul Mureș situația se prezenta în felul următor: 30,0% servicii, 26,5% industrie (din care 88,1% industria prelucrătoare), 21,8% agricultură, silvicultură și pescuit, 15,1% comerț, 6,6% construcții.

Situația șomajului în Regiunea Centru

Rata șomajului la nivelul Regiunii Centru a avut o evoluție oscilantă în perioada 1991-2017. Cele mai scăzute valori s-au înregistrat în anii 1991 (1,8%), iar cele mai ridicate valori în anul 1999 (11%). În 2017 rata șomajului la nivel regional era de 3,5%, sub media la nivel național (4,0%), însă în județul Mureș era aproape egală cu media națională de 4,0%.

În funcție de **nivelul de instruire**, din numărul total de șomeri înregistrați la nivelul Regiunii Centru în 2018 (30860 șomeri), cele mai afectate de șomaj sunt persoanele cu un nivel redus de educație, (80,0%, 24680 șomeri care au un nivel de studiu primar, gimnazial sau profesional), urmat de cele cu un nivel mediu de educație (15,8%, 4874 șomeri care au absolvit liceul sau postliceala), iar cel mai puțin persoanele cu studii superioare (4,2%, 1306 șomeri cu studii universitare).

Infrastructura de transport

Regiunea Centru se bucură de o **poziție privilegiată în ce privește accesibilitatea și conexiunile rutiere** cu restul țării și cu Europa. Regiunea Centru este străbătută de **cinci drumuri europene**.

În prezent, pe teritoriu Regiunii Centru este dat în funcțiune tronsonul de **autostradă** ce asigură legătura cu zona de vest a României și țările din Europa Centrală. De asemenea, este în construcție

autostrada A10 care asigură legătura între autostrăzile A1 și A3. Amintim faptul că mai multe sectoare ale **autostrăzii** Sibiu-Nădlac (A1) sunt deschise traficului, iar celelalte sunt într-o fază avansată de execuție. Din 2018 două din cele patru tronsoane ale autostrăzii Sebeș - Turda (Aiud - Unirea - Turda) și un tronson al autostrăzii A3 (Iernut - Ungheni) sunt date în circulație. Tronsoanele nefinalizate ale autostrăzii A10 și A3 (Târgu Mureș - Câmpia Turzii) sunt în fază avansată de execuție.

Rețeaua de căi ferate

În ansamblu, sub aspectul infrastructurii de transport feroviar, Regiunea Centru este avantajată de poziția geografică, fiind localizate câteva noduri de cale ferată de importanță regională.

Aeroporturi

În regiune există două **aeroporturi** internaționale la Sibiu și Ungheni (la 15 km de Târgu Mureș), iar la Ghimbav în județul Brașov unul aflat în fază de proiect de construcție. Prin Aeroportul Internațional Transilvania Târgu Mureș principalele destinații²² sunt: Londra, Budapesta, Dortmund, Memmingen, etc. Compania aeriană care asigură majoritatea zborurilor este Wizz Air.

Infrastructura edilitară

Aspecte privind accesul al infrastructura tehnico-edilitară (utilități publice de interes local), au o importantă dimensiune socială și un rol esențial în consolidarea dezvoltării durabile a localităților și îmbunătățire a condițiilor de viață.

În ultimul deceniu, la nivelul Regiunii Centru **lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile** a crescut continuu.

În anul 2017, **rețeaua de canalizare publică** din Regiunea Centru era cu un sfert peste valorile din anul de referință 2013 (25,8%) și de 2 ori mai mult față de în urmă cu un deceniu (+107,0% față de 2007). În profil teritorial, în 2017 comparativ cu 2013, peste media regională, s-au înregistrat rate de creștere a lungimii totale simple a conductelor de canalizare în județele Alba cu +34,7%, Sibiu cu +27,7%, Brașov cu +27,3%, și Harghita cu 26,0%, la polul opus, cea mai mică creștere fiind în județul Mureș cu +18,3%.

În anul 2017, **rețeaua de distribuție a gazelor** din Regiunea Centru era cu 3,7% mai mult față de anul de referință 2013 și cu 10,5% mai mult față de în urmă cu un deceniu.

În profil teritorial, în 2017 comparativ cu 2013, s-au înregistrat rate de creștere a lungimii totale a conductelor de distribuție a gazelor în județele Sibiu, peste media regională, cu +6,3%, Brașov cu +4,0% și Harghita cu +3,8%.

În anul 2017, **cantitatea de energie termică distribuită** din Regiunea Centru a fost cu peste o treime mai puțină față de anul de referință 2013 (-38,3%) și cu aproape trei sferturi mai puțină față de în urmă cu un deceniu (-70,2% în 2007).

Infrastructura de învățământ

Datorită scăderii populației la nivel de regiune, a scăzut și numărul unităților de învățământ. La nivelul Regiunii Centru numărul de **PC - uri** pe toate nivelurile de educație era în 2017 de aproximativ 50 de mii, cu 12,8% mai mult față de anul de referință (de la 43.900 PC-uri în 2013 la 49.499 PC-uri în 2017).

În profil teritorial, din numărul total de PC-uri din regiune în 2017 cele mai mari ponderi erau în județele Brașov (24,6%), Mureș (21,7%) și Sibiu (21,3%), urmate la mare distanță de Alba (13,8%), Harghita (12,2%) și în final de Covasna cu doar 6,5%.

La nivelul Regiunii Centru, **rata abandonului școlar** a înregistrat în perioada de referință o evoluție ușor sinusoidală, ajungând în 2016 la 2,4% în învățământul primar, 2,9% în învățământul gimnazial, 3,6% în învățământul liceal și profesional, 12,6% în învățământul postliceal și de maiștri. În profil teritorial, în 2016 rate ale abandonului școlar peste media regională s-a înregistrat în învățământul primar în județele Covasna (3,8%) și Brașov (3,0%), în învățământul gimnazial în Brașov și Covasna (3,6%), Mureș (3,4%).

Infrastructura de sănătate

În Regiunea Centru cel mai important centru medical este municipiul Târgu Mureș, acesta fiind în același timp și un important centru universitar la nivel național.

În profil teritorial, în 2018 comparativ cu 2013, cele mai importante rate de creștere, peste media regională, s-au observat în ce privește numărul de cabinete stomatologice în Mureș (+28,9%), Sibiu (+27,2%) și Harghita (+21,2%), cabinete medicale de specialitate în Mureș (+45,5%), farmacii și puncte farmaceutice în Covasna (+13,6%) și Sibiu (+12,7%), laboratoare medicale în Mureș (+21,9%) și Sibiu (+16,7%).

Infrastructura de telecomunicații

Accesul la calculator și frecvența utilizării acestuia

În ce privește **ponderea gospodăriilor care au avut un calculator acasă**, la nivelul României, aproape două treimi (65,6%) din gospodării au avut în anul 2017 un calculator acasă, comparativ cu anul de referință 2013 când acest indicator era de 55,8%. În 2017, la nivelul Regiunii Centru s-a înregistrat o pondere puțin sub media națională, fiind de 62,4%, iar în 2013 de 51,3%.

Accesul la internet și utilizarea acestuia

În anul 2017, **ponderea gospodăriilor cu acces la rețeaua de internet acasă** a fost la nivel național de 68,6%, iar la nivelul Regiunii Centru de 65,5%.

În ceea ce privește ponderea gospodăriilor cu **acces la internet de acasă în funcție de statutul ocupațional al capului gospodăriei**, la nivelul Regiunii Centru, în anul 2017, cea mai mare pondere s-a înregistrat în rândul salariaților, aproape două treimi, 61,6% (comparativ cu 53,9% în

2013), urmați de pensionari cu o cincime, 21,7% (comparativ cu 28,2% în 2013), apoi de lucrători pe cont propriu (inclusiv patroni) cu 11,1% (similar cu anul 2013), iar în final de șomeri și alte persoane inactice cu 5,6% (comparativ cu 6% în 2013).

Fondul de locuințe

Fondul de **locuințe existente** din Regiunea Centru a cunoscut o dezvoltare modestă între anii 1991 și 2000 și mai accentuată în ultimul deceniu. În Regiunea Centru, în anul 2017 erau 1.041.971 locuințe cu 2,3% mai mult față de anul de referință 2013 și cu 7,6% mai mult față de un deceniu în urmă.

În perioada 2007-2017 **suprafața locuibilă per locuitor** a înregistrat la nivelul Regiunii Centru o creștere continuă de la 14,5 la 19,3 m²/locuitor, evoluție similară cu cea la nivel național.

Mediul înconjurător

Calitatea aerului

Cele mai importante emisii de substanțe poluante care au depășit în ultimii ani cantitatea maximă admisibilă sunt: formaldehidă (SC Kronoșpan SA, Sebeș, județul Alba) și amoniac (SC AZOMUREȘ SA, Târgu Mureș, județul Mureș).

Calitatea apei

Calitatea apei este direct influențată de factorii antropici și naturali. La nivelul Regiunii Centru, sursele majore de poluare a apelor de suprafață aparțin următoarelor activități economice: industria extractivă, captare și prelucrare apă pentru alimentare (stații de epurare, ape uzate orășenești), industria chimică, industria de prelucrare a lemnului, industria metalurgică și prelucrarea metalelor, etc.

Calitatea solului

La nivelul Regiunii Centru, cea mai mare pondere o dețin solurile din terenurile agricole din clasa IV (41,2%), urmate de cele din clasa III (aproape o treime, 27,5%) și clasa V (un sfert, 24,2%), la polul opus fiind cele din clasa I (doar 0,7% %).

Biodiversitatea și fondul forestier

Regiunea Centru dispune de un capital natural deosebit. La nivelul Regiunii Centru, **suprafața siturilor NATURA 2000** era în anul 2017 de 16.760 km² (49,1% din suprafața regiunii), cu 23,9% mai mare față de cea în urmă cu aproximativ un deceniu (13.522 km² în 2009, 39,7% din suprafața regiunii). Potrivit datelor statistice oficiale ale Institutului Național de Statistică, la nivelul Regiunii Centru în anul 2018 suprafața ocupată cu vegetație forestieră (păduri + alte terenuri cu vegetație forestieră) era de 1269,1 mii hectare (37,2% din teritoriul regiunii), fiind cu 0,3% mai mare față de anul 2014. Un ritm similar de creștere (+0,58%) a suprafeței pădurilor în perioada 2014-2018 s-a

înregistrat și la nivelul României, aceasta ajungând la finalul perioadei la 6364,9 mii hectare, reprezentând 27,6% din teritoriul național.

Fondul forestier

Potrivit datelor INS, în anul 2018 suprafața ocupată cu vegetație forestieră (păduri + alte terenuri cu vegetație forestieră era mai mare cu 0,3% față de anul 2014. În județul Mureș suprafața ocupată cu vegetație forestieră a crescut de la 219,8 mii hectare în anul 2014 la 220,00 mii de hectare în anul 2018, ceea ce demonstrează că împădurirea reprezintă una din prioritățile politicilor silvice din România.

Infrastructura tehnică de mediu și gestionarea deșeurilor

În anul 2018, ponderea populației din Regiunea Centru racordate la sistemul public de alimentare cu apă a urcat la 76,6%, în creștere cu 7,4 puncte procentuale față de anul 2014 și cu 7,2 p.p. peste nivelul înregistrat la nivel național.

În județul Mureș ponderea populației cu acces la rețeaua de distribuție a apei potabile a crescut de la 62,9% în anul 2014 la 63,7% în anul 2018.

În perioada 2014-2018, numărul **populației din Regiunea Centru conectată la sistemul de epurare a apelor uzate** a crescut cu o 12,5%, ajungând la 1 511 447 persoane, reprezentând 65,1% din totalul populației rezidente.

În județul Mureș, conform datelor INS, în perioada 2014-2018 a crescut numărul populației conectate la rețeaua de canalizare publică de la 268,75 mii de persoane la 274,26 mii de persoane.

Calitatea vieții în mediul urban și sănătatea locuitorilor depind în mod considerabil de suprafața zonelor verzi, iar dezvoltarea orașelor din Regiunea Centru a ținut cont într-o măsură redusă de exigența extinderii zonelor verzi. În fapt, **suprafața spațiilor verzi în municipii și orașe** a scăzut la nivelul regiunii cu 2,1% în 2018 comparativ cu 2014, ajungând la un total de 2560 hectare. Indicatorul **suprafața spațiilor verzi/locuitor în municipii și orașe s-a menținut** la 19,2 m², sensibil mai mică față de standardul minim la nivelul Uniunii Europene de 26 m²/locuitor sau față de cei 50 m²/locuitor recomandați de Organizația Mondială a Sănătății.

În județul Mureș, conform datelor INS, în perioada 2014-2018 a crescut media suprafeței spațiilor verzi orășenesti/locuitor de la 23,4 mp/locuitor la 26,6 mp/locuitor.

Gestionarea deșeurilor

În 2016, cel mai recent an pentru care dispunem de informații pentru toate județele Regiunii, se estimează că cca 2,1 milioane locuitori, reprezentând 90% din populația Regiunii Centru beneficiau de servicii de salubritate. Ponderea și cantitatea de deșeuri municipale necolectate s-a redus în mod continuu în ultimii ani, ajungându-se, în anul 2017, la un grad de necolectare de 5% în județul Alba respectiv de 6,1% în județul Mureș.

Economia regională

După ieșirea din recesiunea economică în anul 2012, Regiunea Centru a început să recupereze scăderile înregistrate în perioada 2009-2010, iar anii 2015-2018 au dus la consolidarea creșterii economice. Soldul investițiilor străine la nivelul Regiunii Centru la finalul anului 2017 a crescut cu peste 2,1 miliarde euro comparativ cu sfârșitul anului 2012.

Odată cu aderarea României la Uniunea Europeană, la 1 ianuarie 2007, România a beneficiat de finanțări nerambursabile din Fondurile Structurale și de Coeziune (FSC) și din Fondurile complementare ale Uniunii (FEADR și FEP).

Ritmul absorbției fondurilor europene s-a accelerat mai ales după anul 2013, iar fondurile destinate dezvoltării economice prin modernizarea IMM-urilor au fost cheltuite în mod corespunzător. În perioada de programare 2014-2020, IMM-urile au beneficiat de alocări financiare consistente atât prin intermediul POR 2014-2020 cât și prin PNDR 2014-2020 și POC 2014-2020 (cel din urmă finanțează în special pentru firmele care desfășoară activități de CDI și TIC).

O altă evoluție semnificativă în ultimii ani este **continuarea tendinței de polarizare economică la nivel regional**. Majoritatea activităților economice fiind concentrate în jurul orașelor mari și în localitățile rurale situația economică este mai precară.

Un proces economic recent este apariția **clusterelor economice**. În Regiunea Centru s-au format clusterare în domeniile prelucrării lemnului, al biomasei, al industriei textile, al electrotehnicii, al prelucrărilor metalice, al industriei alimentare, iar procesul de clusterizare este de așteptat să ia amploare.

Întreprinderile mici și mijlocii au înregistrat începând cu anul 1990 o dezvoltare susținută, ajungând să reprezinte în anul 2017 aproximativ 73,5% din efectivul de personal și 70,6% din cifra de afaceri realizată de unitățile locale active.

Evoluția productivității muncii

Productivitatea muncii în Regiunea Centru în anul 2017 a rămas mult sub media Uniunii Europene, fiind în acest an aproape 60% din acesta. Comparativ cu celelalte regiuni, Regiunea Centru se situează pe poziția a patra, după București, Regiunea Vest și Regiunea Sud-Est, în aproape toată perioada 2007-2017.

Structura economică a Regiunii Centru

Produsul Intern Brut /locuitor al Regiunii Centru, în anul 2017, calculat la paritatea de cumpărare, era 60% din media Uniunii Europene și 95,4% din media națională. Sectorul agricol contribuie în proporție de 4,6%, iar construcțiile cu 6,4%. Două județe din Regiunea Centru – Brașovul și Sibiu – se numără printre cele mai dezvoltate din țară, având un indice de disparitate față de media națională

de 122,8% respectiv 114,1%. Județul Alba se situează în apropierea mediei naționale având un indice de 98,2% în timp ce celelalte 3 județe ale regiunii sunt cu 20-30 pp sub valoarea P.I.B./locuitor la nivel național. Surprinde prezența Mureșului în această grupă, acest județ având în urmă cu 15 ani un nivel al PIB/locuitor apropiat sau chiar peste media națională.

Agricultura și silvicultura și-au redus semnificativ ponderea în valoarea adăugată brută la nivel regional de la 8,4% în 2007 la 4,6% în 2016, iar industria și-a menținut ponderea la cca 33%.

Principalele sectoare ale economiei regionale

Ponderile unor sectoare economice de bază, precum agricultura, industria extractivă, industria prelucrătoare grea s-au redus mult, crescând în schimb ponderea altor ramuri economice și a celor din sectorul terțiar, în particular. Activitate tradițională în Regiunea Centru, **agricultura** constituie până în zilele noastre principala ocupație și sursă de venit a locuitorilor din mediul rural. Orientată spre satisfacerea cererii interne, agricultura beneficiază de un potențial natural important și diversificat. Cu toate acestea, sectorul agricol se află în cursul unui lung și dificil proces de modernizare și restructurare.

Sectorul serviciilor are o contribuție importantă la formarea produsului intern brut regional, având o dezvoltare semnificativă în ultimii ani.

Turismul a înregistrat o serie de progrese pe anumite segmente, cum ar fi agroturismul, contribuind la valorificarea importantului potențial turistic al regiunii. Regiunea Centru dispune de un **potențial turistic important** și diversificat.

Industria Regiunii Centru

În Regiunea Centru specificul industrial este mai pronunțat în județele Brașov și Sibiu, județe cu importante tradiții industriale. După scăderea dramatică înregistrată în perioada 1990-2011, industria regională a început să se redreseze, iar în perioada 2011-2017 asistăm la o creștere a numărului de salariați din industrie cu peste 18%.

În prezent, pilonii industriei Regiunii Centru sunt industria auto, industria alimentară și a băuturilor, industria confecțiilor textile, a pielărie și încălțăminte, prelucrarea lemnului și fabricarea mobilei.

Infrastructura de afaceri și transfer tehnologic

Un loc important în cadrul structurilor de afaceri îl au parcurile industriale. În Regiunea Centru sunt înregistrate 18 parcuri industriale, dintre care 16 sunt operaționale și 2 în curs de amenajare.

Turismul balnear și eco-turismul

Turismul balnear reprezintă una din formele de **circulație turistică constantă**. În Regiunea Centru se găsește cea mai mare densitate de stațiuni balneoclimaterice din România. Cele mai importante stațiuni balneoclimaterice din regiune sunt cele de la Sovata, Ocna Sibiului, Covasna, Băile Tușnad, Predeal, Bazna, Balványos, Malnaș, Vâlcele, Praid, Borsec, Băile Homorod, Harghita Băi, Izvoru Mureșului, Lacu Roșu, Sângeorgiu de Mureș. Aici se tratează numeroase

afecțiuni precum: boli cardiovasculare, boli ale aparatului locomotor, digestiv, respirator și renal, boli endocrine, boli dermatologice, boli ginecologice, boli de nutriție.

Potențialul turistic al Regiunii Centru. Considerații generale

Turismul montan beneficiază în Regiunea Centru de condiții naturale excepționale, aproape jumătate din suprafața regiunii fiind ocupată de arealele montane. **Turismul cultural** dispune de resurse însemnate, cu o mulțime de obiective valoroase ce împânzesc teritoriul regiunii și câteva repere arhitectonice binecunoscute. **Turismul balnear** începe să fie reconsiderat și revalorizat în ultimii ani, acesta putând redeveni în perioada următoare una din formele preferate de turism, inclusiv pentru piața externă.

Turismul rural atrage îndeosebi familiile cu copii, care caută relaxarea într-un mediu liniștit și sănătos. Pe lângă turiștii din România, de această formă de turism sunt atrași și turiștii străini interesați de cultura românească, aceasta fiind un mijloc direct de cunoaștere a civilizației tradiționale autentice.

Turismul de afaceri s-a dezvoltat cu precădere în marile orașe și în câteva stațiuni ce oferă un înalt confort de cazare și dispun de facilitățile tehnice necesare.

Stațiuni balneare și balneoclimaterice

În Regiunea Centru se găsește cea mai mare densitate de stațiuni balneoclimaterice din România. Apele minerale cu proprietăți terapeutice, lacurile bogate în săruri minerale, lacurile din fostele saline, mofetele, nămolurile, turba, aerul puternic ozonificat constituie cei mai importanți factori curativi naturali. Începând cu sfârșitul secolului XIX s-au dezvoltat mai multe stațiuni balneare sau balneoclimaterice, cele mai importante dintre acestea fiind cele de la Sovata, Covasna, Băile Tușnad, Predeal, Balványos, Malnaș, Vâlcele, Praid, Borsec, Băile Homorod, Harghita Băi, Izvoru Mureșului, Lacu Roșu, Ocna Sibiului, Bazna, Sângeorgiu de Mureș. După anul 1989, multe dintre aceste stațiuni au intrat în declin, structurile de cazare și bazele de tratament au intrat într-un proces de uzură morală și degradare fizică, unele dintre ele fiind chiar abandonate. În ultimii ani s-au derulat mai multe proiecte vizând reabilitarea și modernizarea stațiilor din Regiunea Centru, impactul pozitiv al acestor proiecte fiind deja vizibil.

Patrimoniul cultural și istoric

Târgu Mureș. Unul dintre cele mai importante și dinamice orașe ale Regiunii Centru, cu un trecut istoric bogat și o valoroasă moștenire arhitecturală și culturală.

Vestigii antice, biserici fortificate, cetăți, castele și palate, mănăstiri – nenumerate valori culturale și istorice se găsesc aici și constituie obiective turistice de mare valoare.

Structuri de primire turistică

La nivelul României baza materială a turismului s-a extins cu 40,7% mai mult în 2018 față de 2013 (de la 6009 la 8453 unități de cazare), iar la nivelul Regiunii Centru cu 44,3% mai mult pentru aceeași perioadă de referință (de la 1642 la 2369 unități de cazare).

În anul 2018, Regiunea Centru deținea peste un sfert din baza materială a turismului la nivel național, 28,0%.

În 2018 din întreaga bază materială turistică la nivelul Regiunii Centru aproape jumătate o deținea județul Brașov, (40,6%, 961 unități de cazare turistică), urmat la mare distanță de Harghita cu 18,3% (434 unități de cazare turistică), Mureș cu 15,3% (362 unități de cazare turistică) și Sibiu cu 12,8% (303 unități de cazare turistică), la polul opus cu mai puțin de o zecime fiind județul Alba cu 8,6% (204 unități de cazare turistică) și Covasna cu 4,4% (105 unități de cazare turistică).

Agricultura și dezvoltarea rurală

Potrivit datelor statistice de la finele anului 2017, în Regiunea Centru sunt 357 de comune, reprezentând 12,5 % din numărul total al comunelor din România și 1788 de sate (13,8 % din numărul total la nivel național). La nivelul Regiunii Centru, cele mai multe comune sunt în județele Mureș (91) și Alba (67), iar cele mai puține în județele Covasna (40) și Brașov (48).

Potrivit datelor statistice din 2017, din cele 357 de comune ale Regiunii Centru 285 comune erau conectate la rețeaua publică de alimentare cu apă potabilă (79,8% din nr. total), 166 comune erau conectate la rețeaua publică de canalizare (46,5%) și 194 comune erau conectate la rețeaua națională de distribuție a gazelor naturale. Față de anul 2013 se remarcă o îmbunătățire semnificativă.

Evoluția principalilor indicatori ai mișcării naturale

Începând cu anul 1991, populația din mediul rural din Regiunea Centru a înregistrat în fiecare an rate negative ale sporului natural, cea mai scăzută valoare atingându-se în 1996 (-3,7‰).

Caracteristicile și evoluția pieței forței de muncă

Rata de activitate a populației în vârstă de muncă din mediul rural din Regiunea Centru a coborât de la 68,2% în anul 2000 la 56,8% în anul 2017, sensibil mai redusă decât cea înregistrată în mediul urban – 68,1%.

Rata de ocupare a populației în vârstă de 15-64 ani din mediul rural din Regiunea Centru s-a redus în perioada 2000- 2017 de la 66% la 53,5%, fiind de asemenea vizibil inferioară celei înregistrate în mediul urban – 65,9%.

Această rată redusă de ocupare are multiple cauze: lipsa locurilor de muncă disponibile, nivelul redus de diversificare al economiei rurale (dependența masivă de o singură activitate – agricultura), lipsa spiritului antreprenorial și a cunoștințelor necesare inițierii și conducerii unei afaceri pe cont propriu, lipsa unor măsuri eficiente de stimulare a creării de noi locuri de muncă pe durată lungă în mediul rural, nivelul scăzut de pregătire profesională și corelarea insuficientă între oferta

profesională a sistemului educativ și cerințele în continuă schimbare ale pieței forței de muncă, nivelul incipient al formării profesionale pe parcursul întregii vieți și mobilitatea redusă a forței de muncă.

Economia zonelor rurale din Regiunea Centru

Principala caracteristică a zonelor rurale din România este dependența masivă de o singură ramură economică - agricultura. Agricultura de semi-subzistență practică în majoritatea zonelor rurale din Regiunea Centru se caracterizează prin predominanța exploatațiilor agricole de dimensiuni mici.

O situație atipică se întâlnește în comunele din preajma marilor orașe ale regiunii (Șelimbăr, Cristian - Sibiu, Cristești - Târgu Mureș; Ciugud, Galda de Jos, Sântimbru – Alba Iulia, comunele din zona metropolitană Brașov etc.). Acestea au o infrastructură edilitară relativ dezvoltată, o economie puternică și diversificată (întreprinderi industriale moderne, servicii, depozite, zone comerciale moderne).

Agricultura și silvicultura

Condițiile de climă, relief și sol, faptul că aproape jumătate din suprafața este ocupată de zona montană, iar în depresiunile din răsăritul teritoriului se înregistrează în mod obișnuit cele mai joase temperaturi din țară, ar putea fi considerați factori care să facă din Regiunea Centru o zonă mai puțin propice pentru agricultură. După modul de folosință, structura suprafeței agricole se prezintă astfel: arabil 39,5%, pășuni 34%, fânețe 25,3%, vii și pepiniere viticole 0,5%, livezi și pepiniere pomicele 0,7%.

Resurse umane utilizate în agricultură

Populația ocupată în agricultură la sfârșitul anului 2017 număra 175,6 mii persoane, reprezentând 16,8% din totalul populației ocupate a regiunii (față de 20,8% la nivelul întregii țări), în scădere cu 6,1 puncte procentuale față ponderea înregistrată în anul 2013. Forța de muncă salariată din acest sector s-a mărit cu 20,2% în perioada 2013-2017, ajungând la 2,3% din numărul total de salariați (14,9 mii persoane).

Resurse materiale

Suprafața amenajată pentru irigații în Regiunea Centru la sfârșitul anului 2018 era de doar 15400 hectare (2% din suprafața arabilă). Cele mai întinse suprafețe irigabile se găsesc în județele Covasna și Alba.

Parcul de tractoare și mașini agricole din Regiunea Centru număra, în anul 2018, 28 837 tractoare agricole fizice, 22232 pluguri pentru tractor, 8047 semănători mecanice și 3253 combine autopropulsate pentru cereale. Județele Mureș și Brașov se situează pe primele locuri

în ce privește numărul de tractoare și pluguri pentru tractor și cultivate mecanice, iar Mureșul și Alba ocupă primele poziții la numărul de semănători mecanice.

Exploatațiile agricole

Potrivit datelor rezultate în urma Recensământului General Agricol din anul 2010 și Anchetelor Structurale din 2013 și 2016, numărul exploatațiilor agricole din Regiunea Centru care dețin terenuri agricole a scăzut cu 13,6% în perioada 2010- 2016, de la 374 mii la 323 mii , iar totalul suprafețelor agricole utilizate a scăzut cu 7%. În consecință, suprafața medie ce revine pe o exploatație agricolă a ajuns la 4,68 hectare în anul 2016, în creștere cu 7,8% față de anul 2010.

Producția agricolă

Valoarea producției agricole a Regiunii Centru, în anul 2017, a fost de 8,34 miliarde lei, reprezentând 10,6% din valoarea producției agricole a României. Cu această pondere Regiunea Centru se situează doar pe locul al 7-lea între regiunile de dezvoltare ale țării.

Sectorul vegetal deține 56,7 % din totalul producției agricole a regiunii, comparativ cu 67,8% la nivel național. Sectorul privat are o pondere covârșitoare – 98,2 % din valoarea producției agricole regionale, fiind apropiat de media națională (98,3%).

Ponderea agriculturii în VAB regională a scăzut în ultimii ani, de la 5,9% în 2010 la 4,6% în 2016, aceeași evoluție înregistrându-se și la nivel național. Se remarcă ponderea mare a consumului intermediar în totalul producției agricole atât la nivel regional (54,6%) cât și la nivel național (55,2%).

Valorificarea produselor agricole

Valorificarea producției agricole constituie una din problemele cele mai importante cu care se confruntă majoritatea producătorilor agricoli. Lipsa de organizare a producătorilor, insuficienta dezvoltare a structurilor specifice și a pieței agricole interne precum și insuficienta reglementare a relației producător - vânzător induc o stare de permanentă nesiguranță în ce privește valorificarea produselor agricole obținute. Cei mai afectați sunt micii producători agricoli, care formează marea majoritate a producătorilor agricoli și dețin cea mai mare parte din suprafețele agricole. Una din problemele majore cu care se confruntă aceștia este lipsa unor sisteme locale sau regionale de colectare a produselor agricole precum și insuficiența spațiilor adecvate de stocare. Lipsa asociațiilor, a organizațiilor de profil precum și imaturitatea piețelor de produse agricole limitează accesul micilor producători și îi adesea într-o poziție de inferioritate în relațiile comerciale cu marii intermediari de produse agricole sau cu retailerii importanți. Fragmentarea excesivă a producției agricole, producțiile individuale reduse, variabilitatea acestora, costurile ridicate de transport al produselor agricole, alături de lipsa, în

multe cazuri a certificării produselor determină scăderea interesului marilor procesatori pentru produsele agricole locale.

Partea a II.-a Situația existentă la nivel local

1. Cadru general

1.1. Așezare și istoric

Comuna Fântânele este localizată în partea centrală a României, în Regiunea Centru, în centrul județului Mureș. Din punct de vedere administrativ comuna Fântânele cuprinde satele: Bordoșiu, Călimănești, Cibu, Fântânele, Roua, Viforoasa. Comuna Fântânele este mărginită de următoarele unități teritorial-administrative: Sângeorgiu de Pădure, Gălești, Păsăreni, Acățari, Bălăușeri, Vețca.

În comună prin satele Călimănești, Fântânele și Viforoasa trece drumul DN-13A, care leagă județul Mureș cu județul Harghita și calea ferată cu linia Blaj – Praid. În satul Fântânele se intersectează drumurile DN-13A cu DJ-134 (Fântânele – Bordoșiu – comuna Vețca) iar la Viforoasa se intersectează drumurile DN-13A și DJ-135A. Cel mai apropiat oraș este Sângeorgiu de Pădure, aflat la 6,5 km distanță.

Coordonatele geografice ale comunei sunt:

- 46 grade 56 minute 0 secunde latitudine Nordică;
- 24 grade 17 minute 0 secunde longitudine Estică.

Fig. nr.5. Localizarea comunei Fântânele pe harta județului Mureș

Sursă: https://ro.wikipedia.org/wiki/Comuna_F%C3%A2nt%C3%A2nele,_Mure%C8%99

1.2. Relieful

Caracteristica generală a reliefului județului Mureș o constituie etajarea de la est la vest, județul Mureș coboară în trepte de pe crestele Carpaților Orientali înspre Câmpia Transilvaniei și Podișul Târnavelor. În limitele județului se deosebește un sector mai înalt de munți și unul mai coborât, de podiș. Toate aceste caracteristici pun amprenta pe distribuția florei și faunei din această regiune. Comuna este situată în Podișul Transilvaniei, pe malul râului Târnavă Mică,

având altitudini cuprinse între 347-504 m, cu o varietate de forme de relief, ceea ce îi conferă un aspect pitoresc deosebit. Comuna este străbătută de râul Târnavă Mică și de multe pâraie cu debite mici, cel mai important fiind pârâul Bicaș.

Relieful comunei Fântânele este tipic zonei colinare, framântat cu mari declivități, eroziuni de profunzime, alunecări de teren. Dealurile din jur sunt acoperite cu păduri. Relieful prezintă urme ale evenimentelor petrecute în erele geologice, fiind vizibile prin prăbușirea malurilor, prin depunerile de pietriș, nisip, argilă, gresii pe strate orizontale sau ușor înclinate de diferite grosimi.

1.3. Clima

Clima zonei este temperat moderată cu temperaturi medii anuale de 7,6°C până la 8,7°C, iar în anotimpul de iarnă temperaturile medii coboară la -4°C -5°C, vara crescând în medie peste 19°C. Numărul mediu al zilelor de îngheț este de 127.

Precipitațiile atmosferice sunt răspândite uniform, prezentând o variație de tip continental cu maxim de precipitații la sfârșitul primăverii și începutul verii, luna cea mai ploioasă fiind luna iunie cu o valoare de 98 mm, iar minima de precipitații se înregistrează în sezonul rece al anului. Minimul de precipitație se înregistrează în luna februarie cu o cantitate de 30 mm. Precipitațiile atmosferice variază între 600-700 mm/an, fiind mai abundente în perioada de trecere de la primăvară spre vară și mai scăzute în timpul iernii. Frecvența zilelor cu precipitații este de 115-125 zile/an.

Datorită localizării în partea centrală a țării, acest teritoriu din județul Mureș este supus în cea mai mare parte a anului circulației maselor de aer dinspre vest și nord-vest. Apariția generală a vântului este de 31%. Viteza medie a vântului în această zonă este de 2,4 m/s. Cele mai frecvente vânturi cu viteze ridicate apar în luna februarie și țin cu intermitență până a sfârșitul verii. Vitezele mai scăzute sunt caracteristice toamnei și începutului verii.

Clima teritoriului este favorabilă pentru cultivarea cerealelor și pentru pomicultură, iar unii localnici practică cu succes și viticultura.

1.4. Solurile

Solurile teritoriului prezintă o structură mozaicală. Argiloiluvisolurile (solurile brune argiloiluviale, brune luvice, luvisolurile albice) constituie solurile zonale ale comunei. Suprafețe apreciabile sunt formate de regosoluri și coluvisoluri, iar solurile gleice, pseudogleice și negre clinohidromorfe din clasa solurilor hidromorfe, solurile aluviale din clasa

solurilor neevoluate sunt mai puțin extinse. (soluri brune podzolice, solul negru de fâneța, solul negru de lunca, soluri aluvionare, soluri erodate).

1.5. Aspecte hidrogeologice

Apa subterană provine în întregime din precipitații atmosferice prin infiltrații masive ce se produc datorită permeabilității terenului. În apropierea râului există o strânsă corelație dintre apa râului și apa subterană în funcție de variațiile periodice, sezoniere. Alimentările reciproce producându-se atât din amonte spre aval cât și radial. Datorită configurației terenului și a permeabilității ridicate a acestuia se presupune că există curenți hidro-dinamici subterani mai ales în apropierea albiei minore a râului Târnavă Mică.

În acest sector, Târnavă Mică are un sistem de alimentare pluvio-nival, cu perioade de alimentare maximă primăvara și minimă iarna, când alimentarea este asigurată în cea mai mare parte din apa subterană. Pe baza acestor considerente împreună cu faptul că nu au fost semnalate transformări secundare ale rocilor, putem afirma că nu sunt indici privind agresivitatea naturală.

Apele de suprafață

Rețeaua hidrografică a comunei Fântânele este formată din râul Târnavă Mică și afluenții acestuia.

Râul Târnavă Mică (în germană Kleine Kokel, în maghiară Kis-Küküllo) izvorăște din Munții Gurghiu, având cota la izvor 1.190 metrii deasupra mării iar la vărsare 255 m.d.M. Are 25 de afluenți, și străbate 37 de localități, având o lungime de 191 km. Calitatea apei râului este de clasa I, periodic apar depășiri de ioni de clor și sodiu din cauza Salinei Praid și domului de sare, precum și a epurării imperfecte a apei uzate din Sovata, când atinge calificativ mai slab (II/III).

1.6. Vegetația și fauna

Vegetația

Din punct de vedere geobotanic teritoriul comunei Fântânele se încadrează în subzona pădurilor de stejar și carpen. În pășuni vegetația diferă mult în funcție de expoziție și pantă. Pe versanții nordici și pe terase sau platouri interfluviale predomină vegetația mezofilă de graminee. Pe coastele abrupte însoțite predomină vegetația ierboasă iar în lunci apare vegetația mezofilă.

Datorită reliefului, caracterizat prin dealuri larg ondulate, prin văi largi și adânci, cu o serie de versanți degradați, alunecări de teren și lunci aluvionare, flora este eterogenă formând un adevărat mozaic. Această varietate a florei este reflectată într-o bogăție cantitativă și calitativă

de specii. Familiile de plante cele mai reprezentative sunt: Compositae, Gramineae, Labiatae, Leguminosae, Cruciferae, Rosaceae.

Familia Compositae cuprinde elemente comune pășunilor, locurilor umede din poienile din pădure. Astfel întâlnim: bănuței (*Bellis perennis*), steluțele (*Aster tripolium*), iarba mare (*Inula errisifolia*), coada șoricelului (*Achillea millefolium*), margareta (*Chrysanthemum leucanthemum*), măhuri (*Centaurea*), macul de grădină (*Papaver somniferum*).

O familie bogată în reprezentanți este cea a gramineelor: mohor (*Setaria verticillata*), iarba câmpului (*Agrostis*), iarba deasă (*Poa nemoralis*), firuța (*Poa pratensis*), păiuș (*Festuca pratensis*).

Pădurile care străjuiesc comuna sunt formate din diferite esențe lemnoase: stejar (*Quercus robur*), cer (*Quercus cerris*), carpen (*Carpinus betulus*), ulm (*Ulmus glabra*), anin (*Alnus glutinosa*), tei (*Tilia cordata*), frasin (*Fraxinus excelsior*), fag (*Fagus silvatica*), brad (*Abies alba*), molid (*Picea excelsa*).

Dintre arbuști cei mai întâlniți sunt: alunul (*Corylus avellana*), cornul (*Cornus mas*), sângerul (*Cornus sanguinea*), lemnul câinesc (*Ligustrum vulgare*), porumbarul (*Prunus spinosa*), păducelul (*Crataegus monogyna*).

Primăvara, pădurile sunt împânzite de o serie de plante ca: ghiocelul (*Galanthus nivalis*), vioreaua (*Scilla bifolia*), sălățica (*Ranunculus ficaria*), pecetea lui Solomon (*Polygonatum officinale*), lăcrămioara (*Convallaria majalis*), toporașul (*Viola sp.*). Alături de acestea vegetează și plante halofile, iubitoare de terenuri sărăturoase. Aceste plante par niște cactuși în miniatură: sunt mici, cu trunchi gros, verde, cu frunze reduse la solzi mici. Ele par uscate: pătlagina (*Plantago maritima*), pelin (*Artemisia maritima*), lobodă (*Atriplex hastata*), floare de leac (*Ranunculus repens*).

Flora spontană are și o importanță economică. Cele mai răspândite și cunoscute plante medicinale sunt: coada calului (*Equisetum arvense*), mușețelul (*Matricharia chamomilla*), menta (*Mentha piperita*), cicoarea (*Cichorium intybus*), cătina albă (*Hippophae rhamnoides*), cătina roșie (*Tamarix gallica*), florile de soc (*Sambucus racemosa*), sunătoarea (*Hipericum perforatum*).

Plantele melifere furnizează polen și nectar familiilor de albine. Acestea sunt: teiul (*Tilia sp.*), părul pădureț (*Pyrus pyraeaster*), plopul (*populus sp.*), salcia (*Salix sp.*), numă-uita (*Myosotis scorpioides*), jaleșul (*Salvia sp.*). Plantele alimentare sunt întâlnite în păduri sau la marginea pădurilor: murul (*Rubus caesius*), frăguța (*Fragaria vesca*), alunul (*Corylus avellana*), zmeurul (*Rubus idaeus*), măcieșul (*Rosa canina*).

Pe malurile apelor este o vegetație azonală alcătuită din sălcii (*Salix*), arini, plopi (*Populus*). În pajiștile de pe teritoriul comunei mai pot fi întâlnite: urzica (*Urtica dioica*), măcrișul (*Rumex acetosa*), chimionul (*Carum carvie*).

În zona de litieră a pădurilor sau pe trunchiurile arborilor se întâlnesc numeroase specii de bureți comestibili și necomestibili. Cei comestibili sunt foarte căutați, de multe ori pentru aportul lor proteic, fiind utilizați în perioadele de post, dar și pentru comercializare sau colectare de către direcția silvică.

La mare căutare, chiar și pentru străinătate, sunt: mânătarca sau hribi (*Botulus fedulis*), care cresc în pădurile de stejari și pe lângă pășuni, urechiușele sau gălbiorii (*Cantharellus cibarius*), ciuperca de câmp (*Rusala frostus*), buretele vânăt (*Cortinarius violaceus*), buretele alb sau lăptuca (*Agaricus mellens*), burete porcesc (*Agaricus piperitus*), burete de fag (*Pleurotus*), ghebe, piciorul căprioarei, ciuperca de bălegar (*Agaricus campestris*) etc.

Plantele industriale, esențele lemnoase sunt valorificate în industria lemnului: stejarul, cerul, carpenul. Plantele tinctoriale și tanate sunt utilizate pentru colorarea textilelor și tăbăcitul pieilor: mesteacănul, arinul negru, măcrișul, macul roșu, iarba șarpelui, păpădia, mierea ursului.

Plantele furajere sunt de asemenea numeroase: iarba câmpului, obsiga, firuța, păiușul, peptănarița.

Plantele decorative sunt: mesteacănul, plopul tremurător, scorușul, mălinul, iedera. Pe teritoriul comunei Fântânele se cultivă specii pentru consumul uman, pentru asigurarea bazei furajere necesare animalelor și pentru industrializare.

Fauna

În pajiștile stepice, cele mai răspândite viețuitoare sunt insectele: lăcusta marocană (*Dociostaurus maroccanus*), lăcusta italiană (*Calliptamus italicus*), lăcusta de pășune (*Polysarchus denticaudus*), cosașii (*Oedabus nigrofaxciatus*), forfecarul (*Lethrus opterus*), gândacul cu coadă (*Mordela fasciata*), gândacul păros (*Epicometis hirta*), ploșnița roșie (*Eurydema ornata*), albinele (*Apis*) și bondarii (*Bombus*). Pădurile de amestec de foioase cuprind o mare varietate de specii de insecte fitofage: omizi, croitori, rădașca, viespi de lemn. Dintre gasteropodele, cele mai frecvent întâlnite sunt: melcul de livadă (*Helix pomatia*) și melcul dungat (*Ceapaea pomatia*). Cei mai numeroși batracieni sunt: broasca brună (*Rana dalmatina*), brotăcelul (*Hyla arborea*), broasca râioasă (*Bufo bufo*).

Cele mai reprezentative reptile sunt: șarpele orb (*Anguis fragilis*), șopârta de câmp (*Lacerta agilis*), șopârta verde (*Lacerta muralis*), șarpele de casă (*Natrix natrix*), șarpele de apă (*Pelias aquatis*).

Păsările sunt reprezentate de: porumbelul sălbatic (*Columba oenas*), mierla (*Turdus mierula*), gaița (*Garrulus*), buha (*Bubo bubo*), fazanul (*Phasianus colchicus*), șoimul rândunelelor (*Falco subbuteo*), ciocârlia (*Calandrella*), coțofana (*Pica pica*), vrabia (*Passer domestica*), privighetoarea (*Luscinia megarhynchos*), cucul *Cuculus canorus*), barza (*Ciconia ciconia*), etc. Cele mai întâlnite mamifere sunt: lupul (*Canis lupus*), ursul (*Ursus arctos*), mistrețul (*Sus scrofa*), vulpea (*Vulpes vulpes*), iepurele (*Lepus europaeus*), ariciul (*Erinaceus*), căprioara (*Capreolus*), veverița (*Sciurus vulgaris*), viezurele (*Moles taxus*), dihorul (*Putorius putorius*), nevăstuica (*Mustela nivalis*). Ichtiofauna râului Târnava Mică cuprinde următoarele specii: scoabar (*Chondrostoma nasus*), cleanul (*Leuciscus cephalus*), mreana (*Barbus barbus*), crap (*Cyprinus carpio*), biban (*Perca fluviatilis*).

În paleoliticul târziu și mijlociu, când omul a trecut de la vânătoare la cultura plantelor și creșterea animalelor, acum 12000-10000 ani î. Chs. s-au răspândit pe meleagurile noastre: porcul (*Sus scrofa domesticus*) și capra (*Capra hircus*). Dezvoltarea faunei a fost favorizată în trecut atât de factorii geocologici cât și de evoluția economică a comunităților umane, care prin ocupațiile și perfecționările uneltelor au avut consecințe și asupra dezvoltării faunei din bazinul mijlociu al Târnavei Mici, rupând echilibrul natural dintre mediu și faună.

1.7. Istoricul localităților

Fântânele este una dintre localitățile cele mai vechi ale microregiunii. Prima atestare documentară a localității apare în dijmele papale din anul 1332 cu denumirea de Kulakuta, aparținând arhidiaconatului de Mureș. În acest an parohul István plătise ca dijmă doar șase denari, iar în 1334 parohul de Gulacuka, Miklós, un banal vechi. Deoarece satele din jurul localității nu apar în dijme, se poate presupune că biserica aservea și pe enoriașii de acolo.

Nu dispunem de alte date medievale despre localitate, însă documentele pomenesc destul de des familia Gyulakutai („de Fântânele”). Astfel în 1408 apare Bálint Gyulakutai, în 1444 este menționat Péter Gyulakutai (în 1451 jude regal al scaunului Mureș), iar în 1479 și 1482 fiul său, Balázs Gyulakutai și alții (moșiile lor au fost în comitatul Dăbâca). Matricolele universității din Viena consemnează în 1464 pe György Gyulakutai, care în 1473 ajunsese deja canonic. Probabil era membrul acestei familii și Bora Gyulakutai, după mijlocul secolului al XVI-lea, soția lui Imre Lazar II de Lazarea, jude regal al scaunului Mures, întemeietorul ramurii de Fântânele a acestei familii. Fiul lor, György este pomenit în 1588. Satul Fântânele apare și în conscripția militară din 1567.

La sfârșitul evului mediu și în scaunele secuiești cei mai instăriți au încercat să obțină moșii și titluri nobiliare, devenind de multe ori și patroni ai unor biserici, în care ulterior au fost înmormântați. În cazul nostru monumentele funerale ale membrilor familiei Lazar indică acest proces, dar se poate presupune că deja în secolul XV-XVI familia Gyulakutai patronase biserica localității.

Biserica reformată din localitate datează din secolul al XV-lea. Este monument istoric construit în stil gotic. Tavanul este plan, cu casete pictate la comanda nobilului Szövérdi Gáspár János în anul 1625. În trecutul istoric al comunei se regăsesc nume și evenimente importante, cu care se mândresc localnicii.

În anul 1605 în hotarul localității **Călimănești** s-a organizat marea adunare națională a Scaunelor Secuiești, cu ocazia căreia secuimea a jurat credință lui Bocskai István, îl recunoaște ca Principe al Transilvaniei și sprijină lupta revoluției condusă de el pentru drepturile neamului. La conacul Simén de la Călimănești a fost oaspete în data de 30 august 1849 persoana marcantă a revoluției maghiare, marele poet al națiunii Petofi Sándor, iar în anul 1853 marele romanticier Jókai Mór. Comuna a fost una dintre cele mai importante centre industriale din zona pâna la închiderea celei mai mari termocentrale din România cu combustie pe baza de gaz metan. Populația se ocupa de viticultură, de producția vegetală și animală.

Prima atestare documentară a localității **Viforoasa** apare în anul 1501 sub denumirea de Havadtew. În anul 1567 apare în documente cu 8 porți.

1.8. Resurse antropice

Pe lista monumentelor istorice și de arhitectură figurează următoarele obiective:

- Biserica reformată din satul Fântânele;
- Casa Lazăr din str. Principală nr. 61-62,
- Casa de început de secol XIX din str. Principală nr. 83
- Biserica romano-catolică din satul Bordoșiu
- Casa parohială a bisericii romano-catolice 1812, cu transformări - sec. XX,
- Biserica unitariană din satul Roua, sec. XVIII, refaceri sec. XIX - cu turn din 1723.

Biserica reformată din localitatea Fântânele datează din secolul al XV-lea. Este monument istoric construit în stil gotic. Tavanul este plan, cu casete pictate la comanda nobilului Szövérdi Gáspár János în anul 1625.

Datorită tavanului casetat din 1625 biserica reformată din Fântânele este una dintre cele mai cunoscute monumente istorice ale județului Mureș. În pofida relativ bogatei bibliografii a monumentului, istoria bisericii are mai multe detalii neelucidate, iar fragmentele de pictură

murală dezvelite în ultimele decenii stimulează la noi cercetări pe specialiști, structuri care datează din secolul al XIII-lea. Din această perioadă datează frescele care în momentul reformei protestante, când satul a trecut pe calvinism, au fost spoite și abia în zilele noastre au fost descoperite, în urma restaurării lăcașului de cult.

Vestigii 2021

Biserica romano-catolică din satul Bordoșiu este construită în sec. XV, cu transformări în 1857, cu turnul clopotniță din sec. XV. Se păstrează unul dintre clopotele vechi cu inscripția: O REX GLORIE VENI CUM PACE. Sat catolic pur în perioada medievală; în contextul reformei protestante locuitorii trec la religia unitariană. În anul 1781, biserica veche a fost înapoiată catolicilor, cu ajutorul baronului Henter. Biserica a fost reconstruită în anul 1857, primind forma actuală. Din biserica veche se păstrează nivelele inferioare ale turnului și, probabil, o parte din zidurile sanctuarului poligonal. În interiorul bisericii se păstrează o cristelniță din piatră din 1470. (https://ro.wikipedia.org/wiki/Biserica_romano-catolic%C4%83_din_Bordo%C8%99iu)

Alte obiective turistice

Din punct de vedere turistic, pe teritoriul **localității Roua**, se găsește o arie protejată unică în felul ei, cu o pădure artificială de Chiparos de California, cu exemplare cu vârsta mai mare de 75 de ani. Interesul științific rezidă din faptul că pădurea este rezervație de semințe. În anumite perimetre, chiparosul este în amestec cu fagul regenerat natural și cu Thuja Occidentalis. Alte două zone din localitate sunt cuprinse în situl Natura 2000, Dealurile Târnavelor – Valea Nirajului și Dealurile Târnavelor Mici – Bicheș.

Conacul Simén din Călimănești

Anul construcției conacului Simén nu este cunoscut. În perioada incursiunilor lui Orbán Balázs se mai puteau admira în Călimănești cele mai mari clădiri: conacul Henter și conacul Simén (conacul Henter a fost demolat în 1919). Despre renovarea interiorului conacului Simén aflăm din scrierile lui Jókai Mór: „, Pereții acoperiți din tavan până în podea cu tablouri și picturi în ulei prestigioase, precum și sculpturi în oțel unice, cu mașinăriile vechilor ceasuri rococo, cu înfloriturile specifice pe mesele striate cu mahon și fildeș, cu pedestale din marmură colorată, în hol ogarii preferați, care erau pentru existența domnilor ardeleni accesoriile de nelipsit, la

fel ca pentru spanioli mantaua; păsări cântătoare în colivii mari; mai mult o colecție de unicate cu adevărat interesantă, relicve antice, statui antice, arme unice, mecanisme de ceas și numismatică, monedele fiind strânse din generație în generație de fiecare familie ardelenescă. Printre toate acestea se află o carte de rugăciuni medievală de mare importanță, în care în fața fiecărui paragraf se pot vedea copii ale unor gravuri în oțel care aparțin unora din cei mai mari artiști ... mai mult lavoarul de argint al lui Barcsay Ákos ... Partea din spate a casei domnești se termină într-o seră, care este plină de plante tropicale înconjurată de portocali și lămâi, a căror ramuri încă sunt în floare sau pline de rod auriu.”

<http://www.turism>

[sangeorgiudepadure.ro/index.php?option=com_content&view=article&id=224:conacul-simen-din-calimanesti&catid=61&Itemid=281&lang=ro](http://www.sangeorgiudepadure.ro/index.php?option=com_content&view=article&id=224:conacul-simen-din-calimanesti&catid=61&Itemid=281&lang=ro)

Vizita personalităților Petőfi și Jókai a fost imortalizată pe peretele conacului printr-un placaj de marmură. Sub conac există o pivniță de vinuri, care poate fi vizitată. De la renovarea și amenajarea conacului acesta funcționează ca pensiune și va putea fi vizitat de turiști.

Obiective de interes public

Dotările social-culturale și administrative se găsesc amplasate în zonele centrale, în lungul strazilor principale DN13A, DJ 134, DC 47, DC 46, necesită modernizări și echipare cu grupuri sanitare, apă și canalizare. Unele au spații insuficiente și necesită extinderi.

- sediul Primăriei comunei
- sediul Poliției
- 2 școli gimnaziale în satele Fântânele și Călimănești, 6 grădinițe și 4 școli primare
- cămine culturale, poștă, dispensar uman, dispensar veterinar, farmacie, bănci

Probleme identificate

- Potențial turistic slab valorificat, resursele naturale și moștenirea culturală nu sunt valorificate pe deplin;
- Poluare ridicată datorată circulației rutiere pe DN 13A;
- Slabă promovare a comunei la nivel regional și național;

Direcții posibile de acțiune

- Valorificarea resurselor culturale și naturale prin dezvoltarea turismului;
- Valorificarea potențialului turistic prin diversificarea ofertei turistice;
- Promovarea valorilor comunei la nivel regional și național;

2. Demografie și forța de muncă

2.1. Evoluția populației - caracteristici demografice

Pentru a evidenția o evoluție semnificativă a populației, este necesară prezentarea mărimii absolute a populației pentru un interval de timp suficient de îndelungat. Potrivit datelor statistice de la ultimul recensământ al populației și a locuinșelor din România (în anul 2011), în comuna Fântânele a fost înregistrat un număr de 5090 de locuitori după domiciliu din care 2498 de sex masculin, iar 2633 de sex feminin. După datele obținute din baza de date statistice al Institutului Național de Statistică, în anul 2019 numărul populației după domiciliu din comună a fost de 4928 de locuitori din care 2417 bărbați și 2511 femei.

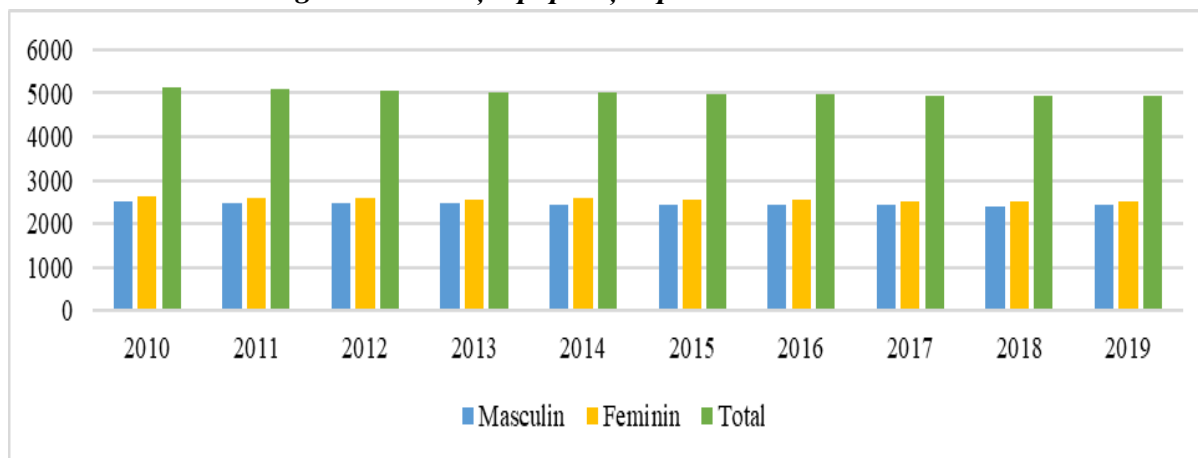
Tabelul nr.4. Evoluția numărului populației la nivelul comunei Fântânele

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Total	5131	5090	5049	5035	5026	4998	4970	4958	4932	4928
Masculin	2498	2481	2474	2464	2447	2434	2429	2428	2413	2417
Feminin	2633	2609	2575	2571	2579	2564	2541	2530	2519	2511

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice

În conformitate cu datele statistice menționate anterior, la nivelul comunei Fântânele se conturează o scădere a numărului de locuitori.

Fig. nr.6. Evoluția populației pentru anii 2010-2019

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice

Un factor primordial care are o influență majoră asupra dinamicii populației este mișcarea naturală (caracterizată prin natalitate, mortalitate, nupțialitate și divorțialitate) și mișcarea migratorie. Conform definiției INS, sporul natural reprezintă diferența dintre numărul născuților-vii și numărul persoanelor decedate în anul de referință.

Tabelul nr.5. Evoluția sporului natural în comuna Fântânele

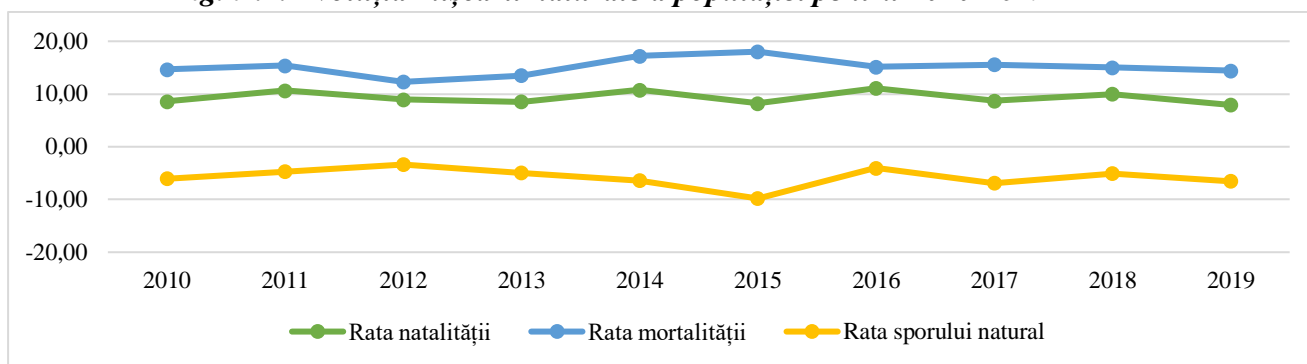
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Născuți vii	44	54	45	43	54	41	55	43	49	39
Născuți decedați	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0

Număr decedați	75	78	62	68	86	90	75	77	74	71
Nr decedați sub un an	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1
Spor natural	-31	-24	-17	-25	-32	-49	-20	-34	-25	-32

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice

Potrivit datelor statistice, în comuna Fântânele până în anul 2015 nu se observă o modificare substanțială privind nivelul absolut al **sporului natural**, aceasta înregistrând valori negative, mărimea absolută al acestui indicator oscilează între valorile -17 și -49. În anul 2012 se înregistrează cel mai ridicat nivel al sporului natural, respectiv -17 în mărime absolută, iar în anul 2015 se înregistrează cel mai scăzut nivel al acestui indicator, respectiv -49 în mărime absolută.

Fig.nr.7. Evoluția mișcării naturale a populației pentru 2010-2019

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor furnizate de INS

În perioada analizată, **rata de natalitate** la nivelul comunei Fântânele depășește 7,00 ‰ în fiecare an, prin urmare la 1000 de locuitori revin peste 7 născuți-vii anual.

Rata mortalității reprezintă numărul deceselor înregistrate într-un an la 1000 de locuitori. La nivelul comunei acest indicator este mai ridicat comparativ cu valorile ratei natalității pentru fiecare an, astfel rezultând o rată a sporului natural negativă pe întreaga perioadă analizată. Cea mai ridicată valoare a ratei mortalității s-a înregistrat în anul 2015, respectiv 18,03 ‰.

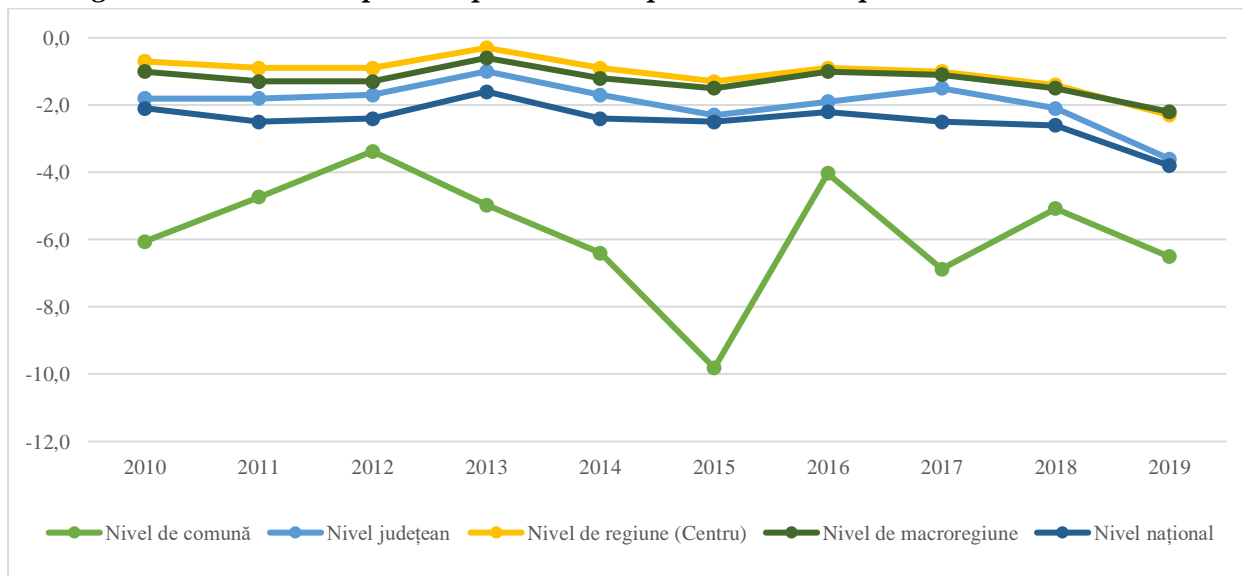
Tabelul nr. 6. Evoluția ratei mortalității infantile pentru anii 2010-2019

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Rata mortalității infantile	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	24.39	0.00	23.26	0.00	25.64

Sursa: Calcule proprii bazate pe datele INS

Rata mortalității infantile exprimă numărul copiilor decedați în vârstă sub un an la 1000 de născuți vii, în acest fel, în perioada analizată cea mai ridicată valoare al acestui indicator a fost înregistrată în anul 2015 (12,66‰), adică a fost înregistrat un decedat (în valoare absolută) pentru copii sub vârsta de un an, iar pentru anii 2012, 2013, 2016, 2018 valoarea indicatorului a fost 0,0‰.

Fig.nr.8. Statistici comparative privind rata sporului natural pentru anii 2010-2019

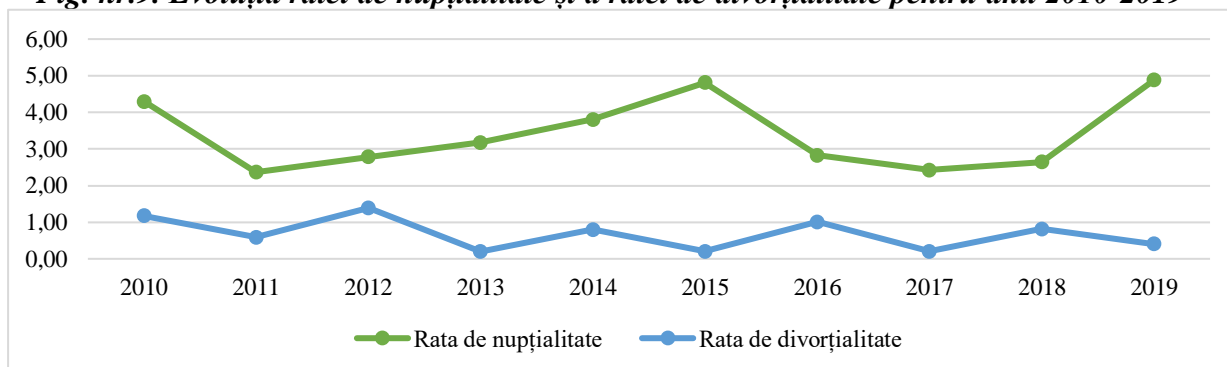

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice și calcule proprii bazate pe datele INS

Rata sporului natural, conform INS, arată diferența algebrică între rata natalității și rata mortalității generale a populației. La nivelul comunei Fântânele acest indicator înregistrează valori sub nivelul național, sub nivel de macroregiune, regiune și județean. Pe parcursul întregii perioade analizate (2010-2019) la nivelul comunei Fântânele acest indicator a înregistrat valori negative, ca și la nivel județean, regiune, macroregiune și național.

În anul 2019 s-au înregistrat 24 de căsătorii la nivelul comunei Fântânele, rezultând o **rată de nupțialitate** 4,88 %, fiind cea mai ridicată valoare în perioada analizată. Conform bazei de date statistice INS, în anul 2012 au fost înregistrate 7 divorțuri, rezultând cea mai ridicată valoare a **ratei de divorțialitate** (1,39 %) comparativ cu anii din perioada analizată.

Fig. nr.9. Evoluția ratei de nupțialitate și a ratei de divorțialitate pentru anii 2010-2019

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice și calcule proprii bazate pe datele INS

Prin urmare, mișcarea naturală a populației a avut o influență negativă asupra dinamicii populației din comuna Fântânele, devenind un factor care a cauzat scăderea continuă a numărului de locuitori din comună.

Tabelul nr.7. Mișcarea migratorie a populației în comuna Fântânele

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Stabiliri de reședință	10	15	10	13	9	9	21	24
Plecări cu reședința	60	39	47	59	46	72	55	65
Stabiliri cu domiciliul (inclusiv migrația externă)	56	49	49	70	68	63	81	64
Plecări cu domiciliul (inclusiv migrația externă)	71	57	43	53	71	44	77	56
Emigranți definitiv	0	8	0	1	2	0	3	0
Imigranți definitiv	1	0	1	0	0	0	0	0

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice

Potrivit bazei de date statistice INS, la nivelul comunei, din punct de vedere al numărului de emigranți și imigranți, nu se constată o evoluție semnificativă, dar este de remarcat faptul că pe tot parcursul perioadei analizate tendința de părăsire a localității s-a menținut.

Structura demografică

Conform recensământului populației din România în anul 2011 numărul de locuitori al comunei s-a distribuit în felul următor:

Tabelul nr.8. Evoluția structurii populației pe categorii de vârstă

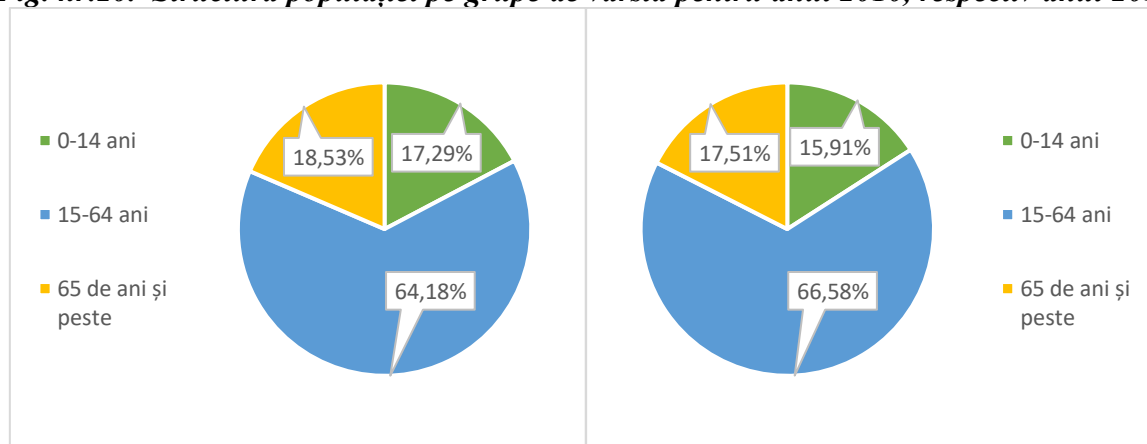
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
0-14 ani %	17.29	17.27	17.07	16.52	16.24	16.49	16.22	16.42	16.10	15.91
15-64 ani %	64.18	64.38	64.39	65.24	65.72	65.67	66.26	66.03	66.38	66.58
65 de ani și peste %	18.53	18.35	18.54	18.23	18.05	17.85	17.53	17.55	17.52	17.51

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice și calcule proprii

Potrivit datelor statistice, în anul 2010 populația cu vârstele cuprinse între 0-14 ani a reprezentat 17,29% din totalul populației la nivelul comunei, populația cu vârstele cuprinse între 15-64 de ani a constituit 64,18% din totalul populației, iar localnicii cu vârstele cuprinse între 65 de ani și peste reprezentau 18,53%.

La sfârșitul perioadei analizate, respectiv în anul 2019 se înregistrează o scădere pentru categoria persoanelor cu vârste cuprinse între 65 de ani și peste, respectiv 17,51% comparativ cu anul 2012 (15,54% - cea mai ridicată valoare a ponderii), iar ponderea populației tinere (vârste cuprinse între 0-14 ani) este în scădere, astfel conturând îmbătrânirea demografică a populației. La începutul perioadei analizate (anul 2010), populația cu vârsta cuprinsă între 15-64 ani reprezenta 64,18% din totalul populației, iar în anul 2019, numărul populației din aceeași categorie de vârstă a ajuns la 3281 de persoane (66,58%).

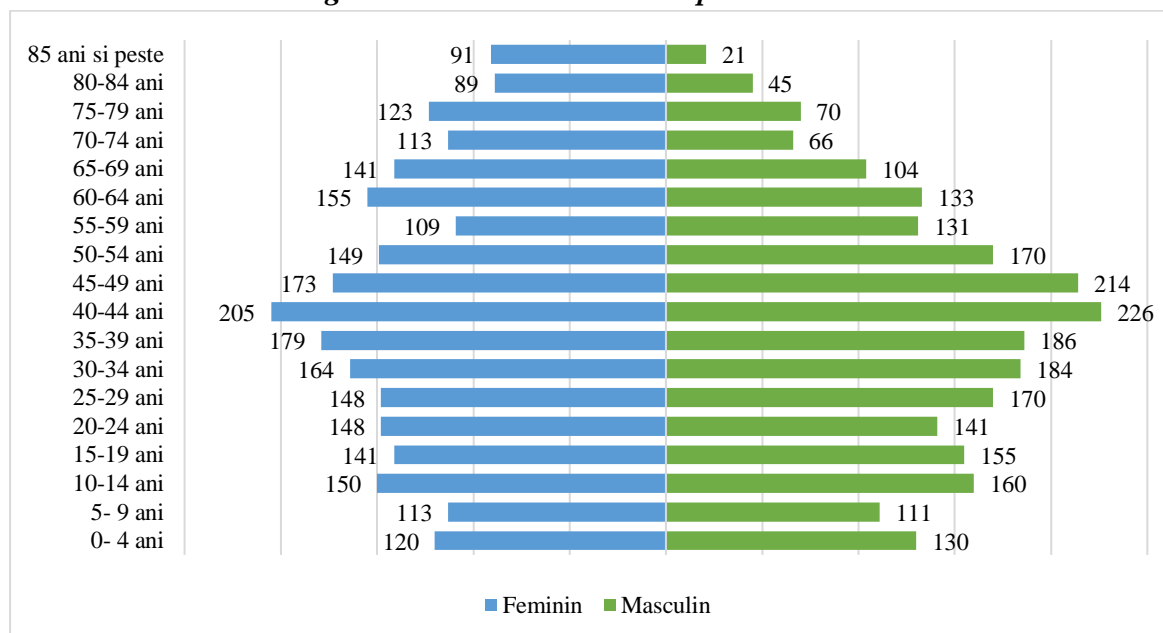
Fig. nr.10. Structura populației pe grupe de vârstă pentru anul 2010, respectiv anul 2019

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice și calcule proprii

Raportul de dependență demografică este raportul dintre numărul persoanelor de vârstă "dependentă" (persoane sub 15 ani și de peste 64 ani) și populația în vârstă de muncă (15-64 ani), exprimat la 1000 de persoane. Acest indicator înregistrează o tendință de scădere, ceea ce semnifică faptul că presiunea exercitată de populația inactivă asupra populației active este în scădere.

Fig.nr.11. Piramida vârstelor pentru anul 2019

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice

La începutul perioadei analizate, la 1000 de persoane cu vârsta cuprinsă între 15-64 ani îi reveneau aproximativ 558 de persoane tinere (vârsta cuprinsă între 0-14 ani) și persoane vârstnice (vârsta de 65 de ani și peste), iar la sfârșitul perioadei studiate, acest indicator a scăzut, astfel la 1000 de persoane active îi reveneau 502 de persoane inactivă.

Tabelul nr.9. Evoluția ratei de dependență demografică, respectiv a raportului de dependență al tinerilor între 2010-2019

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Rata de dependență demografică ‰	558.15	553.25	553.06	532.72	521.65	522.85	509.26	514.36	506.41	501.98
Raportul de dependență al tinerilor ‰	1010.31	1024.50	1053.67	1076.02	1072.33	1061.94	1052.82	1056.40	1060.27	938.31

Sursa: Calcule proprii bazate pe datele INS

Raportul de dependență al tinerilor (coeficientul îmbătrânirii populației) exprimă numărul de bătrâni ce revin la 1000 de tineri. Dacă acest indicator depășește valoarea 420 ‰, rezultă o tendință de îmbătrânire a populației. Potrivit celor menționate anterior, în perioada analizată la nivelul comunei observăm o tendință de îmbătrânire a populației.

Tabelul nr.10. Evoluția structurii populației în funcție de sex

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Feminin ‰	51.32	51.26	51.00	51.06	51.31	51.30	51.13	51.03	51.07	50.95
Masculin ‰	48.68	48.74	49.00	48.94	48.69	48.70	48.87	48.97	48.93	49.05

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice și calcule proprii

Analizând datele statistice obținute de la INS privind numărul populației în funcție de sex, putem constata că, deși pe toată perioada analizată numărul populației stabile la nivelul comunei a înregistrat o scădere, evoluția structurii populației pe categorii de sex a rămas aproape aceeași. În anul 2010 procentul populației de sex masculin a fost de 48,68% din totalul populației, iar în anul 2019 a înregistrat o valoare de 49,05%. Diferența dintre valorile celor doi ani mai sus menționate este ne semnificativă cu toate că se observă o tendință în ușoară creștere.

Structura populației după starea civilă

În anul 2011, la nivelul comunei Fântânele, 40,93% din populație figura din punct de vedere al stării civile ca necăsătorit(ă), 43,49% din totalul populației stabile era căsătorit (ă), 13,00% și-a pierdut perechea pe parcursul anilor, iar 2,58% au divorțat.

Tabelul nr.11. Populația stabilă după starea civilă legală (RPL 2011)

	Populația stabilă Total	STAREA CIVILĂ LEGALĂ				Persoane în uniune consensuală
		Necăsătorit(ă)	Căsătorit(ă)	Văduv(ă)	Divorțat(ă)	
Ambele sexe	4693	1921	2041	610	121	242
Masculin	2302	1112	1026	98	66	121
Feminin	2391	809	1015	512	55	121

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice

Structura populației în funcție de etnie

Potrivit datelor statistice de la ultimul recensaământ al populației și a locuințelor, respectiv în anul 2011, majoritatea localnicilor din comuna Fântânele erau de etnie maghiară (4301 de persoane), urmată de populația de etnie romă (184 persoane), respectiv de populația română (69 de persoane).

Tabelul nr.12. Populația stabilă după etnie (RPL 2011)

POPULAȚIA STABILĂ	ETNIA			
	Români	Maghiari	Romi	Informație nedisponibilă
TOTAL				
4693	69	4301	184	139

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice

Structura populației după confesiune

În conformitate cu datele furnizate de Institutul Național de Statistică, majoritatea persoanelor sunt de religie reformată, urmată de persoanele aparținând religiei romano-catolice. Cele mai puține persoane au confirmat faptul că aparțin religiei unitariene.

Tabelul nr.13. Populația stabilă după principalele religii (RPL 2011)

POPULAȚIA STABILĂ TOTAL	RELIGIA												
	Orthodoxă	Romano-catolică	Reformată	Penticostală	Greco-catolică	Baptistă	Adventistă de ziua a șaptea	Unitariană	Martorii lui Iehova	Evanghelică lutherană	Ortodoxă sârbă	Fără religie	Informație nedisponibilă
4693	85	633	3338	8	17	20	11	361	62	3	4	13	138

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice

Densitatea populației

Populația și teritoriul sunt două componente ale mediului geografic legate organic. Pentru o populație dată teritoriul înseamnă condiții de viață, îmbrăcând diferite semnificații: spațiu de hrană, spațiu de transport, sursă de materii prime și, desigur, suprafață de locuit. Densitatea populației este rezultatul unor condiții istorice, economice și sociale date și totodată un factor care contribuie la explicarea multor probleme de același gen. În virtutea unor împrejurări, populația unei țări cunoaște o anumită repartizare geografică care este în continuă schimbare, grație fluxurilor migratorii și proceselor demografice care au loc în cadrul fiecărei unități teritorial-administrative.

Densitatea este expresia răspândirii populației în teritoriu și reflectă gradul sau intensitatea populării acestuia. Desfășurarea normală a vieții sociale și economice într-un teritoriu nu poate

avea loc dacă efectivul și densitatea populației n-au atins un prag minim. Densitatea populației este, așadar, una din condițiile vieții materiale. Ca urmare, analiza densității populației sub cele mai variate aspecte prezintă nu numai interes demografic, ci și social economic, fiind legată de strategia dezvoltării, atât la nivel macroeconomic cât și în profil teritorial.¹ Potrivit datelor obținute din baza de date statistice INS, în anul 2019, la nivelul comunei Fântânele, densitatea populației este de 76,83 locuitori/km².

2.2. Forța de muncă

În comuna Fântânele, în anul 2010 au fost angajați cu forme legale 291 de locuitori, numărul acestora ajungând la 324 de salariați la sfârșitul anului 2019. Astfel, în perioada analizată, numărul mediu al salariaților a avut o tendință de creștere.

Tabel nr.14. Evoluția numărului mediu al salariaților în comuna Fântânele

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Număr mediu de salariați	291	311	320	330	310	284	300	299	334	324

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice

Potrivit datelor statistice din baza de date al Institutului Național de Statistică, în anul 2010, la nivelul comunei Fântânele au fost înregistrați 159 de șomeri, iar până la sfârșitul perioadei analizate, adică anul 2019, numărul șomerilor a scăzut considerabil, ajungând la valoarea de 86 de șomeri, din care 34 erau bărbați și 52 erau femei.

Tabelul nr.15. Numărul șomerilor înregistrați

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Număr șomeri, din care:	159	79	91	99	63	48	45	95	76	86
Femei	78	39	57	54	36	31	24	62	44	52
Bărbați	81	40	34	45	27	17	21	33	32	34

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice

Rata de înlocuire a forței de muncă la nivelul comunei are o valoare de 789,34 ‰ la sfârșitul anului 2019, înregistrând o scădere accenuată față de începutul perioadei analizate (anul 2010), când acest indicator a fost de 851,98‰.

Tabelul nr. Indicele de înnoire a forței de muncă (%) pentru anii 2010-2019

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Rata de înlocuire a forței de muncă	851.98	796.20	762.71	791.39	808.11	784.81	791.03	779.21	774.33	789.34

Sursa: Institutul Național de Statistică și calcule proprii bazate pe datele INS

¹ Constantin Vert, *Geografia populației teorie și metodologie*, Editura Mirton, Timișoara, 2001, pg. 49

Valorile menționate al acestui indicator reprezintă că, în anul 2010 la 1000 de persoane adulte, participanți la piața forței de muncă, reveneau 852 de persoane, viitori participanți la piața muncii, iar în anul 2019, 1000 de persoane adulte vor fi înlocuite cu 789 de persoane, creându-se un deficit de resurse de muncă.

Concluzii referitoare la demografie și forța de muncă

- Populația comunei are o structură demografică în echilibru;
- Raportul de dependență al tinerilor este în scădere;
- Numărul șomerilor arată o tendință descrescătoare;
- Numărul mediu al salariaților a avut o tendință de creștere;
- Există forță de muncă în comună;

Probleme identificate

- Rata de înlocuire a forței de muncă este mai mică, decât cel la nivel județean sau național;
- Există șomeri neînregistrați la nivelul comunei;
- Calificările forței de muncă disponibile nu corespund cu cerințele pieței muncii;

Direcții posibile de acțiune

- Corelarea competențelor formate de școli cu cerințele pieței muncii;
- Revigorarea mediului de afaceri prin susținerea activităților economice de către autoritățile locale;
- Dezvoltarea întreprinderilor sociale;
- Organizarea împreună cu sfera civică a unor programe de formare pentru antreprenori sau pentru potențialii antreprenori din comună.

3. Terenuri și locuințe

3.1. Terenuri. Zonificare teritoriu

Comuna Fântânele se întinde pe o suprafață de 6.415 ha din care 177,2 ha intravilan și 6237,8 extravilan 4.094 ha teren agricol (arabil, livezi, pomi, vii, pășuni, fânețe), 1771 ha forestiere, 51 ha ape, bălți, 135 ha căi de comunicație și căi ferate, 179 ha terenuri degradate și neproductive.

Tabel nr.16. Terenuri pe categorii de folosință, anul 2018

Categoria de folosință	Ha
Terenuri agricole	4094
Terenuri neagricole total	2321
Păduri și altă vegetație forestieră	1771
Ocupată cu ape, bălți	51
Ocupată cu construcții	
Căi de comunicații și căi ferate	135
Terenuri degradate și neproductive	179

Sursă: Primăria comunei Fântânele

Pe teritoriul comunei nu dețin terenuri persoane străine, iar în proprietatea privată a persoanelor fizice se găsesc 98% din totalul de teren neagricol. În ultimii ani datorită dezvoltării infrastructurii rutiere, apariției unor construcții noi, dezvoltării infrastructurii educaționale, au avut loc modificări asupra mediului construit și cel natural.

Tabel nr.17. Repartiția terenurilor pe localități

Localitate	Total (ha)	Intravilan total (ha)
Fântânele	1106,33	129,69
Bordoșiu	949	33,40
Călimănești	723,03	51,59
Roua	1555,29	29,29
Viforoasa	902,78	48,22
Cibu	1178,57	18,78
Total	6415	310,97

Sursă: Primăria comunei Fântânele

3.2. Fondul locativ

Zona de locuit din comună este o zonă destul de compactă care se întinde de-a lungul drumurilor nationale, județene și a drumurilor comunale DN13A (Bălăușeri-Sovata), DJ 134 (Fântânele-Burdușiu), DC 47(Burdușiu-Cibu), DC 46 (Viforoasa-Roua) care străbat localitățile. Conform bazei de date statistice INS, până la sfârșitul anului 2019 la nivelul comunei Fântânele existau

2016 de locuințe, din care 2014 erau în proprietăți private. Comparativ cu anul 2010, numărul locuințelor a crescut cu 204.

Tabel nr.18. Evoluția numărului de locuințe

Număr locuințe existente	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Total, din care:	1812	2013	2014	2015	2015	2016	2017	2018	2018	2016
Proprietate publică	10	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Proprietate privată	1802	2011	2012	2013	2013	2014	2015	2016	2016	2014

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice

În perioada analizată, potrivit datelor statistice din baza de date statistice al Institutului Național de Statistică, cel mai mare număr de locuințe terminate până la sfârșitul anului, la nivelul comunei Fântânele s-a înregistrat în anul 2010 și 2011, când au fost înregistrate 5 locuințe terminate în fiecare an. În anii 2014, 2018 și 2019 nu au fost terminate locuințe, dar au fost eliberate autorizații de construire.

Tabelul nr.19. Numărul locuințelor terminate

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Nr locuințe terminate	5	5	1	1	0	1	1	1	0	0
Nr autorizații de construire eliberate pentru clădiri rezidențiale	8	2	6	3	1	1	0	0	1	1
Nr autorizații de construire eliberate - clădiri administrative	:	:	:	:	:	:	:	:	4	4
Autorizații de construire eliberate pentru alte clădiri	1	1	:	:	:	:	:	:	1	1

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice

Zone protejate:

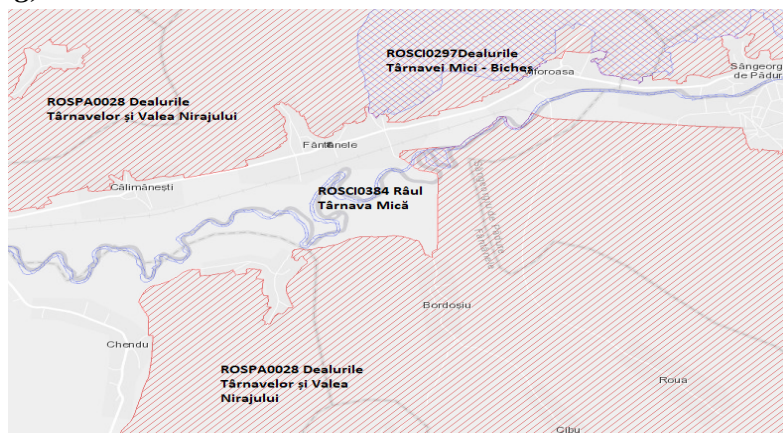
În zona reglementată prin PUG se află trei arii protejate de interes comunitar Natura2000:

- Situl de importanță comunitară ROSCI0297 Dealurile Târnavei Mici-Bicheș
- Situl de importanță comunitară ROSCI0384 Râul Târnavă Mică.
- Situl de Protecție Specială Avifaunistică ROSPA028 Dealurile Târnavelor și Valea Nirajului

Situl de Importanță Comunitară ROSCI0297 Dealurile Târnavei Mici– Bicheș- Sit de importanță majoră pentru carnivorele mari rezidente, *Canis lupus*, *Ursus arctos* și *Lynx lynx* (acesta din urmă se regăsește doar în partea estică a sitului). Sit de importanță deosebită pentru specia *Ursus arctos*, întrucât cuprinde atât zone de concentrare de sfârșit de vară-toamnă (zone

de hrănire), cât și zone de iernare (concentrații de bârloage – se cunoaște cel puțin o astfel de concentrație, cu peste 15 bârloage).

Fig. nr.12. Situl ROSCI0297 Dealurile Târnavei Mici– Bicheș

Sit important desemnat pentru habitatele forestiere 91V0 (Dacian Beech forests (Symphyto-Fagion), 9130 (Asperulo-Fagetum beech forests) și 91Y0 (Dacian oak & hornbeam forests). Sit de importanță ridicată pentru speciile de lilieci listate.

De importanță ridicată și pentru speciile de amfibieni din genurile *Bombina* și *Triturus*.

Cuprinde importante coridoare de deplasare pentru speciile de carnivore mari, și în special pentru *Ursus arctos*; aceste coridoare se regăsesc pe toată suprafața sitului (și anume pe dealurile de pe ambele părți ale râului Târnavă Mică, respectiv în zona Bicheș) și sunt utilizate atât de indivizii „locali, cât și de urșii care vin dinspre masivul Gurghiu și se îndreaptă către zonele de concentrare aflate la altitudine joasă.

Suprafate reduse din localitățile Fântânele și Viforoasa se suprapun cu situl.

Situl de importanță comunitară ROSCI0384 Râul Târnavă Mică- Situl prezintă importanță pentru pădurile aluviale cu *Alnus glutinosa* și sălcii (galerii pe porțiuni însemnate), pentru specii de pești din anexa II D.H.

Este bine reprezentată *Barbus meridionalis*, dar și *Cobitis taenia*, *Gobio albipinnatus*, *Sabanejewia aurata*, nevertebrate ca *Lycaena dispar*, *Unio crassus*, respectiv 3 specii de amfibieni. Dintre mamiferele importante putem aminti specia *Lutra lutra*.

Situl de Protecție Specială Avifaunistică ROSPA0028 Dealurile Târnavelor și Valea Nirajului - Importanța desemnării sitului "ROSPA0028 Dealurile Târnavelor- Valea Nirajului constă în: C1- efective importante pe plan global- 1 specie: cristel de câmp (*Crex crex*); C6- populații importante din specii amenințate la nivelul Uniunii Europene- 9 specii: acvila țipătoare mică (*Clanga pomarina*), viesparul (*Pernis apivorus*), barză neagră (*Ciconia nigra*), huhurez mare (*Strix uralensis*), cristelul de câmp (*Crex crex*), caprimulg (*Caprimulgus*

europaeus), ciocănitoare de stejar (*Dendrocopos medius*), sfrânciocul roșiatic (*Lanius collurio*), ciocârlie de pădure (*Lullula arborea*), șoimul de iarnă (*Falco columbarius*)– iernat.

Structura peisajului este mozaicată, constând din alternanța ariilor semi-naturale cu păduri de foioase, fânațe, pășuni și zone umede, găzduind o diversitate biologică foarte ridicată.

Această zonă este una dintre cele mai mari arii semi-naturale coerente– și probabil una dintre cele mai bine conservate – din regiunea biogeografică continentală din Transilvania. Zona este caracteristică de deal și se situează de-a lungul râurilor Târnavă Mică și Niraj.

Impactul uman ca factor negativ apare în mod deosebit în practicarea agriculturii pe parcele mari, exploatarea forestieră și construcțiile necontrolate.

Zona dispune de habitate valoroase și o biodiversitate bogată, reflectată în numărul mare de specii importante de păsări cu efective mari. Regiunea este importantă și pentru iernatul în număr mare a mai multor specii de păsări răpitoare, dintre care amintim șoimul de iarnă.

Localitățile Bordosiu, Cibu și Roua sunt amplasate în totalitate în zona suprapusă cu situl Natura2000 ROSPA0028 Dealurile Târnavelor și Valea Nirajului. Localitățile Fântânele, Viforoasa și Calimanesti au numai suprafețe reduse incluse în sit.

Starea de conservare a majorității speciilor de păsări din sit este evaluată ca majoritar Bună.

Toate cele trei arii protejate au plan de management și regulament aprobat prin Ordinul nr. 1553/2016 privind aprobarea Planului de management și a Regulamentului siturilor Natura 2000 ROSPA0028 Dealurile Târnavelor și Valea Nirajului, ROSCI0186 Pădurile de Stejar Pufos de pe Târnavă Mare, ROSCI0297 Dealurile Târnavei Mici - Bicheș și ROSCI0384 Râul Târnavă Mică.

Concluzii referitoare la terenuri și locuințe

- În ultimii ani a crescut numărul de locuințe;
- În ultimii ani s-au îmbunătățit condițiile de locuire;
- S-a păstrat încă aspectul tradițional al localităților aparținătoare comunei;
- Fântânele se află în apropierea a două orașe (Sovata și Târgu Mureș), potențial care trebuie valorificat în strategia de dezvoltare a comunei.

Probleme identificate:

- Există un fond documentar foarte redus și incomplet referitor la construcțiile și tehnicile de construire;
- Dezvoltarea excesivă a locuințelor duce la scăderea habitatelor naturale;

Direcții posibile de acțiune

- Elaborarea **Planului de Amenajare a comunei**, urmărind în special asigurarea condițiilor de natură spațial-urbanistică necesare rezolvării disfuncționalităților teritoriale din cadrul comunei prin definirea relațiilor (relații de interdependență în domeniul economic, al infrastructurii, asigurărilor cu spații verzi și de agrement, asigurărilor cu produse agro-alimentare etc.).
- Întocmirea unor ghiduri de tehnici de construcții tradiționale;
- Exploatarea resurselor existente în cooperare și complementaritate;
- Aplicarea legilor aprobate în Uniunea Europeană pentru protecția mediului;

4. Infrastructură

4.1. Drumuri

În comună prin satele Călimănești, Fântânele și Viforoasa trece drumul DN-13A, care leagă județul Mureș cu județul Harghita și calea ferată cu linia Blaj – Praid. În satul Fântânele se intersectează drumurile DN-13A cu DJ-134 (Fântânele –Bordoșiu–comuna Vețca) iar la Viforoasa se intersectează drumurile DN-13A și DJ-135A. Cel mai apropiat oraș este Sângeorgiu de Pădure la 6,5 km distanță. Rețeaua de străzi și drumuri însumează drumuri județene, drumuri comunale, drumuri forestiere.

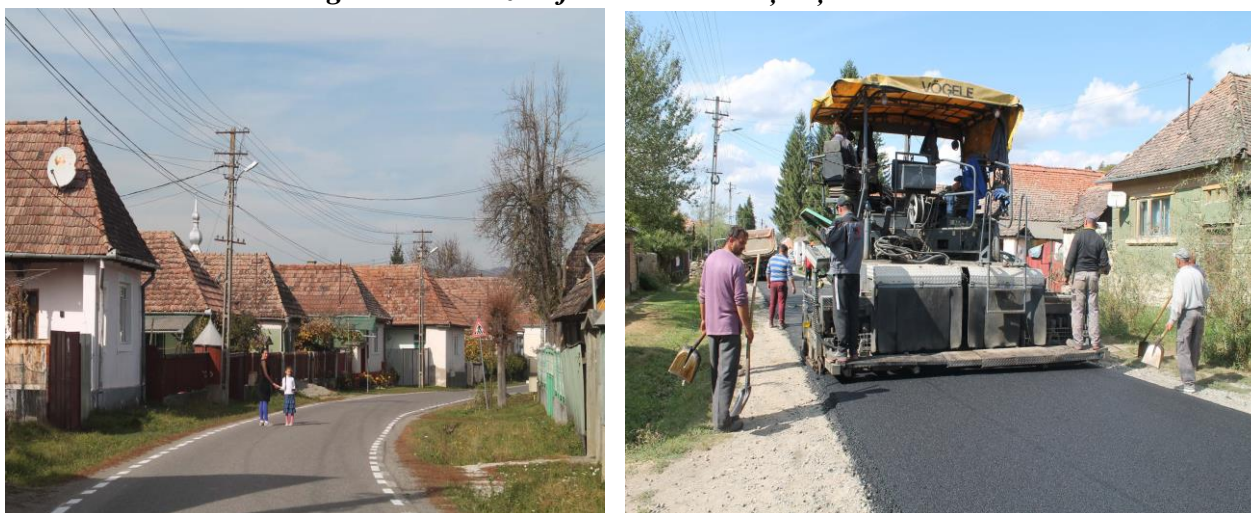
Tabel nr.20. Situația drumurilor în comuna Fântânele

Tip drum	Lungimea (km)	Asfaltat/Pietruit	Investiții propuse
DN 13A	8,74	8,74 km Asfaltat	-
DJ 134	6,71	6,71 km Asfaltat	
DC 46 Viforoasa- Roua	7.5	6.9 km Asfaltat, 0,6 km pietruit	Asfaltare 0,6 km
DC 47 Bordosiu-Cibu	2.3	Pietruit	Asfaltare 2.3 km
Străzi	13,40	11,40 km Asfaltat, 2,00 km pietruit	

Sursă: Primăria comunei Fântânele

Starea acestor drumuri are o influență deosebită asupra dezvoltării locale. Aceste artere generează o serie de puncte de conflict cu străzile locale, intersecțiile rezultate necesitând rezolvări punctuale prin intermediul unui studiu de specialitate și măsuri de eliminare a punctelor de conflict

Fig. nr.13. Străzi asfaltate în Bordoșiu și Roua

<https://www.e-nepujsag.ro/articles/huszonot-evi-megtakaritas>, <https://e-nepujsag.ro/articles/gyulakuta-a-megujult-koezseg>

Străzile locale au profile transversale foarte variate, se ramifică din arterele principale și au îmbrăcămînți parțial de asfalt, parțial pietruite sau din pământ. O parte dintre ele au șanțuri la marginea lor pentru îndepărtarea și colectarea apelor meteorice.

În perioada următoare se propune pietruirea tuturor drumurilor locale ramificate din strada principală, aceste străzi urmând să aibe profile proiectate, trotuare și rigole de protecție pentru scurgerea apelor meteorice.

Singura cale ferata din apropiere care poate deservi localitatile comunei este linia ferata 307 Blaj-Praid (cale ferată normală simplă de importanță secundară care urmărește Valea Târnavei Mici, de la Blaj până la Praid.

Transportul călătorilor din comună este asigurat de mijloace de transport în comun, în general microbuze și autobuze sau cale ferată.

Transportul aerian Aeroportul Târgu Mureș, situat pe raza orașului Ungheni, la cca 38 km distanță de centrul de comună, pe drumul european E 60 ce leagă Târgu-Mureș de Cluj-Napoca, poate deservi și clienții din comuna.

4. 2. Alimentare cu apă și canalizare

În prezent există un sistem de alimentare cu apă potabilă pentru localitatea Fântânele și Călimanești. Pentru localitatea Viforoasa s-a încheiat un contract de executie în 27.06.2017.

În prezent, în localitatile comunei (unde nu se află rețele de apă potabilă) populația se alimentează cu apă în sistem individual, din puțuri de mică adâncime, situate în zone lenticulare care, în perioadele secetoase, pot seca. Calitatea necorespunzătoare a apei din fântâni, unde este depășită concentrația de nitriți și nitrați, precum și lipsa apei potabile în perioada de secetă justifică și mai mult necesitatea realizării unei rețele de alimentare cu apă corespunzătoare. Din cauza lipsei de apă, în zonă au fost incendii care s-au soldat cu pagube materiale, ceea ce impune realizarea, împreună cu rețeaua de distribuție a apei potabile, și a celei pentru hidranți de incendiu.

Tabelul nr.21. Cantitatea de apă potabilă distribuită

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Capacitatea instalațiilor (mc/zi)	1050	1050	1050	1050	1050	1050	1050	1050	1050	1050
Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor, din care: (mii mc)	366	364	154	72	68	58	59	73	72	74
pentru uz casnic	326	327	148	60	60	54	57	70	69	71
Cantitatea de apă potabilă distribuită pe locuitor (uz casnic; mc)	63.7 0	64.4 7	29.3 7	11.9 3	12.0 0	10.8 2	11.4 9	14.1 6	14.0 2	14.4 3

Sursa: Institutul national de statistică – baza de date statistice și calculi proprii

Lungimea rețelei de apă în comună era de 52,8 km în anul 2018, conform datelor INS. Alimentarea cu apă a comunei se face în sistem centralizat, furnizat de Compania Aquaserv S.A.. Capacitatea instalațiilor de producere a apei potabile era de 3400 mc/zi în anul 2018.

Aproximativ 100% dintre locuitorii satelor Fântânele, Călimănești și Viforoasa sunt racordați la rețeaua de apă.

În perioada analizată, respectiv între anii 2010-2019, la nivelul comunei se observă o scădere semnificativă a cantității de apă potabilă distribuită (m³/locuitor/an). Dacă în anul 2010 o persoană consuma aproximativ 63,70 m³ de apă potabilă (cu destinația – uz casnic), în anul 2018 această cantitate consumată a scăzut la 14,43 m³/locuitor/an.

Tabel nr.22. Date referitoare la infrastructura comunei Fântânele

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Lungimea totală simplă a conductelor de canalizare (km)	5,7	5,7	10	10	10	10	10	11,4	11,4	11,4
Lungimea totală a conductelor de distribuție a gazelor (km)	26,7	29,5	29,5	29,5	29,5	26,2	26,4	26,6	27	27
Lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile (km)	7	7	10	10	10	10	10	11,4	11,4	11,4

Sursa: Institutul national de statistică – baza de date statistice

Localitatea Fântânele dispune în prezent de un sistem centralizat de canalizare menajeră. Pentru localitățile Călimănești și Viforoasa s-au depus spre finanțare, respectiv sunt în curs de execuție, proiecte de canalizare.

Gospodăriile populației sunt prevăzute cu latrine uscate în curte. Evacuarea apelor uzate menajere rezultate din gospodăria se face în fose septice și bazine vidanjabile, existând riscul infestării pânzei freatice.

4.3. Gestionarea deșeurilor

Primăria comunei Fântânele are contract cu o societate specializată pentru colectarea și transportul deșeurilor menajere din gospodăriile populației, respectiv cu firma Sylevy Salubriserv SRL. Cantitatea de deșeuri colectate pe an este de aproximativ 478 tone, din care 3t sunt deșeuri colectate selectiv. În comună există 21 de insule pentru colectarea deșeurilor. Se semnalează depozite necontrolate pe malul pâraielor sau în alte zone de pe domeniul public sau privat.

4.4. Energie termică

Rețeaua de distribuție a gazului metan există pe teritoriul localitatilor Fântânele, Călimănești, Viforoasa, Bordusiu, dar prețurile deosebit de mari practicate face ca multi posesori de instalații pe gaze naturale să renunțe la ele și să folosească lemnele pentru încălzire sau pentru prepararea hranei. Rețelele sunt amplasate pe străzile interioare ale localităților.

Tabel nr.23. Situația racordării gospodăriilor la gaz

Localitatea	Nr. gospodării racordate	Procentul gospodăriilor racordate
Fântânele	745	74%
Bordoșiu	66	40,74%
Călimănești	223	62,29%
Cibu	-	-
Roua	-	-
Viforoasa	257	67,81%

Sursă: Primăria comunei Fântânele

Tendinta manifestată în ultimii ani constă în separarea consumatorilor de căldură în entități mici independente, dotate cu centrale proprii ce funcționează pe combustibil gazos sau solid. Dimensionarea s-a făcut în funcție de proprietăți, iar dotarea microcentralelor s-a făcut de regulă cu echipamente performante, de înalt randament, conducând în ansamblu la economii importante de energie în condițiile reducerii poluării. Lungimea conductelor de distribuire a gazelor naturale în comuna Fântânele era de 47,9 km în anul 2018, iar volumul gazelor naturale distribuite era în acest an de 343,26 mii mc.

Tabelul nr.24. Distribuția gazelor naturale

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Gaze naturale distribuite, din care: (mii mc)	1316	1473	1354	1226	1161	1246	1214	1254	1231	1265
pentru uz casnic	917	1145	1052	938	838	855	875	970	965	1033
Cantitatea gazelor pe locuitor (uz casnic; mc)	179.17	225.75	208.77	186.44	167.67	171.27	176.41	196.16	196.10	209.92

Sursa: Institutul national de statistică – baza de date statistice și calculi proprii

Potrivit datelor statistice obținute de la Institutul Național de Statistică la nivelul comunei Fântânele cantitatea de gaze natural distribuite pentru uz casnic era de 917 mii metri cub în anul 2010, iar la sfârșitul perioadei analizate, respectiv anul 2019 această cantitate a crescut la

1033 mii metri cub. Conform datelor statistice, la nivelul comunei Fântânele, în perioada analizată, respectiv între anii 2010-2019, se observă o îmbunătățire a infrastructurii de bază.

Tabel nr.25. Distribuția gazelor naturale pentru uz casnic (mii mc)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Lungimea totală a conductelor (km)	26,7	29,5	29,5	29,5	29,5	26,2	26,4	26,6	27	27
Gaze naturale din care: (mii mc)	1316	1473	1354	1226	1161	1246	1214	1254	1231	1265
pentru uz casnic	917	1145	1052	938	838	855	875	970	965	1033
Cantitatea pe locuitor (uz casnic; mc)	179,17	225,75	208,77	186,44	167,67	171,27	176,41	196,16	196,10	209,92
Efectiv mediu	5118	5072	5039	5031	4998	4992	4960	4945	4921	<u>4921</u>

Sursă: Institutul Național de Statistică

4.5. Energie electrică

Distribuirea energiei electrice se realizează în toate satele comunei de către unitatea teritorială a societății F.D.E.E. Electrica Transilvania Sud S.A.- S.D.E.E. Târgu Mureș.

Localitățile sunt electrificate în totalitate. Cladirile sunt alimentate de la posturi de transformare aeriene de zonă. Distribuțiile sunt rezolvate majoritar prin rețele aeriene.

Pe teritoriul zonei studiate se află stațiile de transformare de sistem Ungheni (220/110 kv), și Fântânele (220/110 kv LEA 220 kv – Baia Mare – CTE Iernut – Ungheni – CTE Fântânele).

Rețeaua de iluminat public a fost modernizată în procent de 100% în anul 2018.

4.6. Tehnologia informației și telecomunicațiilor

Extinderea și modernizarea centralelor telefonice în ultimii ani, a condus la creșterea numărului de abonați în rețeaua de telefonie fixă, astfel încât la 1.000 de locuitori revin 211,5 abonați telefonici. Județul Mureș se situează peste media națională care este de 202,5 abonați la 1.000 de locuitori. Dintre aceștia, 68,45% sunt în mediul urban și numai 31,55% în mediul rural. Oferta comercială în domeniul telecomunicațiilor este dominată de compania națională de telefonie fixă RomTelecom și de companiile de telefonie mobilă, cu acoperire națională Orange și Telekom. În telecomunicații se remarcă un proces de modernizare datorită expansiunii tehnicii avansate în telefonia cu fir și a creșterii gradului de acoperire prin telefonia mobilă.

Pe teritoriul județului se recepționează programele 1 și 2 ale Televiziunii Române, precum și programele televiziunilor particulare ANTENA 1 și PRO TV care au înființat și posturi locale, precum și postul local Televiziunea Mureș și Erdely TV.

În municipiul Târgu. Mureș funcționează un post public de radio, pe unde medii, cu emisiuni în limba română, maghiară și germană, căruia se adaugă alte posturi private pe unde ultrascurte. Piața serviciilor Internet este reprezentată în județ de mării furnizori naționali, ca de exemplu: Telekom, Vodafone, Orange, DIGI. Gradul de acoperire în comună este de 70%.

Zonele neacoperite: localitățile Roua și Cibu.

Serviciile poștale sunt asigurate de oficiul poștal al Direcției Regionale de Poștă Mureș aflat la Fântânele Sucursala Direcției Regionale de Poștă Mureș.

4.7. Investiții în infrastructură

Administrația locală Fântânele a implementat mai multe proiecte de infrastructură care vor crește nivelul de trai în comună. S-au făcut investiții în vederea modernizării drumurilor, și introducerii rețelei de alimentare cu apă potabilă, s-a construit teren de sport, se reabilitează instituțiile de învățământ, căminele culturale, etc.

În ultimii ani au avut loc următoarele investiții în comuna Fântânele:

Nr. Crt.	Denumire investiție	Valoarea investiției (Ron)	Perioada investiției
1.	Extinderea rețea de canalizare, stație de epurare și dezvoltarea rețelei de distribuție a apei în localitatea Fântânele	9.955.052,17	2008 – 2015
2.	Alimentare cu apă în satul Călimănești, comuna Fântânele	1.461.592,22	2012 – 2016
3.	Modernizarea strada Gării, sat Fântânele	153.608,19	2014 – 2015
4.	Construire teren de sport cu gazon artificial, sat Fântânele	222.337,58	2014 – 2014
5.	Modernizarea străzii Nagy din localitatea Fântânele	402.146,00	2013 – 2013
6.	Modernizarea străzilor: Prefabricate, Kertmegett, Also Felszeg și Felso Felszeg din localitatea Fântânele	688.976,00	2014 – 2015
7.	Modernizarea Străzii Sportului din, sat Fântânele	117.084,52	2015 – 2015
8.	Dotarea Serviciului public de gospdărire comunală în Comuna Fântânele	413.516,39	2018 – 2019
9.	Îmbunătățire infrastructură rutieră prin asfaltare în Comuna Fântânele	5.716.294,04	2017 – 2020

10	Reabilitarea căminului cultural din localitatea Bordoșiu	714.916,69	2018 – 2021
11	Reabilitarea Căminului Cultural din localitatea Fântânele și Reabilitarea Căminului Cultural din localitatea Viforosa	3.761.801,15	2017 – 2021
12	Realizarea rețelei de canalizare menajeră în satul Călimănești	5.062.841,00	2017 – 2020
13	Reabilitare grădiniță cu program normal sat Roua, comuna Fântânele	643.298,96	2017 – 2020
14	Reabilitare grădiniță cu program normal și grădiniță cu program prelungit sat Fântânele, comuna Fântânele,	1.526.494,66	2017 - 2020
15	Reabilitare și extindere grădiniță cu 2 săli de clasă pentru funcționarea de școală clasele I-IV în satul Viforoasa, comuna Fântânele	776.234,62	2017 – 2020
16	Reabilitare școală primară nr. 3 sat Fântânele, comuna Fântânele	618.072,09	2017 – 2020
17	Reabilitare dispensar uman sat Fântânele, comuna Fântânele	1.523.151,31	2017 – 2020
18	Reabilitare școală primară, sat Bordoșiu, comuna Fântânele	571.000,00	2017 – 2020
19	Modernizare iluminat public sat Bordoșiu, comuna Fântânele	553.350,00	2017 – 2020
20	Modernizare iluminat public sat Călimănești, comuna Fântânele	553.350,00	2017 – 2020
21	Modernizare iluminat public sat Cibu, comuna Fântânele	553.350,00	2017 – 2020
22	Modernizare iluminat public sat Fântânele, comuna Fântânele	553.350,00	2017 – 2020
23	Modernizare iluminat public sat Roua, comuna Fântânele	553.350,00	2017 – 2020
24	Modernizare iluminat public sat Viforoasa, comuna Fântânele	553.350,00	2017 – 2020
25	Reabilitarea și extinderea Școlii Gimnaziale din localitatea Călimănești,	3.117.131,52	2018 – 2021

Sursă: Primăria comunei Fântânele

<https://szekelyhon.ro/aktualis/marosszek/gyulakuta-ahol-minden-megtakaritott-penzt-infrastrukturara-koltenek#>

Concluzii

- S-au făcut investiții în infrastructura primară, există acces la rețelele de comunicații;
- Există un grad ridicat de accesare a fondurilor europene;

Probleme identificate:

- Există dorința de racordare la sistemul de apă și de canalizare a tuturor locuitorilor din comuna Fântânele
- Starea drumurilor de acces spre ferme și spre terenuri agricole constituie o problemă importantă pentru locuitorii localității Fântânele

Direcții posibile de acțiune

- Dezvoltarea rețelei de străzi moderne menite să faciliteze accesul în zonă.
- Racordarea la utilități a populației. Conectarea la rețeaua de apă potabilă și canalizare conduce la dezvoltarea condițiilor de trai a populației, iar necesitatea unor investiții importante pentru extinderea acestora.
- Accesarea fondurilor europene atât pentru dezvoltarea și modernizarea rețelelor de transport, dar și pentru extinderea și modernizarea rețelelor de utilități.

5. Servicii publice

5.1. Servicii de sănătate

Potrivit datelor statistice de la Institutul Național de Statistică, în anul 2019 la nivelul comunei Fântânele existau 3 cabinete medicale de familie, un cabinet stomatologic și 2 farmacii, toate având forma de proprietate privată.

Tabelul nr.26. Infrastructura sanitară

Unități	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Proprietate publică										
Cabinete medicale de familie	3	3	3	:	:	:	:	:	:	:
Cabinete stomatologice	:	1	1	:	:	:	:	:	:	:
Proprietate privată										
Cabinete medicale de familie	:	:	:	3	3	3	3	3	3	3
Cabinete stomatologice	:	:	:	1	1	1	1	1	1	1
Farmacii	1	1	1	2	2	:	2	:	2	2
Puncte farmaceutice	:	:	:	:	:	1	:	1	:	:

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice

Conform datelor INS, în anul 2019 la nivelul comunei își desfășurau activitatea 4 medici de familie, un stomatolog, 2 farmaciști și 4 persoane din cadrul personalului sanitar mediu.

Tabelul nr.27. Număr personal sanitar la nivelul comunei

Personal	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Proprietate publică										
Medici	3	3	3	:	:	:	:	:	:	:
Medici de familie	3	3	3	:	:	:	:	:	:	:
Stomatologi	:	1	1	:	:	:	:	:	:	:
Personal sanitar mediu	3	4	4	:	:	:	:	:	:	:
Proprietate privată										
Medici	:	:	:	3	3	3	4	5	5	4
Medici de familie	:	:	:	3	3	3	3	3	5	4
Stomatologi	:	:	:	1	1	1	1	1	1	1
Farmacisti	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2
Personal sanitar mediu	2	:	:	4	5	4	4	4	4	4

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice

5.2. Servicii de asistență socială

În comuna Fântânele există serviciu public de asistență socială organizat la nivel local. Direcția de Asistență Socială are rolul de a identifica și de a soluționa problemele sociale ale

comunității, din domeniul protecției copilului, familiei, persoanelor singure, persoanelor cu dizabilități, cu venituri mici, precum și a altor persoane aflate în situație de risc. Primăria comunei Fântânele are contract pentru servicii sociale cu Caritas Alba-Iulia și cu Asociația Microregională Târnavă-Mică Bălăușeri-Sovata. De servicii de asistență socială asigurată de Caritas, anual beneficiază în total aproximativ 53 de persoane (Fântânele 18 persoane, Viforoasa 8 persoane, Călimănești 8 persoane, Bordoșiu 4 persoane, în Roua 15 persoane). Asociația Microregională Târnavă-Mică Bălăușeri-Sovata oferă servicii pentru 21 de persoane în comună.

Serviciile oferite sunt:

- Servicii de bază: ajutor pentru igienă corporală, îmbrăcare și dezbrăcare, igiena eliminărilor, hrănire și hidratare, transfer și mobilizare, deplasare în interior, comunicare;
- Servicii de suport: ajutor pentru prepararea hranei sau livrarea acesteia, efectuarea de cumpărături, activități de menaj, însoțirea în mijloacele de transport, facilitarea deplasării în exterior, companie, activități de administrare și gestionare, activități de petrecere a timpului liber;
- Servicii de îngrijiri medicale: monitorizarea parametrilor fiziologici, manevre terapeutice de tipul injecțiilor, pansamentelor, cateterisme, tratamentul stomelor și fistulelor, prevenirea și tratamentul escarelor de decubit, prevenirea complicațiilor venoase, pulmonare și osteo-musculo-articulare aferente imobilizării etc;

În afara serviciului de bază, Caritas organizează și programe de instruire și de conștientizare. În acest demers se înscrie și expunerea anuală despre viața sănătoasă și prevenirea cancerului ținut de specialiști din domeniu.

5.3. Învățământ

În localitatea Fântânele prima școală a fost înființată de biserica reformată în secolul al XVII-lea. În anul 1896 numărul de locuitori din localitatea Fântânele era de 906 din care 160 de copii erau de vârstă școlară, dar numai 123 de copii umblau în mod regulat la școală. În anul 1929 se finalizează planul unei școli, iar construcțiile se finalizează numai în anul 1935.

Sistemul educațional actual al comunei Fântânele este format din instituții preșcolare, instituții de învățământ primar și gimnazial. În comună se găsesc 6 grădinițe și 5 școli. Grădinița din Fântânele desfășoară activitate în regim de program normal, respectiv prelungit. La grădinița cu program prelungit se lucrează în două schimburi și se oferă în afara activității instructiv-educative și trei mese pe zi, precum și program de relaxare prin somnul de zi, alte activități specifice.

Tabel nr.28. Sistemul educațional din comuna Fântânele

	Denumire	Nr. elevi	Nr. cadre	Cadre calificate	Nr. săli	Nr. calculat.	Labo- toare	Teren sport
Călimănești	Școala Gimn. Grădinița PN	107 33	9 2	9 2	7 2	10	1	-
Fântânele	Școala Gimn. Grădinița PN și PP	255 71	21 5	21 5	13 5	24	2	2
Viforoasa	Școala Primară Grădinița	41 30	2 2	2 2	2 2	5	-	-
Roua	Școala Primară Grădinița	24 14	1 1	1 1	1 1	1	-	-
Bordoșiu	Școala Primară Grădinița	19 12	1 1	1 1	1 1	1	-	-

Sursă: Primăria comunei Fântânele

Elevii, după cele opt clase primare și gimnaziale, aleg între liceele din Sovata, Sângeorgiu de Pădure și Târgu Mureș în procent de 90-95%.

Tabel nr.29. Evoluția numărului de elevi și copii

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Total	659	687	674	656	629	606	593	587	602	589
Copii înscriși în grădinițe	207	225	186	184	177	160	160	169	171	170
Elevi înscriși	452	462	488	472	452	446	433	418	431	419

Sursă: INS

Fig. nr.14. Școala Generală din Fântânele și grădinița din Călimănești

[https://www.e-](https://www.e-nepujzag.ro/articles/kelementelken-korszeru-ovoda-varja-osszel-gyermekeket)

[nepujzag.ro/articles/kelementelken-korszeru-ovoda-varja-osszel-gyermekeket](https://www.e-nepujzag.ro/articles/kelementelken-korszeru-ovoda-varja-osszel-gyermekeket)

Din tabelul de mai sus se poate observa scăderea populației școlare. Din anul 2010, numărul preșcolarilor și a școlărilor a scăzut cu aproximativ 11%. Paralel cu scăderea efectivului de elevi, a scăzut în ultimii ani și numărul cadrelor didactice.

Tabel nr.30. Evoluția numărului cadrelor didactice din comuna Fântânele

Personal didactic	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Total	48	45	46	45	43	44	43	41	39	38
Învățăământ preșcolar	13	14	13	13	13	11	11	11	10	10

Învățământ primar și gimnazial	35	31	33	32	30	33	32	30	29	28
---------------------------------------	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

Sursă: Institutul Național de Statistică

Școlile și grădinițele au fost renovate și dotate corespunzător în ultimii ani, deci se poate afirma că în ultimii ani s-a pus un accent deosebit pe dezvoltarea infrastructurii educaționale a comunei Fântânele.

Se constată o creștere a numărului de săli de clase. Astfel numărul lor a crescut din anul 2010 de la 31 până la 39 în anul 2019.

Corepunzător datelor statistice, în anul 2019 în unitățile de educație din cadrul comunei existau 39 de calculatoare, care este insuficient ținând cont de condițiile actuale de predare în timpul pandemiei. Numărul calculatoarelor în ultimii 10 ani a crescut doar cu 5.

În școlile comunie Fântânele există 3 laboratoare și o singură sală de gimnastică.

Fig. nr.15. Investiții- grădinița din Fântânele și școala din Bordoșiu

Școala din Fântânele are o pagină web, unde putem găsi informații referitoare la istoria școlii, evenimente și știri. <http://suleenet.blogspot.ro/p/az-iskolarol.html>.

Se derulează două proiecte importante pe POR

5.4. Cultură și recreere

În comuna Fântânele există cămin cultural în fiecare localitate. Căminele culturale asigură accesul locuitorilor la programe culturale și asigură organizarea evenimentelor ospitaliere: nunți, botezuri, înmormântări, reuniuni, serbări, aniversări, etc. În comuna Fântânele se desfășoară periodic activități culturale și sportive.

În localitatea Fântânele funcționează biblioteca comunală. Situat în centrul comunei, în clădirea căminului cultural, biblioteca din Fântânele este o bibliotecă modernă dotată cu tehnică de calcul și un fond de carte impresionant.

Fig. nr.16. Construcția Căminului cultural din Călimănești și biblioteca comunală

În biblioteca comunală numărul volumelor existente la nivelul bibliotecilor a crescut cu 779 de volume în perioada 2010-2019. Numărul de cititori activi, respectiv numărul volumelor eliberate înregistrează o continuă scădere.

Situația căminelor culturale:

- Căminul cultural FÂNTÂNELE: înființat în 1960 , renovat și modernizat în anul 2008, respectiv 2021 (PNDR)
- Căminul cultural VIFOROASA: înființat în 1963, renovat și modernizat în perioada 2010-2014, respectiv 2021 (PNDR)
- Căminul cultural BORDOȘIU: înființat în 1973, renovat în anul 2008, respectiv 2021 (PNDR)
- Căminul cultural CIBU: înființat în anul 1970, renovat în anul 2012
- Căminul cultural ROUA: înființat în anul 1950, renovat în anul 2013
- Căminul cultural CĂLIMĂNEȘTI: retrocedat fostului proprietar în baza Legii nr.10/2001, se implementează în prezent proiectul de constuire a căminului cultural nou, prin CNI

Tabelul nr.31. Numărul bibliotecilor, respectiv numărul volumelor existente la nivelul comunei

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Număr biblioteci	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Număr volume existente	:	14627	14493	14493	15271	15406	15406	15406	15406	15406
Număr cititori activi	:	335	337	332	320	275	270	250	260	248
Număr volume eliberate	:	3229	3959	3752	3421	3270	3150	2980	2900	2200

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice

În comuna Fântânele funcționează Comunitatea tinerilor din comuna Fântânele și formația de dansuri populare „*Szivárvány*”. Această organizație are ca obiectiv susținerea dezvoltării comunei Fântânele prin participarea activă a tinerilor la evenimentele culturale, sportive, ecologice, dar și prin organizarea unor activități de ajutorare a celor mai în vârstă. (<https://www.facebook.com/gyulakutiifjak>).

În comună se organizează periodic evenimente culturale și sportive, conform tabelului de mai jos:

Tabel nr.32. Activități culturale- sportive organizate la nivelul comunei

Nr. crt.	Eveniment	Perioada
1.	Zilele comunei Fântânele	August
2.	Aniversarea 15 Martie	Martie
3.	Fărșang	Februarie
4.	Balul strugurilor	Octombrie
5.	Campionatul de fotbal Liga VI organizat de AJF Mureș	Februarie-iunie Septembrie-noiembrie
6.	Campionatul de tenis de masă pentru amatori	Februarie
7.	Ziua vinului în Călimănești	Septembrie

Sursă: Primăria comunei Fântânele

Fig. nr. 17. Balul strugurilor-Călimănești și Zilele comunei

În comună există teren de sport în localitățile: Fântânele, Bordoșiu, Călimănești și Viforoasa. Se organizează anual Campionatul de fotbal, organizat de AJF Mureș.

Sfera civică

Comuna Fântânele face parte din **GAL Asociația LEADER. Târnava Mică – Bălăușeri – Sărățeni**. Constituirea asociației a avut la bază o colaborare de parteneriat de 10 ani între șapte comune din teritoriul microregiunii: Bălăușeri – Fântânele – Vețca – Neaua– Ghindari – Chibed – Sărățeni; două orașe Sângeorgiu de Pădure și Sovata; Din asociație fac parte momentan și 27 persoane fizice din teritoriu.

În anul 2001 partenerii au înființat Asociația Microregională Târnava – Mică Bălăușeri – Sovata. Din inițiativa acestei asociații s-a format **Grupul de Acțiune Locală**, prescurtat **GAL**, în data de 08 ianuarie 2010. Entitatea juridică GAL este Asociația Târnava Mică – Bălăușeri – Sărățeni, constituită conform Ordonanței Guvernului nr. 26/2000, și a fost înregistrată la judecătoria Sighișoara în data de 12 mai 2010.

Obiectivele, scopurile ASOCIAȚIEI/GAL:

- Sprijinirea schimbărilor în spațiul rural, în scopul dezvoltării, diversificării activităților agricole, activităților non-agricole, dezvoltării serviciilor, inclusiv și cele sociale ce servesc dezvoltarea zonei;
- Asigurarea accesibilității la tehnologiile informației și comunicației, a încurajării ocupării și a investițiilor care vor conduce la stoparea depopulării, a regresiei economice și sociale;
- Introducerea unor măsuri locale cu scopul de a sprijini economia rurală;
- Elaborarea unor studii privind microregiunea;
- Introducerea unor măsuri care promovează microregiunea și informează despre strategia de dezvoltare locală;
- Calificarea personalului care va participa în implementarea strategiei;
- Organizarea unor manifestări promoționale și formarea personalului conducerii;
- Implementarea strategiei de dezvoltare locală;
- Elaborarea unor strategii de dezvoltare locală, planificare și implementare multisectorială, pe baza interacțiunii dintre actorii diferitelor sectoare ale economiei locale și dintre proiectele acestora;
- Constituirea unor parteneriate între sectorul civil și autorități locale;
- Luarea unor decizii cu privire la implementarea strategiilor de dezvoltare locală;
- Desfășurarea activităților și sarcinilor administrative în legătură cu funcționarea Asociației;
- Administrarea fondurilor alocate implementării strategiei de dezvoltare locală;
- Participarea la întâlnirile naționale și europene ale rețelei;
- Desfășurarea unor activități de tip networking;
- Activități de informare despre strategia de dezvoltare locală;
- Dezvoltarea resurselor umane cu scopul de a sprijini constituirea parteneriatelor locale și colaborarea acestora;
- Promovarea activităților asociației;

- Dezvoltarea resurselor umane implicate în implementarea strategiei de dezvoltare locală;
- Dezvoltarea membrilor asociației;
- Dezvoltarea relațiilor naționale și internaționale;
- Protejarea resurselor, valorilor culturale, tradiționale și de mediu;
- Desfășurarea activităților de cercetare științifică, de editare, de management a resurselor, a proiectelor;
- Dezvoltarea activităților de îmbunătățire a mediului ambiant.

Activitățile asociației vizează sectoarele dezvoltării rurale privind cultura, educația, economia, sectorul social, serviciile, precum și elaborarea de studii și proiecte în vederea realizării obiectivelor.

Tabel nr.33. Organizații culturale și sportive în comuna Fântânele

Localitatea	Denumire	Profil
Fântânele	Asociația „Szivarvany,,	Cultură
Călimănești	„Cavalerii vinului,,	Cultură
Viforoasa	„Pro Havadtó,,	Cultură

Sursă: Primăria comunei Fântânele

Legături frățești cu alte localități

Comuna are legături înfrățite cu Petervasara și Tofej din Ungaria.

Tabel nr.34. Localități înfrățite

Denumire localitate	Țară	Număr locuitori
Petervasara	Ungaria	2031
Tofej	Ungaria	704

Sursă: Primăria comunei Fântânele

5.5. Administrația publică locală

Transformarea unei comunități în timp, presupune un potențial ridicat de adaptare continuă a acesteia la condiții noi de ordin social, economic și politic. Unul din domeniile de bază care trebuie modernizat, îmbunătățit și adaptat cu prioritate la noile cerințe de ordin social într-o societate aflată în plină dezvoltare și transformare, este cel al administrației publice locale.

Administrația publică locală a comunei Fântânele este formată din Consiliul Local, ca autoritate deliberativă și Primarul comunei, ca autoritate executivă. Primăria reprezintă aparatul propriu de specialitate al Consiliului Local și aduce la îndeplinire hotărârile Consiliului Local și dispozițiile primarului, soluționând problemele curente ale colectivității locale. Comuna Fântânele se poate caracteriza printr-un grad ridicat de absorbție a fondurilor nerambursabile, atât din partea primăriei comunei Fântânele, cât și din partea organizațiilor non-guvernamentale, având experiență în domeniul elaborării și a managementului proiectelor

de finanțare. Cu toate că atât în perioada de preaderare cât și în cea de post - aderare a României în structurile UE au fost depuse eforturi considerabile în vederea accesării fondurilor nerambursabile disponibile, dezvoltările planificate prin documentele strategice elaborate au fost realizate parțial, acestea datorând atât unor probleme generale la nivel național, cât și în anumite cazuri a lipsei de capacitate administrativă și ineficiență în elaborarea cererilor de finanțare.

5.6. Fiscalitate și fondurile publice

Veniturile locale au fost și continuă să fie principala sursă a veniturilor bugetului local. Valoarea impozitelor și taxelor pe proprietate în total buget a crescut în ultimii ani.

În anul 2019 gradul de colectare a impozitelor și taxelor locale a fost e aproximativ 88,5 %, un grad destul de bun față de celelalte comune din județul Mureș.

Tabel nr.35. Venituri locale în perioada 2017-2019

Indicatori/perioada	U.M.	2017	2018	2019
Nr. contribuabili înregistrați, din care:	nr.	2862	2019	3164
-Persoane fizice	nr.	2716	2867	2999
-Persoane juridice	nr.	146	152	165
Total impozite și taxe locale de încasat:				
-impozite pe clădiri	mii lei	265	272	277
-impozite pe teren	mii lei	164	145	150
Total încasări efective din impozite și taxe locale, din care:				
-impozite pe clădiri	mii lei	256	238	238
-impozite pe teren	mii lei	148	131	136
Total restanțe la încasări de impozite și taxe locale, din care:				
-impozite pe clădiri	mii lei	9	34	39
-impozite pe teren	mii lei	16	14	14
Gradul de colectare a impozitelor și taxelor locale:	%	94	89,50	88,50
-impozite pe clădiri	%	97	88	86
-impozite pe teren	%	91	91	91

Sursă: Primăria comunei Fântânele

Concluzii

- În domeniul **serviciilor sociale** se evidențiază lipsa unui centru comunitar integrat, care să ofere servicii complexe de îngrijire și suport emoțional pentru **persoanele vârstnice**, pentru **persoane defavorizate** și pentru persoane **vulnerabile**;
- Ar fi nevoie de investiții în domeniul **serviciilor de sănătate**, de modernizarea și dotarea corespunzătoare a dispensarelor medicale;

- Calitatea serviciilor oferite de **sistemul de învățământ** din comuna Fântânele; este corespunzătoare, însă este nevoie de **formarea continuă** a cadrelor didactice, de diversificarea programelor extracurriculare, de **responsabilizarea** elevilor pentru problemele mediului înconjurător;
- **Sistemul de educație** este deficitar la indicatorul „elevi care revin la un calculator”. Este nevoie de dotarea școlilor cu **materiale și echipamente IT**;
- În comună există un **deficit de spații verzi**, parcuri, zone de agrement amenajate;
- Este nevoie de **formarea angajaților administrației publice** în diferite domenii, punând un accent mare pe domeniul IT;
- Trebuie îmbunătățită comunicarea cu locuitorii comunei și responsabilizarea cetățenilor referitor la îndatoririle lor fiscale.

Direcții posibile de acțiune

- În **domeniul asistenței sociale** este necesar dezvoltarea serviciilor sociale la nivelul comunității locale. Serviciile sociale pot fi furnizate în parteneriat de către toți factorii implicați, atât publici cât și privați și se vor baza pe evaluarea nevoilor personale și vor fi orientate către susținerea individului și integrarea acestuia în cadrul comunității;
- În domeniul serviciilor sociale ar trebui exploatată apartenența de GAL/**Asociația Târnava Mică – Bălăușeri – Sărățeni**, oferind anumite servicii sociale prin parteneriate comunităților aparținătoare acestui GAL;
- Se impune o mai mare implicare a autorităților publice locale în identificarea problemelor sociale de la nivel local și asumarea responsabilității pentru asigurarea serviciilor de asistență socială necesare categoriilor defavorizate;
- Vor trebui identificate și atrase fondurile necesare pentru acoperirea cheltuielilor, inițierea de proiecte cu finanțare din fonduri structurale sau din alte fonduri europene accesibile;
- Pentru asigurarea educației de bază și creșterea calității și eficienței învățământului este nevoie de **dotarea cu materiale didactice și echipamente IT** a școlilor;
- Pentru **reducerea abandonului** școlar ar fi nevoie de programe de tip “after school”;
- Sensibilizarea elevilor, a populației asupra problemelor referitoare la **mediul înconjurător**, se poate realiza prin proiecte ecologice derulate în colaborare cu organizații civile, primăria comunei și școală;
- Se consideră necesară implementarea unor proiecte în vederea rezolvării deficitului de spații verzi și a unei zone de agrement în comuna Fântânele;;

6. Economie

6.1. Analiza mediului economic local

Principalele activități economice ale locuitorilor comunei Fântânele sunt cu caracter agrar-industrial-servicii. Activitățile industriale și serviciile sunt concentrate în special în localitatea reședință de comună, dar și în celelalte localități mai mici.

La nivelul comunei Fântânele, sectoarele de activitate cele mai semnificative, din punct de vedere al cifrei de afaceri realizate în cursul anului 2019 de către persoanele juridice înregistrate la Oficiul Registrului Comerțului Mureș, au fost:

- comerțul cu amănuntul,
- exploatarea și prelucrarea lemnului,
- construcții;
- transporturi rutiere de mărfuri;
- producție melci;
- servicii de cazare,

EGAN PROD SRL este unul dintre cei mai mari achizitori de melci vii și producători de carne melci și cochilii de pe piața din România, iar obiectivul companiei este de a deveni lideri de piață. Fabrica produce peste 300 tone de carne de melci și 100 tone de cochilii de melci.

Melcii care ajung în fabrica de la Fântânele sunt colectați din două surse: din fauna sălbatică și din fermele de creștere a melcilor. (<https://mures.ro/fabrica-de-melci-din-fantanele-mures-printre-primele-din-tara/>)

Fosta termocentrală Fântânele a fost dezafectată în urmă cu mulți ani, cele mai multe dintre bunurile sale fiind demolate, însă amplasamentul său, în suprafață de circa 1 hectar, dispune de infrastructura necesară construirii unei noi centrale, respectiv utilități, stație electrică și stație de măsurare/reglare gaze.

Trei companii energetice românești, din care 2 controlate integral de stat, vor să construiască o nouă centrală pe gaze de 250 MW, finanțată inclusiv din banii încasați de România din vânzarea certificatelor CO2 alocate gratuit de UE.

Electrocentrale Grup vrea să construiască, tot pe amplasamentul de la Fântânele, Mureș, o centrală electrică fotovoltaică cu putere instalată de cel puțin 3MW, investiție evaluată la circa 3 milioane euro pentru care se va solicita și finanțare de la UE.

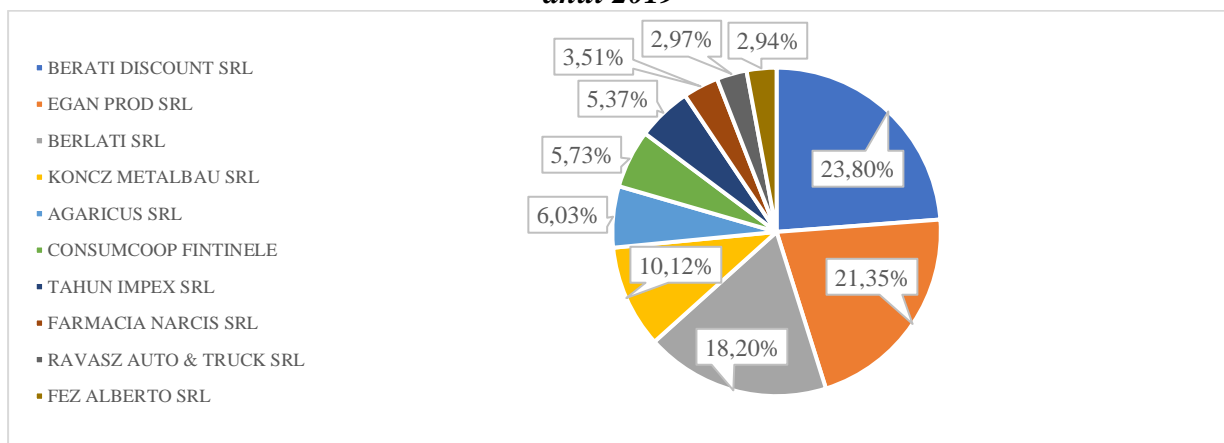
În cadrul comunei există 58 firme active la sfârșitul anului 2019 conform datelor primăriei comunei Fântânele. Dintre aceste firme 29 activează în domeniul comerțului, 19 în domeniul serviciilor, rămânând numai 10 firme care își desfășoară activitatea în domeniul producției, agriculturii.

Tabel nr.36. Agenții economici din comuna Fântânele pe domenii de activitate

NR.CRT	DENUMIRE AGENT ECONOMIC	ADRESA	DOMENIUL DE ACTIVITATE
1.	CMI PETRUC DAN MIHAI	FINTINELE 168	SĂNĂTATE
2.	CMI PETRUC BEATRIX	FINTINELE 168	SĂNĂTATE
3.	CMI SIMO JULIANNA	FINTINELE 168	SĂNĂTATE
4.	CMI FULOP BOGAT REKA	FINTINELE 168	SĂNĂTATE
5.	II LASZLO IBOLYA	FINTINELE 442	COMERT
6.	II KOVACS TEREZ	FINTINELE 476/A	COMERT
7.	II TAKACS SANDOR	FINTINELE 484	COMERT
8.	II LASZLO ATTILA	FINTINELE 486	COMERT
9.	II RAVASZ MONIKA	FINTINELE 336	FLORARIE
10.	II MARCU IRMA	FINTINELE 220	COMERT
11.	II GAGYI ZSUZSANNA	FINTINELE 220	COAFURA
12.	PF GLIGOR	FINTINELE 430	COMERT
13.	PF ADORJANI DEZSO	FINTINELE 168	REPARATII TV
14.	PFA SIMON MAGDA MONIKA	FINTINELE 469	FLORARIE
15.	AF BANDI PAL	VIFOROASA 192	COMERT
16.	II DONATH STEFAN	VIFOROASA 104	COMERT
17.	II MIHALY ARPAD	VIFOROASA 262	PRELUCRAREA LEMNULUI
18.	II KOVACS	VIFOROASA 275	COMERT
19.	AF DATUI	ROUA 45	COMERT
20.	SC APACOS SRL	ROUA 165	BAR
21.	ASOCIATIA MICROREGIONALA	FINTINELE 168	ÎNGRIJIRE LA DOMICILIU
22.	ELECTROCENTRALE GROUP SA	FINTINELE 125	ENERGIE
23.	CEC BANK	FINTINELE 103	OPERATII BANCARE
24.	POSTA	FINTINELE 103	DISTRIBUTIE ZIARE,
25.	M&KONDITOREI SRL	FINTINELE 104	COFETARIE
26.	CONSUMCOOP	FINTINELE 168	COMERT
27.	SC BELLIS CONIMPEX SRL	FINTINELE 101	COMERT
28.	SC EGAN PROD SRL	FINTINELE 99	PRELUCRAREA MELCILOR

29.	SC ADLECRIS SRL	FINTINELE 101	COMERT, TÎMPLĂRIE PVC
30.	NHB SRL SONJA BAR	FINTINELE 101	BAR
31.	SC FRUNZA COMPANY SRL	FINTINELE 126	MOARĂ
32.	SC TRANSELECTRICA SA	FINTINELE 125	ENERGIE
33.	SC SMART SIBIU	FINTINELE 165	ENERGIE
34.	SC ELECTRICA	FINTINELE 163	ENERGIE
35.	SC BRILLIANT NEMO LUX SRL	FINTINELE 206	COMERT
36.	SC VETPOL SRL	FINTINELE 336	SANATATE VETERINAR
37.	SC TAHUN IMPEX SRL	FINTINELE 205	COMERT, BAR, PENSIUNE
38.	SC BERLATI DISCOUNT SRL	FINTINELE 277	COMERT
39.	SC BODMOB SRL	FINTINELE 138/A	PRELUCRAREA LEMNULUI
40.	SC DARIA CLUB SRL	FINTINELE 164	ALIMENTATIE PUBLICA,
41.	SC ELAN TRADING SRL	FINTINELE 166	CONFECTIONARE CĂMĂȘI
42.	SC FARMACIA NARCIS SRL	FINTINELE 168	SANATATE
43.	SC FARMACIA PRIMOLA SRL	FINTINELE 168	SANATATE
44.	SC FEZ ALBERTO SRL	FINTINELE 79/A	COMERT
45.	SC IMRE BAU SRL	FINTINELE 331	COMERT
46.	SC KAFE KAVEZO SRL	FINTINELE 168	BUFET, COMERT
47.	SC KRISTOF PRODUCTION SRL	FINTINELE 168	ADMINISTRATIE
48.	SC MIXVAS SRL	FINTINELE 104	MAGAZIN CARNE
49.	SC MULTIPROD SERV SRL	FINTINELE 123	BAR
50.	SC SZENTGORGYI SERV SRL	FINTINELE 124	COMERT
51.	SC CSIPAN BETTI SRL	FINTINELE 83	COAFURA
52.	SC HERMINA IMPEX SRL	CALIMANESTI 64	COMERT
53.	SC JOKA SRL	CALIMANESTI 113	COMERT
54.	SPICUL DE AUR SA	CALIMANESTI 155	AGRICULTURA
55.	AF VINCA	CALIMANESTI 65	BAR
56.	SC DINAMIC RECRUIT SRL	VIFOROASA 108	COAFURA
57.	SC ANIB COM SRL	VIFOROASA 236	BAR
58.	SC KONIMPEX SRL	VIFOROASA 243	AGRICULTURA

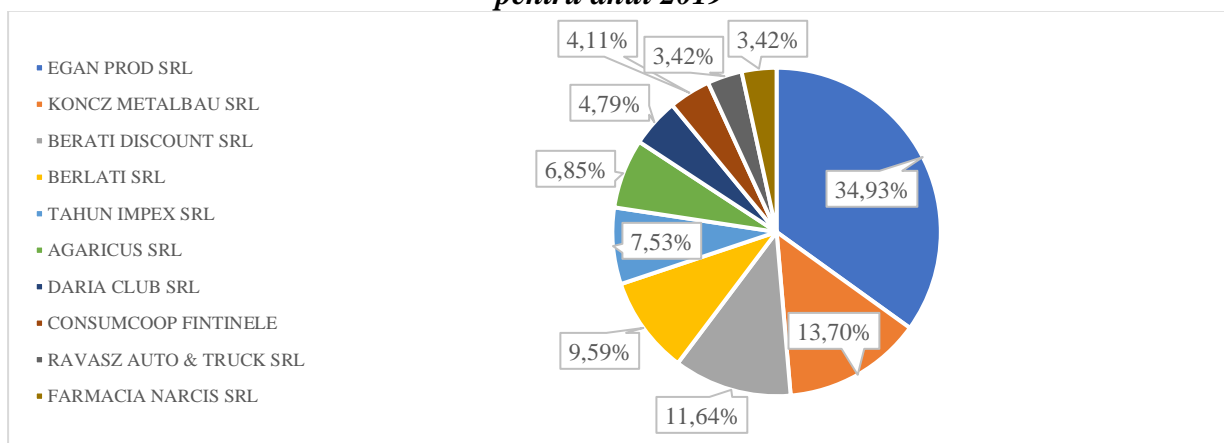
Fig.nr.18. Clasamentul firmelor din comuna Fântânele după cifra de afaceri netă pentru anul 2019

Sursa: ListaFirme.ro, accesat 18.12.2020

Realizând un clasament al firmelor înregistrate în comună, după criteriul cifrei de afaceri nete, pe primul loc se situează Berati Discount S.R.L. (6.132.645 lei), fiind urmat Egan Prod S.R.L. (5.500.727 lei), iar pe locul al treilea găsim firma Berlati S.R.L. (4.689.782 lei).

Fig.nr.19. Clasamentul firmelor din comuna Fântânele după numărul mediu de salariați pentru anul 2019

Sursa: ListaFirme.ro, accesat 18.12.2020

Din punct de vedere al numărului mediu de salariați în anul 2019, nu constatăm o diferență esențială, astfel firma Egan Prod S.R.L. se plasează tot pe primul loc cu un număr mediu de 51 de salariați, fiind urmat de Koncz Metalbau S.R.L. cu 20 de salariați la sfârșitul anului 2019 (locul patru din clasamentul realizat după mărimea cifrei de afaceri) și pe locul al treilea se situează societatea Berati Discount COM S.R.L. cu un număr mediu de 17 angajați.

6.2. Turism

Turismul este o activitate prin care se poate valorifica foarte ușor resursele (naturale și cele culturale) ale unei comunități, contribuind la dezvoltarea localității și la bunăstarea localnicilor. Principalele tendințe ale turismului în România arată că în fiecare an se constată o creștere a

numărului turiștilor înregistrați în unitățile de cazare, turiștii din străinătate fiind cei care contribuie în cea mai mare măsură la această creștere.

Resursele existente în această zonă sunt naturale, istorice și culturale, iar combinația dintre ele poate fi extrem de valoroasă în programele turistice.

După cum am văzut comuna Fântânele dispune de atracții antropice care ar putea fi valorificate în scopuri turistice. Aceste resurse sunt însă exploatare într-o măsură foarte mică. Infrastructura turistică a satelor din comună este aproape inexistentă. Turismul reprezintă o componentă importantă a sectorului terțiar. Potențialul turistic al comunei este valoros datorită resurselor de care dispune, cum ar fi: resurse naturale, peisajul pitoresc, casa vinului, bogăția patrimoniului cultural, etnografic și etnic.

Fig. nr.20. Călimănești- Subsolul căminului cultural

Cu toate că localitatea nu dispune de resurse turistice unice, excepționale, a înregistrat o evoluție pozitivă în ultimii ani în circulația turistică, fenomen ce se datorează în mare măsură următoarelor două factori: existența a unei resurse minerale bine exploatare de către un agent hotelier din localitate, care a dezvoltat în continuu serviciile sale de cazare și de wellness, precum și proximitatea municipiului Târgu Mureș, care aduce nu doar clienți pentru hotelul de cură și de wellness Apollo, ci și clienți ai turismului de afaceri și călători care vin pentru diferite probleme de sănătate în Târgu Mureș, dar nu se cazează în municipiu, ci în comuna adiacentă.

Infrastructură și servicii turistice

Tabel nr.37. Tipuri de structuri de primire turistică

An	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Total	2	3	3	5	4	5	4	4	5	5
Hoteluri	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2
Moteluri	-	-	1	1	1	1	1	1	1	1
Pensiuni agroturistice	1	2	1	2	1	2	1	1	2	2

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice

Potrivit datelor statistice INS în anul 2018 la nivelul comunei existau cinci structuri de primire turistică clasificate de Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri, comparativ cu anul 2009 acest număr a crescut cu 3 unități de cazare.

Fig. nr.21. Casa Agnes din Fântânele

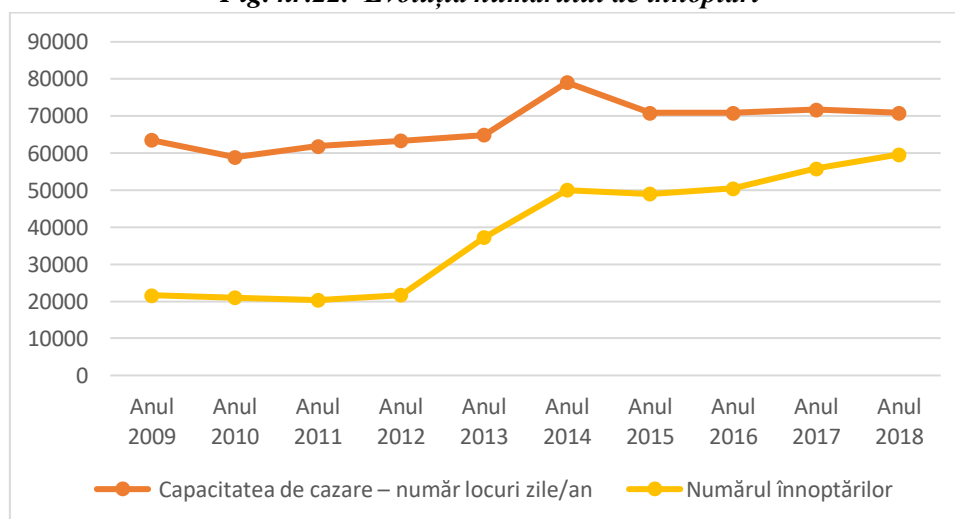
Tabelul nr.38. Capacitatea de cazare

An	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Hoteluri	146	146	146	146	146	146	146	146	146	146
Moteluri	-	-	20	20	16	16	16	16	18	18
Pensiuni agroturistice	20	40	20	40	20	58	24	24	40	40
Total	166		186	206	182	220	186	186	204	204

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice

În anul 2009 existau 2 unități de cazare, un hotel și o pensiune agroturistică. În anul 2018, din totalul structurilor de primire turistică 40% se încadrează în categoria hotelurilor, 40% se încadrează în categoria pensiunilor agroturistice și 20% sunt unități de cazare de tip motel.

Fig. nr.22. Evoluția numărului de înnoptări

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice

În perioada analizată, datorită creșterii numărului de unități de structuri de primire turistică și capacitatea de cazare la nivelul comunei a înregistrat o creștere semnificativă. Dacă în anul 2009, capacitatea totală de cazare a fost de 166 de locuri (63484 număr locuri-zile/an, din care 53290 în hoteluri, 10194 în pensiuni turistice), la sfârșitul anului 2018 numărul spațiilor de cazare a depășit un număr de 200 de locuri (70872 număr locuri-zile/an, din care 53352 în hoteluri, 6570 în moteluri și 10950 în pensiuni turistice).

Potrivit graficului, în perioada analizată numărul de înnoptări a turiștilor în unitățile de cazare a crescut considerabil, ajungând aproape la același nivel cu capacitatea de cazare exprimat în număr locuri-zile/an de care dispun structurile de cazare din comună.

Fig. nr.23. Roua- împletituri din paie

Probleme identificate

- În comună există atracții turistice, dar nu există infrastructură de cazare corespunzătoare;
- Nu există programe turistice sezonale complete și integrate care ar putea deveni generatoare de venituri în agroturism;
- Se constată lipsa unui parteneriat stabil între actorii implicați în activități economice din comuna Fântânele;
- Potențialul turistic al comunei nu este valorificat.

Direcții posibile de dezvoltare

- Este nevoie de dezvoltarea agroturismului, ca alternativă pentru reorientarea unora dintre gospodari și de obținere a veniturilor suplimentare;
- Este nevoie de susținerea dezvoltării infrastructurii de cazare în comuna Fântânele;;

- Este nevoie de idei, acțiuni și proiecte inovative în domeniul turistic, în vederea diversificării activităților în acest segment;
- Este nevoie de coordonarea la nivel microregional a activităților de marketing și promovare în vederea integrării tuturor operatorilor, obiectivelor, a programelor și a lanțurilor de valori existente din zona comunei Fântânele;

6.3. Agricultură

Agricultura va avea în continuare un rol important pentru asigurarea veniturilor unei părți semnificative din populația activă, prin propria angajare, în timp ce diversificarea activităților în zonele rurale va necesita măsuri complexe, eșalonate în timp. Promovarea modelului de producție și consum durabile concomitent cu protejarea ecosistemelor și decuplarea creșterii economice de degradarea mediului vor asigura sustenabilitatea producției alimentare, reducerea și eliminarea dezechilibrelor de pe piața agricolă generate de modul de utilizare a resurselor naturale și vor duce la o mai bună valorificare a avantajelor comparative de care dispune agricultura românească. În acest scop, este încurajat dezvoltarea sustenabilă a agriculturii, a sectoarelor de procesare a materiilor prime agricole și încurajarea creșterii cantitative și calitative a producției de alimente și a consumului alimentar în condiții de sustenabilitate. Așezarea geografică a comunei, categoria terenurilor, fertilitatea acestora și interesul locuitorilor determină o dezvoltare a agriculturii. În comuna Fântânele existau în anul 2010 (RGA) **527 de exploatații agricole, iar suprafața utilizată de acestea era de 2023,63 de hectare**. După datele pe care le avem, dimensiunea medie a suprafețelor împroprietărite este în jur de 1,5 ha, pe când sub 0,1 hectare erau 89 de exploatații agricole, iar cu peste 100 de hectare funcționau 4 exploatații agricole în anul 2010. Conform datelor primăriei comunei Fântânele numărul exploatațiilor a scăzut în ultimii ani. Datele actuale pot fi vizualizate în tabelul următor.

Tabel nr.39. Variația numărului de exploatații agricole în perioada 2017-2019

An	Suprafață agricolă	Total exploatații agricole		Din care familiale		Din care comerciale	
		Nr. exploatații	Suprafață (ha)	Nr. exploatații	Suprafață (ha)	Nr. exploatații	Suprafață (ha)
2017	4094	270	2450	265	2268	5	182
2018	4094	262	2560	259	2406	3	154
2019	4094	240	2580	237	2416	3	154

Sursa: Primăria comunei Fântânele

În comună exista în anul 2019 trei exploatații cu mărimea suprafeței agricole de peste 50 de hectare.

Tabelul nr.40. Suprafața fondului funciar după modul de folosință în localitatea Fântânele

Tip teren	Suprafață (ha)
Suprafață agricolă totală, din care:	4094
Suprafață arabilă	1931
Suprafață pășuni	1540
Suprafață fânețe	621
Suprafață livezi	2

Sursa: Primăria comunei Fântânele

În comuna Fântânele primul loc ocupă culturile de porumb, urmat de grâu, secară, cartof, sfeclă de zahăr, legume, viță-de-vie și mai nou la plante tehnice – rapiță, soia.

Așezarea localităților comunei Fântânele pe lunca Mureșului, în apropierea municipiului Târgu Mureș, creșterea ponderii terenurilor agricole, constituie condiția de bază sub influența căreia s-a dezvoltat profilul funcțiunii economice agrare, bazată pe creșterea animalelor și cultivarea plantelor prielnice zonei de dealuri, dintre acestea se evidențiază legumele, zarzavaturile și laptele. Dintre pomii fructiferi putem aminti mere, pere, pruni, cireși și vișini, nuci și altele, în total pe 2,36 de hectare. Plantații viticole există pe 0,86 de hectare.

Creșterea animalelor

În comuna Fântânele, datorită caracteristicilor de relief are o mare tradiție creșterea de bovine, porcine și păsări, precum și creșterea oilor. La creșterea animalelor sunt folosite pășunile și fânețele precum și o parte a terenurilor agricole cultivate cu porumb siloz, plante rădăcinoase, lucernă și trifoi. După anul 1990 au fost înființate mai multe microferme de creștere a porcilor cea mai are având un număr de maxim 50 capete, însă nici o fermă de pe raza localității nu corespunde cerințelor și standardelor Uniunii Europene. Agricultură practică pe raza localității Fântânele are nevoie de mecanizare și dezvoltare rapidă pentru a nu pierde competiția cu cerințele actuale. Bioagricultura nu se practică în localitate cu toate că începe piața să ceară produse ecologice.

Tabel nr.41. Numărul de animale în comună

An	Vaci de lapte	Procine	Ovine	Păsări	Caprine	Albine (fam.)	Cabaline
2017	245	1220	3500	15600	200	2400	120
2018	230	1050	3960	16500	150	2560	108
2019	235	960	4200	16860	120	3200	91

Sursă: Primăria comunei Fântânele

Densitatea *bovinelor*, în comuna Fântânele în anul 2019 era de 5,74 capete/100 hectare teren agricol, mult mai scăzut față de cel la nivel național (15,4 capete/100 hectare de teren agricol în anul 2017²).

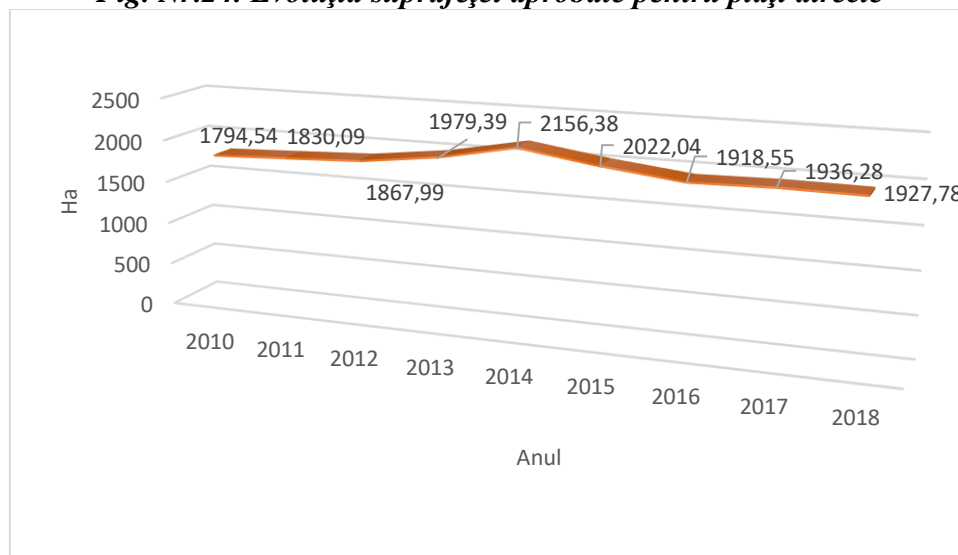
² https://insse.ro/cms/sites/default/files/com_presa/com_pdf/ef.animale_r2017.pdf

Densitatea medie a *ovinelor* era de 102,5 capete/100 ha teren agricol, o valoare mai mare decât media națională (87,7 capete/100 ha teren agricol în anul 2017).

Creșterea *porcinelor* are un rol mult mai scăzut, cu o densitate de 23,44 capete/pe 100 ha teren agricol, mult mai scăzut față de media pe țară (50,8 capete/100 ha teren agricol în anul 2017).

Acest lucru se explică și prin prețurile mici de desfacere existente.

Fig. Nr.24. Evoluția suprafeței aprobate pentru plăți directe

Sursă: APIA³

În comuna Fântânele există și 3200 familii de albine. În perioada 2007-2019 a crescut mărimea suprafeței aprobate pentru plăți directe. Acest lucru pozitiv poate indica creșterea numărului gospodăriilor, a beneficiarilor pentru plăți directe sau comasarea terenurilor, ținând cont de condițiile acordării acestor plăți (beneficiarul trebuie să dețină minim 1 hectar de teren agricol).

În localitatea Fântânele nu există piață agricolă organizată.

³ Agenția de Plăți și Intervenție în Agricultură

7. Protecția și conservarea mediului

Calitatea mediului înconjurător este o componentă importantă pentru comuna Fântânele. În conformitate cu Planul de amenajare teritorială a județului Mureș au fost identificate următoarele probleme majore care vizează și comuna Fântânele.:

- a. În lipsa unor investiții în infrastructura rutieră și pe fondul unei creșteri a parcului auto și a activităților industriale se pot înregistra tendințe de creștere a emisiilor poluanților caracteristici gazelor de eșapament, a particulelor în suspensie și a poluanților generați de activitățile economice.
- b. Se va menține tendința de creștere a debitelor masice de poluanți evacuați în apele de suprafață din industrie. În lipsa corelării proiectelor de alimentare cu apă cu cele de realizare a sistemelor de colectare și epurare a apelor uzate, există riscul creșterii concentrațiilor de poluanți în apele freatice.
- c. Îngrijorătoare este tendința de transformare a terenurilor agricole în suprafețe construite.
- d. Lipsa unor soluții alternative de asigurare a încălzirii locuințelor, precum și menținerea activității industriale fără implementarea de măsuri privind reducerea poluării vor face ca emisiile de gaze cu efect de seră să se mențină la nivelul actual sau să crească.
- e. Lipsa unei viziuni strategice de ansamblu va permite extinderea activităților antropice în zonele naturale valoroase.
- f. În condițiile neimplementării măsurilor propuse, defrișările ilegale, braconajul, pășunatul intensiv, turismul neorganizat vor continua să contribuie la degradarea ecosistemelor.
- g. Se menține tendința de scădere a împăduririlor cu efecte directe asupra nivelului de manifestare și a producerii unor riscuri naturale precum alunecările de teren sau inundațiile.
- h. Asigurarea surselor energetice va continua să se facă preponderent din resurse neregenerabile. Lipsa unui program de împăduriri în scopuri energetice va face ca cerința pentru lemn de foc să genereze un impact negativ semnificativ asupra ecosistemelor forestiere valoroase. Gradul scăzut de dotare edilitară a localităților va duce la menținerea unor zone de risc a apelor freatice și de suprafață.
- i. Lipsa unei viziuni strategice de dezvoltare va contribui la continua degradare a peisajului urban și a zonelor de interes cultural, peisagistic sau de agrement, la abandonarea terenurilor agricole, defrișări necontrolate și extinderea urbanizării. Există riscul menținerii unui efort scăzut de împădurire. Vor fi preferate specii non-native datorită randamentului de creștere. Lucrările de reconstrucție ecologică se vor limita la înierbarea suprafețelor afectate.

- j. Lipsa unei viziuni integrate privind identificarea și ierarhizarea obiectivelor de patrimoniu cultural, ce necesită reabilitare, va împiedica dezvoltarea potențialului de valorificare turistică a acestora. Se vor menține tendințele de degradare a monumentelor istorice cauzate de lipsa reglementărilor din documentații de urbanism pentru majoritatea localităților ce includ monumente istorice clasate.
- k. În anii următori se vor realiza mai multe proiecte de reabilitare/extindere/realizare a infrastructurii rutiere și feroviare. Lipsa unui cadru organizat de analiză, planificare și decizie ar putea face ca aceste proiecte să genereze un impact semnificativ asupra componentelor de mediu valoroase.
- l. Lipsa/insuficiența investițiilor în infrastructura de turism nu va permite valorificarea durabilă a potențialului turistic din comuna Fântânele..
- m. Lipsa programelor de informare și sensibilizare a populației va face în continuare ca aceasta să fie în egală măsură expusă direct riscurilor legate de poluare, dar și să reprezinte un factor important de presiune asupra mediului înconjurător.

Rezultatele analizei de mediu a județului Mureș indică o scădere a calității stării mediului. Este necesară o mai bună concentrare a eforturilor și exprimarea unei viziuni unitare la nivelul județului Mureș și la nivelul comunei Fântânele. pentru maximizarea eforturilor de reducere a poluării și conformare cu cerințele legislației de protecție a mediului.

Amenajări pentru agricultură - îmbunătățiri funciare

Procese de degradare a solului care reclamă executarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare.

Monitorizarea calității solurilor

Pentru monitorizarea calității solurilor, în cadrul Agenției pentru Protecția Mediului Mureș, se urmăresc următorii indicatori: pH, umiditate, nitrați, amoniu, fosfor total, substanțe organice, plumb, cupru, zinc, cadmiu, mangan, crom, nichel, calciu, magneziu, sodiu, potasiu, aluminiu.

Biodiversitate, patrimoniu cultural

Trebuie să existe la nivelul comunei Fântânele. o viziune strategică de ansamblu care va permite extinderea activităților antropice în zonele naturale valoroase sau în vecinătatea acestora, neafectând diversitatea biologică și funcționalitatea acestor sisteme.

În condițiile neimplementării măsurilor propuse, defrișările ilegale, braconajul, pășunatul intensiv, turismul neorganizat vor continua să contribuie la degradarea ecosistemelor, distrugerea habitatelor și chiar dispariția unor specii de floră și faună.

Sănătatea populației

Trebuie menținute eforturile actuale pentru dotarea edilitară a localităților, de sistare continuă a activităților neconforme de gestiune a deșeurilor și de reducere a poluării din industrie, ceea ce va permite o reducere a riscurilor asupra sănătății umane.

Riscuri naturale

Conform Legii privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Zone de risc natural, comuna Fântânele. este pe lista UAT-urilor cu risc de inundații pe torenți și există în comună un nivel scăzut-ridicat de alunecare de teren primară.

(<https://lege5.ro/Gratuit/gmztoobu/unitati-administrativ-teritoriale-afectate-de-alunecari-de-teren-lege-575-2001?dp=gezdqnxgyytk>)

Conservarea/utilizarea eficientă a resurselor naturale

Asigurarea surselor energetice va continua să se facă preponderent din resurse neregenerabile. Trebuie să existe la nivelul comunei o politică privind economisirea și conservarea energiei și utilizarea resurselor regenerabile.

Peisajul și moștenirea culturală

Trebuie să existe o viziune strategică de dezvoltare care va contribui la eliminarea degradării peisajului rural și a zonelor de interes cultural, peisagistic sau de agrement, la eliminarea abandonării terenurilor agricole, a defrișărilor necontrolate.

Creșterea gradului de conștientizare asupra problemelor de mediu

Trebuie să existe la nivelul comunei un program de informare și sensibilizare a populației; va face în continuare ca aceasta să fie în egală măsură expusă direct riscurilor legate de poluare, dar și să reprezinte un factor important de presiune asupra mediului înconjurător.

Probleme identificate

- Creșterea nivelului de poluare a aerului datorită traficului rutier;
- Creșterea nivelului de poluare a mediului datorită lipsei canalizării în unele zone ale comunei și datorită creșterii animalelor;
- Resurse de energie regenerabile limitate.

Direcții posibile de acțiune

- Modernizarea și extinderea infrastructurii de apă reziduală și pluvială;
- Soluții alternative de încălzire și de iluminare;
- Sensibilizarea populației privind protecția mediului;
- Crearea unor spații verzi multifuncționale, în vederea îmbunătățirii imaginii localităților, dar și în vederea creării unor modele pentru locuitori.

Partea a III.-a Planul strategic de dezvoltare

1. Analiza SWOT

Planul strategic de dezvoltare a comunei Fântânele, pentru perioada 2021-2027 vizează realizarea tuturor demersurilor în vederea trasării direcțiilor strategice asumate de autoritățile locale prin acest document. Componentele de bază ale acestui capitol au ca punct de pornire analizele până în acest punct al lucrării și sunt în strânsă corelare cu cadrele strategice externe prezentate, cu studiile socio-economice, transpunând prin direcții clare planul de dezvoltare al comunei. Calitatea acestui plan depinde de acuratețea cu care au fost identificate problemele strategice ale comunității și capacitatea de a răspunde acestora prin factori strategici cheie și o viziune cât mai realistă.

Scopul planului strategic este asigurarea dezvoltării durabile a comunei Fântânele în vederea îmbunătățirii calității vieții cetățenilor, dezvoltarea agriculturii, a agroturismului, modernizarea serviciilor publice.

Obiectivele generale prin care se propune atingerea scopului sunt:

- Modernizarea infrastructurii tehnico-edilitare de utilități;
- Modernizarea infrastructurii educaționale în vederea creșterii accesibilității la educație și a condițiilor de studiu;
- Extinderea serviciilor sociale în vederea îmbunătățirii condițiilor de trai a grupurilor dezavantajate;
- Creșterea ratei de accesare a ajutoarelor financiare nerambursabile;
- Promovarea cooperării între producătorii agricoli în vederea creșterii competitivității pe piețele de desfacere;
- Dezvoltarea agroturismului, includerea comunei în circuitul turistic județean, regional și național;
- Stimularea inițiativelor antreprenoriale în vederea creșterii oportunităților de angajare și a generării de venituri suplimentare;
 - Facilitarea accesului fermierilor la centre de prelucrare a produselor agricole locale;
 - Sprijinirea inițiativelor locale de promovare a valorilor și tradițiilor locale;
 - Îmbunătățirea activității aparatului de specialitate a administrației publice locale.

Analiza SWOT este instrumentul acceptat pentru a contura comunitatea prin prisma punctelor tari și slabe, a oportunităților și amenințărilor, conducând la identificarea avantajelor competitive, care vor fi preluate în formularea opțiunilor strategice și aplicarea planurilor tactice și operaționale.

Prin analiza SWOT se identifică punctele tari și cele slabe, din perspectiva internă a comunității și oportunitățile și amenințările ca o componentă externă.

ANALIZA SWOT GENERALĂ

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • Trecerea drumului național DN13A prin comună; • Apropierea orașelor: Târgu Mureș, și Sovata. • Resurse naturale bogate (terenuri agricole, suprafețe întinse de pășune, condiții favorabile agriculturii); • Comuna este electrificată în proporție de 100%, atât racord locuitorii comunei cât și iluminat public stradal; • Există acces la rețeaua de telefonie fixă, telefonie mobilă și internet; • Demararea continuă a unor proiecte de dezvoltare a infrastructurii rutiere și tehnico-edilitare; • Climă și tipuri de sol favorabile diversificării activităților agricole; • Existența unor unități proprii de învățământ; • Existența cabinetului medical, a punctelor medicale; • Potențial existent pentru dezvoltarea agroturismului; • Existența unui potențial pentru dezvoltare a produselor eco-biologice; • Existența posibilităților de cazare atât în interiorul comunei cât și în apropierea acesteia; • Existența spațiilor pentru desfășurarea activităților culturale; • Ospitalitatea locuitorilor comunei; • Fond forestier important; • Există acces la servicii sociale de bază pentru vârstnici și nevoiași; • Apartenența la GAL Asociația Târnava Mică – Bălăușeri – Sărățeni; 	<ul style="list-style-type: none"> • Grad de poluare ridicat din cauza traficului rutier; • Existența zonelor cu eroziune; • Existența zonelor cu risc de inundații; • Scăderea numărului populației; • Nevoia extinderii serviciilor publice de apă potabilă și canalizare; • Lipsa unor spații de petrecere a timpului liber; • Inexistența unui centru integrat comunitar; • Numărul mare al grupurilor vulnerabile; • Insuficiența de dotare a școlilor cu echipamente și materiale IT; • Lipsa unui cadru favorabil pentru susținerea investițiilor locale; • Inexistența unui complex pentru prelucrarea materiei prime provenite din agricultură, zootehnie, pomicultură sau exploatarea forestieră; • Finanțarea redusă a activităților culturale; • Lipsa asocierilor din comunitate; • Inexistența unei gestiuni ecologice integrate a deșeurilor; • Pregătirea profesională necorespunzătoare cerințelor pieței muncii; • Investiții insuficiente pentru păstrarea și dezvoltarea tradițiilor; • Resurse antropice și naturale nevalorificate; • Dezvoltarea slabă a agroturismului; • Terenuri agricole nelucrate;

<ul style="list-style-type: none"> • Existența unor asociații în domeniul cultural și sportiv; • Tradiție în cultura viței de vie și în producția de vinuri; • Existența Casei vinului; • Existența infrastructurii termocentralei veche; • Absorbție ridicată de fonduri europene; 	<ul style="list-style-type: none"> • Diversificarea redusă în domeniul afacerilor locale. • Inexistența unei piețe locale; • Nevalorificarea existenței termocentralei;
<p>Oportunități</p>	<p>Amenințări</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Existența asistenței financiare din partea Uniunii Europene prin intermediul PNDR; • Existența unor fonduri europene pentru infrastructură, servicii sociale, turism; • Posibilitatea accesării programelor guvernamentale; • Existența unui potențial de dezvoltare a agroturismului; • Posibilitatea creării unor forme complexe de turism; • Existența programelor de reconversie pentru forța de muncă neocupată; • Intrarea în circuitul turistic al județului Mureș; • Posibilitatea extinderii sectorului asociativ pentru susținerea dezvoltării comunei; • Organizarea programelor de formare la nivel național în domeniul turistic; • Existența Planului Național de Redresare și Reziliență. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pierderea identității locale ca urmare a efectelor globalizării; • Creșterea șomajului în rândul tinerilor absolvenți; • Creșterea procentajului de îmbătrânire a populației; • Migrația populației calificate și a valorilor locale; • Neadaptarea infrastructurii locale la cerințele mediului economic; • Instabilitatea guvernamentală și modificarea perpetuă a modalității de finanțare a administrației publice locale; • Lipsa resurselor financiare pentru cofinanțarea proiectelor structurale; • Lipsa programelor de formare accesibile organizate la nivel județean/regional în domeniul antreprenorial; • Interesul scăzut al agenților economici în protecția mediului înconjurător.

ANALIZA SWOT DEFALCATĂ

	PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
INFRASTRUCTURĂ	<p>1. Existența rețelei de alimentare cu energie electrică cu acoperire de 100%;</p> <p>2. Proiecte de infrastructură în derulare;</p> <p>3. Sistem de iluminare complet modernizat;</p> <p>4. Infrastructură de telecomunicații (acoperire telefonică, internet și televiziune) existentă;</p> <p>5. Accesibilitate auto pe toate străzile secundare ale comunei;</p> <p>6. Proiecte în derulare- renovarea căminelor culturale în localitățile</p>	<p>1. Lipsa infrastructurii de canalizare în localitatea Bordoșiu;</p> <p>2. Sistemul de canalizare din Fântânele necesită modernizare: probleme la stații de pompare;</p> <p>3. Lipsa infrastructurii de drenare a apelor pluviale în unele zone ale comunei;</p> <p>4. Existența unor sectoare de drumuri comunale, neasfaltate;</p> <p>5. Nu există alee pietonală continuă în nicio localitate;</p>	<p>1. Existența programelor de finanțare a investițiilor în infrastructură la nivelul Uniunii Europene;</p> <p>2. Situarea într-un culoar important de comunicare cu potențial de dezvoltare;</p> <p>3. Includerea dezvoltării infrastructurii comunei în strategia regională sau județeană pentru dezvoltarea infrastructurii;</p> <p>4. Posibilitatea creării unor parteneriate între APL-uri din regiune pentru dezvoltarea unor investiții majore;</p>	<p>1. Posibile dificultăți în asigurarea cofinanțării unor proiecte majore de reabilitare a infrastructurii și a rețelelor edilitare;</p> <p>2. Criza economică;</p> <p>3. Buget instituțional redus;</p> <p>4. Disparități existente între localități la nivel national;</p> <p>5. Pandemia Covid-19;</p> <p>6. Instabilitatea politică;</p> <p>7. Creșterea prețurilor la gaz, apă și energie electrică;</p> <p>8. Posibilitățile reduse ale bugetului local, în calitate</p>

	<p>Fântânele, Bordoșiu și Viforoasa;</p> <p>7. Proiect în derulare – lucrări de asfaltare în localitățile Bordoșiu, Cibu și Fântânele;</p> <p>8. Implicarea autorităților în rezolvarea problemelor de echipare edilitară;</p> <p>9. Există teren de sport cu gazon artificial;</p> <p>10. Proiect în derulare-reabilitarea și extinderea școlii din Călimănești;</p> <p>11.Existența rețelei de gaz</p> <p>12. Proiect depus pentru localitatea Fântânele (proiect CNI)- Sistem de ape pluviale;</p>	<p>6. Existența nevoii înființării unei baze sportive;</p> <p>7. Drumuri silvice, căi de acces spre ferme în condiții nefavorabile;</p> <p>8. Rețeaua electrică necesită modernizare;</p> <p>9. Este nevoie de extinderea rețelei de telecomunicații în localitățile Cibu și Roua;</p> <p>10. Ar fi nevoie de înființarea unei pieței locale;</p>	<p>5. Existența Planului Național de Redresare și Reziliență;</p> <p>6. Existența unui plan strategic de dezvoltare la nivelul județului Mureș.</p>	<p>de investitor, în îmbunătățirea infrastructurii.</p>
--	---	---	---	---

<p>SERVICII SOCIALE, SĂNĂTATE, EDUCAȚIE</p>	<p>1. Infrastructură de învățământ modernizată, toate școlile renovate; 2. Existența farmaciei; 3. Existența dispensarelor medicale- clădire renovată recent, fiind în proprietatea primăriei; 4. Existența mai multor structuri ale unității locale de învățământ; 5. Proiect depus pentru dotarea școlilor cu echipamente IT; 6. Existența serviciilor sociale contractate; 7. Apartenența la GAL Asociația Târnava Mică – Bălăușeri – Sărățeni; 8. Instituții de învățământ cu personal calificat;</p>	<p>1. Numărul mare al persoanelor vulnerabile și defavorizate; 2. Există nevoia modernizării și dotării dispensarelor; 3. Îmbătrânirea populației; 4. Existența școlilor care necesită dotarea cu sisteme fotovoltaice pentru generarea energiei electrice și termice; 5. Unitățile de învățământ nu sunt dotate corespunzător (echipamente IT, laboratoare, materiale didactice); 6. Lipsa unor programe de promovare a sănătății;</p>	<p>1 Dezvoltarea unor proiecte în parteneriat cu organizațiile non-guvernamentale și cu instituțiile de învățământ; 2. Existența fondurilor europene și a programelor naționale în domeniul asistenței sociale; 3. Existența cadrului legislativ ce crează facilități pentru mediul economic ce angajează persoane din grupurile vulnerabile în vederea integrării acestora în societate; 4. Posibilitatea dezvoltării de proiecte comune în cadrul GAL Asociația</p>	<p>1.Scăderea calității serviciilor medicale la nivel național; 2. Procesele de marginalizare în special ale populației rome; 3. Criza economică care crește potențialul migrator; 4. Diminuarea accesului la învățământul liceal și superior pentru copiii din familiile sărace; 5. Absența fondurilor locale pentru servicii sociale; 6. Necorelarea ofertei educaționale cu nevoile de pe piața muncii; 7. Pandemia Covid-19;</p>
--	--	---	--	--

	<p>9. Colaborare bună între APL și instituțiile de învățământ din comună;</p> <p>10. Derularea activităților extracurriculare în școli;</p> <p>11. Colaborarea bună între furnizorii de servicii de sănătate și primărie.</p> <p>12. Existența unei clădiri (700mp) nefolosite;</p> <p>13. Proiect POR depus pentru înființare teren de sport;</p> <p>14. Proiect POR depus pentru înființarea unui Centru comunitar integrat în localitatea Fântânele;</p>	<p>7. Dispensarul medical necesită modernizare;</p> <p>8. Dotarea insuficientă cu echipament, utilaj medical și medicamente a instituțiilor medicale;</p> <p>9. Slaba implicare a părinților în procesul educațional;</p> <p>10. Managementul formării cadrelor didactice deficitară;</p> <p>11. Grad redus de conștientizare a populației asupra factorilor care periclitează sănătatea.</p>	<p>Târnava Mică – Bălăușeri – Sărățeni;</p> <p>5. Fonduri pentru informatizarea furnizării serviciilor publice;</p> <p>6. Existența fondurilor europene direcționate spre perfecționarea actului didactic;</p> <p>7. Existența Planului Național de Redresare și Reziliență.</p>	<p>8. Prelungirea educației online;</p> <p>9. Slaba pregătire a cadrelor didactice în domeniul IT.</p>
<p>CULTURĂ ȘI RECREERE</p>	<p>1. Existența Căminelor Culturale în localități;</p> <p>2. Existența bibliotecilor comunale dotate;</p>	<p>1. Lipsa inițiativelor din partea populației;</p> <p>2. Scăderea interesului cetățenilor față de cultură;</p>	<p>1. Măsurile de finanțare europene ce vizează sprijinirea amenajării de spații de joacă,</p>	<p>1. Pătrunderea bruscă a noilor tehnologii ce poate altera cultura locală și aspectul social și</p>

	<p>3. Spații pentru desfășurarea evenimentelor culturale;</p> <p>4. Existența unor programe culturale;</p> <p>5. Meșteșuguri tradiționale-obiecte din pai (Roua);</p> <p>6. Monumente istorice și arhitecturale;</p> <p>7. Existența unui proiect de renovare a bisericii reformate din Fântânele;</p> <p>8. Tradiție culturală și spirituală păstrată;</p> <p>9. Existența terenului de sport cu gazon artificial în Fântânele;</p> <p>10. Căminele culturale au fost renovate în fiecare localitate;</p>	<p>3. Există nevoia diversificării programelor pentru tineri;</p> <p>4. Există nevoia valorificării căminelor culturale;</p> <p>5. Lipsa unui spațiu închis pentru evenimente sportive;</p> <p>6. Număr redus de facilități culturale (cinematograf, dans, etc.);</p> <p>7. Zonele cu potențial de petrecere a timpului liber nu sunt amenajate în număr;</p> <p>8. Există nevoia înființării unei baze sportive în localitatea Călimănești;</p> <p>9. Există nevoia susținerii cultelor religioase în</p>	<p>2. Programe culturale la nivel național și internațional cu posibilitate de extindere;</p> <p>3. Implicarea mediului de afaceri în promovarea culturii sau a sportului;</p> <p>4. Relații internaționale cu posibilități de valorificare în domeniul culturii, sportului, societății civile;</p> <p>5. Existența Planului Național de Redresare și Reziliență;</p> <p>6. Creșterea interesului la nivel național pentru sport și pentru un mod de viață sănătos.</p>	<p>arhitectural al comunei;</p> <p>2. Insuficiența fondurilor alocate pentru instituțiile culturale și investițiile în acest domeniu;</p> <p>4. Scăderea importanței tradițiilor în viața cotidiană;</p> <p>5. Pandemia Covid-19 afectează în mod negativ programele culturale și sportive.</p>
--	--	--	---	---

	<p>11. Existența trupei de dans popular;</p> <p>12. Viață culturală intensă;</p> <p>13. Existența asociațiilor în domeniul cultural;</p> <p>14. Proiect depus pentru înființarea unui complex sportiv în localitatea Fântânele (proiect CNI);</p>	<p>vederea obținerii unor finanțări pentru investiții;</p> <p>10. Există nevoia înființării unui Centru cultural multifuncțional;</p> <p>11. Nu există spații de joacă pentru copii;</p>		
<p>ECONOMIE</p>	<p>1. Creșterea numărului de persoane juridice active economic la nivelul comunei în ultimii ani;</p> <p>2. Programe anuale cu participarea turiștilor-, Concursul internațional al vinului;</p> <p>3. Existența infrastructurii termocentralei;</p>	<p>1. Diversificarea slabă a economiei la nivelul comunei;</p> <p>2. Lipsa structurilor de sprijin a afacerilor;</p> <p>3. Promovarea insuficientă a imaginii comunei;</p> <p>4. Scăderea efectivului de animale în ultimii ani;</p> <p>7. Grad redus de asociere a fermierilor;</p>	<p>1. Programele naționale de sprijin pentru IMM-uri;</p> <p>2. Programele europene de finanțare pentru mediul economic și pentru creșterea competitivității;</p> <p>3. Dezvoltarea comunicării între reprezentanții mediului de afaceri și reprezentanții autorităților publice locale;</p>	<p>1. Impactul crizei economice asupra mediului de afaceri din România;</p> <p>2. Modificări ale legislației privitoare la activitatea agenților economici neavantajoase pentru impulsivitatea activității economice;</p>

	<p>4. Accesibilitatea facilă a comunei din punct de vedere rutier;</p> <p>5. Existența unor resurse naturale și antropice;</p> <p>6. Prezența activităților meșteșugărești și de artizanat tradiționale;</p> <p>7. Ospitalitatea și spiritul de inițiativă a locuitorilor;</p> <p>8. Sectorul de extracție a gazului oferă loc de muncă pentru numeroase persoane;</p> <p>9. Existența fondului forestier semnificativ;</p> <p>10. Potențial turistic ridicat utilizabil pe tot parcursul anului datorat peisajului diversificat,</p>	<p>8. Slaba dezvoltare a activității de marketing în domeniul agroalimentar;</p> <p>9. Terenuri agricole neutilizate;</p> <p>10. Lipsa de competență a întreprinzătorilor în ceea ce privește dezvoltarea micro-întreprinderilor;</p> <p>11. Promovarea slabă a ofertelor turistice din zonă;</p> <p>12. Număr relativ redus de locuri de muncă în sectoare, altele decât agricultura;</p> <p>13. Infrastructură de afaceri nedevelopată;</p> <p>14. Polarizarea dezvoltării economice în comună;</p> <p>15. Parteneriat public-privat insuficient</p>	<p>4. Posibilitatea de a atrage noi investiții datorită apropierii orașelor Sovata, Târgu Mureș, Sighișoara;</p> <p>5. Includerea comunei în circuitul turistic existent în județ și în regiune;</p> <p>6. Specificul tradițional și cultural al județului și al zonei;</p> <p>7. Funcționarea centrului de informare turistică în localitățile apropiate turistice;</p> <p>8. Creșterea atractivității turismului național din cauza pandemiei Covid-19;</p> <p>9. Acces la informații pentru mediul de afaceri privind finanțările;</p>	<p>3. Orientarea turiștilor români către destinațiile străine;</p> <p>4. Capacitatea insuficientă de absorbție a fondurilor europene destinate dezvoltării turistice a autorităților publice și a mediului de afaceri;</p> <p>5. Scăderea veniturilor angajaților în turism (Covid-19);</p> <p>6. Creșterea competitivității în domeniul turismului;</p> <p>7. Mecanisme, capacități și fonduri publice insuficiente de susținere a economiei locale;</p> <p>8. Forță de muncă calificată necorelată cu</p>
--	---	--	---	---

	<p>tradițiilor, monumentelor arhitecturale și istorice;</p> <p>11. Agroturism rural în dezvoltare;</p> <p>12. Potențial mare de forță de muncă în agricultură;</p> <p>13. Potențial mare pentru agricultură ecologică;</p> <p>14. Terenuri și spații pentru dezvoltarea economică;</p> <p>15. Cultura viței de vie și producerea vinului;</p> <p>16. Existența asociației Viticultorilor de pe Târnava Mică;</p> <p>17. Existența unei piețe agroalimentare;</p> <p>18. Implicarea autorităților publice în</p>	<p>dezvoltat;</p> <p>16. Lipsa unei piețe agroalimentare online organizate;</p> <p>17. Multe pagube provocate în agricultură de animale sălbatice;</p> <p>18. Lipsa unei piețe agroalimentare;</p> <p>19. Există nevoia dezvoltării infrastructurii de cazare;</p> <p>20. Există nevoia diversificării programelor culturale și sportive în vederea dezvoltării agroturismului;</p> <p>21. Migrația tinerilor spre țările mai dezvoltate;</p> <p>22. Îmbătrânirea populației;</p> <p>23. Lipsa cunoștințelor</p>	<p>10. Subvenții acordate în domeniul agricol (producție vegetală, zootehnie), înființare grupuri de producători;</p> <p>11. Existența Planului Național de Redresare și Reziliență;</p> <p>12. Apropierea orașelor: Târgu- Mureș, Sighișoara, Sovata;</p> <p>13. Existența GAL Asociația Târnava Mică – Bălăușeri – Sărățeni.</p>	<p>cerințele pieței la nivel național;</p> <p>9. Modificări frecvente în legislații (domeniul fiscal);</p> <p>10. Insuficiența fondurilor pentru demararea unor afaceri.</p>
--	---	--	---	--

	sprijinirea activităților economice;	pentru înființarea firmelor.		
MEDIU	<p>1. Existența unui plan de management de gestionare a deșeurilor la nivel județean;</p> <p>2. Există un program de colectare selectivă a deșeurilor de hârtie, carton și PET-uri;</p> <p>3. Există operatori de protecția mediului în județ;</p> <p>4. Există activități de educație ecologică la nivelul instituțiilor de învățământ;</p> <p>5. Calitatea factorilor de mediu este urmărită de autoritățile publice locale;</p>	<p>1. Poluarea din cauza activității agricole și industriale;</p> <p>2. Poluare din cauza traficului rutier;</p> <p>3. Poluare din cauza depozitării ilegale a deșeurilor;</p> <p>4. Lipsa unor proiecte ecologice la nivelul comunității locale;</p> <p>5. Lipsa promovării voluntariatului referitor la protecția mediului înconjurător;</p> <p>6. Fonduri insuficiente alocate pentru protecția mediului;</p>	<p>1. Fonduri pentru dezvoltarea de parteneriate în vederea protecției mediului;</p> <p>2. Fonduri disponibile din surse europene sau naționale pentru susținerea proiectelor de mediu;</p> <p>3. Surse de finanțare pentru introducerea surselor regenerabile de energie;</p> <p>4. Oportunitatea sprijinirii creării unor parteneriate între ONG-uri;</p> <p>5. Investiții în sisteme de producere și furnizare de energie din surse</p>	<p>1. Schimbări climatice globale;</p> <p>2. Degradarea cadrului natural (flora și fauna) în cazul dezvoltării necontrolate a turismului;</p> <p>3. Potențial de poluare accidentală cu privire la evacuarea apelor uzate;</p> <p>4. Întârzieri cu finalizarea proiectelor cu impact major asupra calității mediului;</p> <p>5. Dezvoltarea excesivă a infrastructurii.</p>

		<p>7. Lipsa controlului stării de mediu (măsurări periodice);</p> <p>8. Lipsa unor alternative pentru producerea de energie regenerabilă;</p> <p>9. Zone cu risc de inundații;</p> <p>10. Mărimea zonelor verzi rămâne sub media UE.</p>	<p>regenerabile pentru instituțiile publice;</p> <p>6. Existența programelor de conștientizare a populației în probleme ale mediului;</p> <p>7. Existența unui plan de management de gestionare a deșeurilor la nivel județean.</p>	
CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ	<p>1. Mediu de lucru organizat și disciplinat;</p> <p>2. Spațiu de lucru modern;</p> <p>3. Accesul complet la utilități și dotări tehnologice a instituției publice;</p> <p>4. Existența parteneriatelor cu alte comune din Uniunea Europeană;</p>	<p>1. Lipsa unui sistem informatic modern la nivelul administrației publice;</p> <p>2. Website – este nevoie de actualizarea permanentă a informațiilor;</p> <p>3. Pregătirea slabă a unor angajați în domeniul IT și în alte domenii (GDPR,</p>	<p>1. Existența fondurilor europene ce finanțează dezvoltarea capacității administrative;</p> <p>2. Existența cursurilor de perfecționare disponibile a fi oferite funcționarilor;</p> <p>3. Aplicarea bunelor practici de la comune din Uniunea Europeană (parteneri);</p>	<p>1. Modificări legislative ce ar birocratiza mai mult administrația;</p> <p>2. Pandemia Covid-19;</p> <p>3. Neimplicarea actorilor la nivel județean în problemele comunelor;</p> <p>4. Migrația personalului calificat spre oraș;</p> <p>5. Instabilitatea politică la nivel național;</p>

	<p>5. Comunicare armonioasă între locuitorii comunei și autoritățile locale;</p> <p>6. Adaptabilitatea personalului la legislația în continuă schimbare;</p> <p>7. Experiența în gestionarea programelor cu finanțare externă;</p> <p>8. Colaborare bună cu alte primării din zonă, din județ și din regiune.</p>	<p>finanțe, juridic, administrația publică, etc.);</p> <p>4. Lipsa unui sistem integrat între procesul de formare inițială și continuă a funcționarilor publici și planul de carieră al acestora;</p> <p>5. Lipsa fondurilor din bugetul local pentru realizarea unor investiții prioritare;</p> <p>6. Slaba participare a locuitorilor comunei la viața comunității.</p>	<p>4. Posibilitatea introducerii unui Sistem de Management al Calității la nivelul administrației publice locale;</p> <p>5. Deschiderea sferei civice spre colaborare;</p> <p>6. Posibilități de înființare prin pași simpli a unor ONG-uri în diferite domenii.</p>	<p>6. Prezența mare a grupurilor vulnerabile la nivelul județului Mureș.</p>
--	---	---	--	--

2. Identificarea problemelor strategice

INFRASTRUCTURĂ

- În comună există străzi neasfaltate;
- În comună există străzi nepietruite;
- Infrastructură pietonală deficitară în comună;
- Lipsă rețea canalizare în localitatea Bordoșiu;
- Stația de pompare din localitatea Fântânele necesită modernizare;
- Există drumuri agricole care necesită amenajare;
- Există șanțuri neîngrijite, necolmatate sau pline de vegetație;
- În comună există zone de risc de inundație;
- **Este nevoie de crearea sistemelor de**
- Este nevoie de înființarea unui teren de sport cu gazon sintetic în localitatea Călimănești;
- Comuna este deficitară la spații verzi;
- Exploatarea surselor de energie regenerabilă este foarte slabă la nivelul comunei;
- Este necesară reabilitarea termică a clădirilor instituțiilor publice pentru reducerea pierderilor de energie, îmbunătățirea confortului termic la clădirile instituțiilor publice și creșterea standardelor de calitate a serviciilor publice prestate populației: educație, sănătate, administrație publică;
- Sistemele de energie în cadrul instituțiilor publice nu corespund noilor tendințe în gestiunea energetică sustenabilă. Este necesară îmbunătățirea izolației termice și hidroizolării clădirilor, măsuri de consolidare și componente regenerabile de tip panouri fotovoltaice, energie geotermală, etc.;
- Infrastructura agroturistică este slab dezvoltată;
- Este nevoie de modernizarea tuturor serviciilor publice locale în vederea obținerii unor sisteme inteligente (iluminat public, managementul rețelelor de apă și apă uzată, trafic rutier, etc.);
- Nu există spații de joacă pentru copii;
- Este nevoie de înființarea unor spații închise pentru activități sportive;
- Este nevoie de dotarea școlilor cu sisteme fotovoltaice pentru generarea energiei termice și a energiei electrice;

SERVICII SOCIALE, SĂNĂTATE, EDUCAȚIE

- În comună există un număr mare de persoane expuse riscului de sărăcie și excluziune socială;
- Se constată lipsa unui serviciu comunitar integrat pentru persoanele defavorizate, vulnerabile, etc.;
- Se constată scăderea numărului de locuitori în comuna Fântânele;
- Se constată dotarea insuficientă a școlilor cu materiale și echipamente didactice (în special echipamente IT);
- Există nevoia formării continue a cadrelor didactice, mai ales în domeniul IT;
- Lipsa unui Centru multifuncțional de recreere;
- Cabinetele medicale necesită modernizare;
- Dotarea insuficientă a dispensarelor medicale;
- Lipsa programelor de sănătate pentru prevenirea unor boli și îmbunătățirea sănătății publice.

CULTURĂ ȘI RECREERE

- Există nevoia înființării unui Centru de recreere în vederea oferirii unor programe diversificate pentru locuitori, pentru tineri, pentru vârstnici, etc.;
- Există nevoia înființării unui teren de sport cu gazon artificial în localitatea Călimănești;
- Spațiile de joacă nu sunt dotate corespunzător;
- Nu există spațiu de joacă în unele localități;
- Există nevoia înființării unei săli de sport;
- Cultura locală nu beneficiază de un mediu concret și permanent de promovare în exterior;
- Nu există zone amenajate pentru activități recreaționale pentru comunitate și pentru turiști (ex. parcuri bine dotate);
- Nu există un spațiu cu o suprafață optimă derulării festivalurilor și a evenimentelor organizate în aer liber (zilele comunei);
- Este nevoie de diversificarea programelor culturale pentru dezvoltarea turismului;

DEZVOLTARE ECONOMICĂ

- Sectorul industrial este slab reprezentată la nivel local;
- Este nevoie de înființarea unei piețe agroalimentare;
- Terenuri agricole neutilizate;
- Terenuri agricole degradate;
- Materialele de promovare turistică a zonei sunt insuficiente;
- Neincluderea comunei în circuitul turistic județean;
- Promovare insuficientă a resurselor naturale și antropice;
- Nivelul de procesare a produselor agricole și agro-alimentare este slab;
- Nevoia dezvoltării agriculturii, a producției ecologice;
- Nevoia dezvoltării agroturismului;
- Nevoia susținerii desfacerii producției agricole;
- Nevoia dezvoltării infrastructurii de cazare;
- Efectiv zootehnic scăzut;
- Pagube mari în agricultură, pricinuite de animale sălbatice;
- Resursele de ape termale ar trebui identificate și valorificate.

MEDIU

- Este necesară extinderea infrastructurilor de bază în fiecare localitate a comunei Fântânele.;
- Unele zone turistice necesită amenajare;
- Este necesară prevenirea, combaterea și gestionarea riscului de eroziune a solului prin realizarea de investiții specifice pentru combaterea eroziunii solului în vederea conservării și refacerii ecosistemelor naturale;
- Șanțuri neîngrijite, colmatate sau pline de vegetație;
- Este necesară prevenirea, combaterea și gestionarea riscului de distrugere a ecosistemelor naturale, ca urmare a fenomenelor meteo extreme, prin implementarea de investiții specifice;
- Numărul mic de activități de conștientizare și sensibilizare a locuitorilor referitor la problemele de mediu;
- Este necesară combaterea riscului de deteriorare a fondului forestier prin realizarea de împăduriri cu rol de refacere a echilibrului ecologic;
- Există zone care necesită împăduriri / reîmpăduriri și refacerea ecosistemelor forestiere;

- Există nevoia creării infrastructurii de monitorizare, avertizare și alarmare a fenomenelor hidro-meteorologice severe (inundații și secetă) pentru evaluarea și gestionarea durabilă a resurselor naturale, inclusiv activități în scopul conștientizării publice;
- În comună există zone de risc de inundație;
- Arii naturale protejate cu probleme de management;
- Aspectul general al comunei ar trebui îmbunătățit (amenajare spații verzi, plantare arbuști, flori, etc.).

CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ

- Există nevoia reînnoirii echipamentelor IT în cadrul primăriei comunei;
- Există nevoia digitalizării integrate a tuturor activităților în cadrul primăriei: registratură, gestiune financiară, plata impozitelor, gestiunea și stocarea documentelor, depunerea tuturor cererilor și a petițiilor și soluționarea lor (e-administrație);
- Site-ul primăriei trebuie actualizat în continuu;
- Există nevoia formării angajaților în domeniul Tehnologiei Informațiilor și în alte domenii: achiziție publică, GDPR, etc.;
- Există nevoia îmbunătățirii capacității UAT Fântânele. privind gestiunea și managementul situațiilor de urgență;
- În noul context epidemiologic este nevoie de îmbunătățirea capacității de reacție a întregii administrații publice locale la noile situații epidemiologice;
- Actualizarea PUG în vederea asigurării reglementărilor pentru păstrarea specificului ansamblului architectural local (cuprinderea lor în RUL).

3. Viziunea strategică

Strategia de dezvoltare cuprinde direcții prioritare, ce au ca obiectiv atât dezvoltarea infrastructurii, cât și a mediului de afaceri în comuna Fântânele, și stabilizarea populației active antrenate în migrații naționale sau internaționale prin oferirea unor servicii publice de calitate. Elaborarea strategiei de dezvoltare a comunei Fântânele. s-a bazat pe cercetarea avansată a acestui sistem teritorial, în strânsă legătură cu contextul teritorial și socio-economic în care se încadrează. Asigurarea unei proiecții durabile a dezvoltării se va realiza prin analiza corelației dintre nevoi și potențialul de dezvoltare a vieții locuitorilor.

Plecând de la analiza teritorială privind starea actuală, analiza punctelor tari, dar mai ales a punctelor slabe care trebuie îmbunătățite, s-a stabilit viziunea comunei Fântânele..

Comuna Fântânele va deveni o comună cu o infrastructură modernă, economie locală diversificată și competitivă, servicii sociale de calitate și administrație locală profesionistă.

Transformarea comunei se va realiza pe principii de dezvoltare durabilă, asigurându-se o repartizare socială cât mai egală a beneficiilor, îmbunătățind accesul la bunăstare al grupurilor dezavantajate, precum și garantându-se protecția factorilor de mediu și utilizarea eficientă a resurselor naturale locale.

O atenție deosebită va fi acordată dezvoltării economiei locale, a agriculturii și sprijinirii inițiativelor locale pentru creștere economică. Astfel, se va pune accent pe consilierea și accesul la informație al potențialilor investitori, crearea infrastructurii și cadrului propice pentru dezvoltarea de noi afaceri și consolidarea celor deja existente.

4. Direcții strategice de dezvoltare

4.1. Obiectivul general de dezvoltare

Obiectivul general al comunei se poate formula în felul următor: Dezvoltarea echilibrată și armonioasă a comunei Fântânele. prin crearea și susținerea unui mediu economico – social competitiv, stabil, sănătos și diversificat, care să asigure creșterea economică în ritm continuu și creșterea calității vieții cetățenilor.

Obiective specifice:

- **Îmbunătățirea infrastructurii fizice** a comunei pentru sprijinirea dezvoltării socio-economice durabile, pentru asigurarea creșterii calității vieții;
- **Asigurarea protecției și calității mediului înconjurător** în vederea creșterii standardului de viață al locuitorilor și dezvoltării durabile a comunei Fântânele.;

- **Îmbunătățirea serviciilor sociale** furnizate pentru comunitatea locală și asigurarea echității, egalității de șansă și facilitarea integrării sociale și pe piața muncii a grupurilor defavorizate;
- **Dezvoltarea sistemului de învățământ** la nivelul comunei Fântânele. prin îmbunătățirea infrastructurii și a dotărilor, crearea cadrului pentru desfășurarea de activități extracurriculare, creșterea calității și diversificarea serviciilor educaționale. Ținând cont de condițiile actuale create de pandemie, se va pune accent pe dotarea școlilor cu materiale și **echipamente performante IT**;
- **Dezvoltarea infrastructurii de sănătate** și susținerea ofertei de servicii medicale în vederea asigurării accesului tuturor categoriilor de locuitori la serviciile de sănătate de bază;
- **Dezvoltarea vieții culturale** prin înființarea unui centru multifuncțional, punerea în valoare a resurselor antropice și crearea de facilități pentru petrecerea timpului liber;
- **Dezvoltarea agriculturii** – sprijinirea organizării unei piețe de desfacere online pentru producători locali, sprijinirea înființării grupurilor de producători;
- **Dezvoltarea agroturismului** în comună, prin promovarea potențialului cultural local și crearea condițiilor pentru dezvoltarea unui turism de agrement;
- Crearea unei game largi de **servicii destinate tinerilor**, accesibile, de calitate și adaptabile nevoilor individuale și globale ale acestora care să prevină, să limiteze, să combată situațiile de marginalizare socială a tinerilor, să recupereze și să reintegreze social tinerii aflați în situații de risc;
- **Revigorarea și diversificarea economiei locale** prin sprijinirea ideilor **inovative**, prin crearea unor structuri de informare și de sprijin pentru accesarea fondurilor europene și naționale;
- **Creșterea capacității administrației publice locale** de furnizare a serviciilor către populație și de sprijinire a dezvoltării mediului de afaceri local, **digitalizarea** activității administrației publice locale.

4.2. Direcții de dezvoltare

4.2.1. Dezvoltarea infrastructurii localităților

În ultimii ani, preocuparea reprezentanților autorității publice locale a fost în principal reabilitarea sau construirea infrastructurii localităților componente. Acest lucru este evidențiat de multitudinea proiectelor și investițiilor în infrastructură realizate atât din fonduri de la bugetul local și bugetul de stat cât și din finanțări nerambursabile. Astfel și în comuna

Fântânele. s-a reușit atragerea unor fonduri pentru realizarea rețelei de canalizare în localitatea Fântânele. Există însă nevoia de realizare a infrastructurii de apă potabilă la nivelul întregii comune și extinderea rețelei de canalizare în celelalte localități ale comunei.

Obiectiv general domeniu: Îmbunătățirea infrastructurii fizice a comunei pentru sprijinirea dezvoltării socio-economice durabile.

Obiective operaționale:

- Îmbunătățirea accesului în localitățile comunei Fântânele. prin reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri comunale în vederea asigurării unui acces mai facil și rapid pentru toți locuitorii comunei, atragerii investitorilor și diversificării economiei locale;
- Creșterea gradului de atractivitate al comunei prin crearea unei imagini unitare a localităților componente (arhitectură, coloristică, spații verzi, alei pietonale, parcări, mobilier “urban”);
- Creșterea standardului de viață al cetățenilor și asigurarea condițiilor de bază ale unui trai modern, la nivelul standardelor Uniunii Europene, prin asigurarea accesului la utilități pentru toți locuitorii comunei- rețea de apă potabilă și rețea de canalizare;
- Asigurarea accesului la tehnologiile moderne și la tehnologia informației pentru toți locuitorii comunei prin susținerea investițiilor în sisteme de comunicație de ultimă oră.

Activități și operațiuni:

1. Obiectivul operațional “Îmbunătățirea accesului și a conexiunii între localități prin reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri comunale”.

1.1. Reabilitarea și modernizarea drumurilor comunale, a străzilor;

1.2. Reabilitare și construire poduri și podețe;

1.3. Reabilitarea drumurilor agricole;

1.4. Construire/modernizare parcări, trotuare și alei pietonale.

2. Obiectivul operațional “Creșterea gradului de atractivitate al comunei prin crearea unei imagini unitare a localităților componente (arhitectură, coloristică, spații verzi, alei pietonale, parcări, mobilier “urban”):

2.1. Realizare PUG actualizat și PUD-uri prin care să se promoveze un concept de dezvoltare urbanistică unitară a localității și peisagistică “urbană”;

2.2. Amenajarea spațiilor verzi din comună, inclusiv cele situate lângă trotuare, construirea de parcuri pentru recreere, locuri de joacă pentru copii și dotarea cu mobilier “urban”;

2.3. Construire/modernizare parcări, trotuare și alei pietonale;

2.4. Reabilitarea fațadelor, crearea unui mediu ambiental plăcut, cu elemente arhitecturale inovative care respectă specificul local;

2.5. Amenajarea periodică a șanțurilor neîngrijite, colmatate sau pline de vegetație.

3. Obiectivul operațional “Creșterea standardului de viață al cetățenilor și asigurarea condițiilor de bază ale unui trai modern, la nivelul standardelor Uniunii Europene, prin asigurarea accesului la utilități pentru toți locuitorii comunei”:

3.1. Înființarea rețelei de alimentare cu apă în fiecare localitate a comunei Fântânele.;

3.2. Extinderea rețelei de canalizare;

3.3. Extinderea rețelei de gaz;

3.4. Lucrări de îmbunătățiri funciare a versanților;

3.5. Crearea unui sistem de supraveghere modern pentru creșterea siguranței cetățenilor.

4. Obiectivul operațional “Asigurarea accesului la tehnologiile moderne și la tehnologia informației pentru toți locuitorii comunei prin susținerea investițiilor în sisteme de comunicație de ultimă oră”:

4.1. Conectarea instituțiilor publice din comună la internet prin conexiuni broadband și promovarea conceptului de e-educație, e-guvernare, e-sănătate;

4.2. Asigurarea accesului la internet al populației prin crearea de acces point internet în zonă;

4.3. Dotarea școlilor cu materiale și echipamente IT;

4.4. Extinderea și modernizarea rețelei de telefonie și internet în localitățile unde nu există acoperire;

4.5. Asigurarea de facilități pentru investitorii care dezvoltă servicii IT în comună.

4.2.2. Direcții de dezvoltare domeniu Dezvoltarea durabilă a comunei

Administrația publică locală din comuna Fântânele. a avut ca principală preocupare protecția mediului înconjurător și dezvoltarea serviciilor pentru populație. Astfel, pe parcursul ultimilor ani a întreprins inițiative de conservare și protejare a mediului înconjurător prin diferite proiecte.

Cu toate acestea, se impun investiții suplimentare pentru continuarea activităților întreprinse, așa cum se desprinde din analiza situației socio-economice descrisă în primul capitol:

- în comună există containere și pubele, dar nu este implementat un sistem integrat de colectare selectivă a deșeurilor;

- nu există încă o soluție de neutralizare/colectare și transport a gunoiului de grajd și resturi vegetale;

- în comună există clădiri în domeniul public care nu sunt reabilitate termic;

- sunt necesare lucrări de apărare a malurilor împotriva inundațiilor;

- educarea populației în spiritul reciclării, protecției mediului și voluntariatului.

Obiectivul general: Asigurarea protecției și calității mediului înconjurător în vederea creșterii standardului de viață al locuitorilor și dezvoltării durabile a comunei.

Obiective operaționale:

- Asigurarea managementului de calitate al apei;
- Dezvoltarea unui sistem integrat eficient de management al deșeurilor;
- Promovarea unor tehnologii alternative de generare a energiei și de eficiență energetică;
- Îmbunătățirea stării mediului înconjurător și prevenirea riscurilor naturale și de sănătate ale populației.

Activități și operațiuni:

1. Obiectivul operațional „Asigurarea managementului de calitate al apei”

- 1.1. Reabilitarea stației de pompare ape uzate din localitatea Fântânele;
- 1.2. Crearea unui sistem de supraveghere a calității apei la nivelul comunei Fântânele. (râuri, ape subterane, ape uzate, etc.);
- 1.3. Organizarea anuală a campaniilor de salubritate a malurilor și albiile râurilor;
- 1.4. Amenajarea de rigole stradale și întreținerea canalelor existente în vederea asigurării condițiilor bune de scurgere a apelor pluviale;
- 1.5. Lucrări de combatere și prevenire a inundațiilor în zonele de risc, prin lucrări specifice de apărare, prietenoase cu mediul; Crearea unor zone de reținere a apei, a „unor zone umede” (zone inundabile) în vederea restabilirii echilibrului natural, respectiv pentru menținerea nivelului apei freatice;
- 1.6. Reducerea eroziunii solului prin lucrări de apărare a malurilor împotriva eroziunii în zonele afectate de acest fenomen și acțiuni de împădurire în zonele de formare a viiturilor, în zonele inundabile.

2. Obiectivul operațional “Dezvoltarea unui sistem integrat eficient de management al deșeurilor”:

- 2.1. Reducerea cantității de deșeurii biodegradabile depozitate prin realizarea unei stații de compostare;
- 2.2. Colectarea, depozitarea și eliminarea în condițiile legislației specifice în cazul deșeurilor industriale, medicale, toxice, a ambalajelor, uleiurilor uzate, bateriilor și acumulatorilor, deșeurilor de aparatură electrică și electronică, a deșeurilor metalice, din construcții și demolări, în măsura în care acestea pot rezulta.

2.3. Implementarea unui sistem integrat de colectare selectivă a deșeurilor la nivel de comună sau în parteneriat cu alte administrații locale învecinate;

3. Obiectivul operațional “Promovarea unor tehnologii alternative de generare a energiei și de eficiență energetică”:

3.1. Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice prin lucrări de reabilitare termică;

3.2. Crearea de sisteme centralizate de furnizare a energiei utilizând sisteme convenționale de încălzire completate de sisteme ce utilizează energii nepoluante (solare, eoliene, etc);

3.3. Acordarea de facilități pentru realizarea de infrastructuri de generare și distribuire a surselor de energie alternativă, promovarea culturilor energetice și a proiectelor de energie eoliană, biomasă, energie solară.

3.4. Crearea de sisteme de generare energie alternativă la Școala Gimnazială Fântânele...

3.5. Reabilitarea centrului comunitare integrat din Comuna Fântânele, Județul Mureș (creșterea eficienței energetice)

4. Obiectivul operațional “Îmbunătățirea stării mediului înconjurător și prevenirea riscurilor naturale și de sănătate a populației”:

4.1. Reducerea eroziunii solului prin lucrări de apărare a malurilor împotriva eroziunii în zonele afectate de acest fenomen și acțiuni de împădurire în zonele de formare a viiturilor, în zonele inundabile și în luncile râurilor;

4.2. Realizarea de perdele forestiere de protecție a căilor de comunicații și pentru terenurile agricole;;

4.3. Dezvoltarea activităților de conștientizare a populației asupra necesității conservării mediului înconjurător și de implicarea acesteia în activități de protejare a mediului.

4.2.3. Direcții de dezvoltare domeniu Incluziune socială și managementul de diminuare a sărăciei

Accesul la serviciile de bază: sănătate, educație și servicii sociale reprezintă una dintre condițiile unei dezvoltări echilibrate și incluzive; identificarea unei priorități pe această temă este cu atât mai necesară cu cât există întrunite mai multe premise pentru apariția și întreținerea excluziunii sociale, atât la nivel de comună cât și la nivel de județ:

- în comuna Fântânele. accesul comunității la serviciile publice necesită dezvoltare;
- ponderea destul de mare în totalul populației a minorității rrom, care se confruntă cu rate ridicate de sărăcie, abandon școlar;
- ponderea alarmantă în totalul populației a persoanelor cu handicap, corelată cu incidența bolilor de nutriție (în principal diabet).

Eliminarea efectelor negative ale acestei stări de fapt se poate realiza prin câteva mari tipuri de intervenții:

- investiții în infrastructura-suport și echipamente, menite să generalizeze accesul și să îmbunătățească calitatea serviciilor oferite;
- proiecte vizând creșterea capacității instituționale, restructurarea sau îmbunătățirea managementului instituțiilor prestatoare de servicii publice;
- campanii de informare și educare a populației, vizând schimbarea mentalităților.

În comuna Fântânele, există inițiative pentru protecția și asistența grupurilor dezavantajate.

Recomandări strategice:

- Dezvoltarea parteneriatelor între autoritatea publică locală și sectorul ONG, furnizor de servicii sociale;
- Întărirea parteneriatelor dintre comune;
- Implementarea programelor de voluntariat la nivelul comunității, implicând atât instituțiile școlare, cât și persoanele vârstnice pensionare;
- Dezvoltarea de servicii sociale specializate pentru grupurile vulnerabile prioritare la nivelul comunității: persoane vârstnice, persoane cu handicap, persoane neocupate, familii monoparentale și copii aflați în dificultate sau situație de risc.

Obiectiv general: Îmbunătățirea serviciilor sociale furnizate pentru comunitatea locală și asigurarea echității, egalității de șanse și facilitarea integrării sociale și pe piața muncii a grupurilor defavorizate.

Obiective operaționale:

- Dezvoltarea infrastructurii de servicii sociale;
- Dezvoltarea parteneriatelor public-privat și a parteneriatelor cu primăria comunale/ autorități publice locale;
- Dezvoltarea de servicii sociale specializate pentru grupurile vulnerabile din comună, în parteneriat cu furnizori acreditați.

Activități și operațiuni:

1. Obiectivul operațional “Dezvoltarea infrastructurii de servicii sociale”:

1.1. Implementarea, eventual împreună cu alte autorități publice locale, a unor proiecte pentru dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii serviciilor sociale: centre comunitare, servicii respiro, etc.;

1.2. Dotarea unităților prestatoare de servicii sociale cu echipament special (medical, social, terapie reparatorie).

2. Obiectivul operațional “Dezvoltarea parteneriatelor public-privat în vederea dezvoltării infrastructurii serviciilor de asistență socială”:

- 2.1. Încheierea de parteneriate public- privat cu ONG-uri acreditate;
- 2.2. Crearea unei rețele cu alte autorități publice locale în vederea finanțării unor servicii ultraspecializate destinate aceluiași grupuri vulnerabile, la nivelul mai multor comunități (de exemplu la nivelul GAL).

3. Obiectiv operațional “Dezvoltarea de servicii sociale specializate pentru grupurile vulnerabile din comună”

- 3.1. Crearea unei rețele de îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice;
- 3.2. Înființarea de centre de zi de tip after school pentru copii defavorizați;
- 3.3. Asigurarea de suport pentru angajatorii locali care organizează cursuri de calificare/recalificare profesională pentru persoanele neocupate;
- 3.4. Asigurarea spațiului necesar înființării unui centru pentru sprijinirea șomerilor pentru a (re)intra pe piața forței de muncă prin scheme speciale de consiliere, tutoriat, mediere și plasare în muncă;
- 3.5. Asigurarea spațiului necesar pentru organizarea de cursuri de antreprenoriat pentru angajatorii locali și persoanele neocupate;
- 3.6. Crearea unor servicii sociale de tip alternativ pentru persoane vârstnice (centre de zi, cluburi, ateliere, etc.);
- 3.7. Crearea unui centru specializat pentru asistență și consilierea copiilor aflați în dificultate, familii monoparentale, victime ale violenței domestice.
- 3.8. Înființarea unui Centru comunitar integrat pentru a oferi cadrul instituțional necesar derulării serviciilor sociale către toate grupurile defavorizate;

4.2.4. Direcții de dezvoltare domeniu Educație

Implicarea comunității și a autorității locale în viața școlii se impune a fi pe măsură, astfel încât să asigure îmbunătățirea continuă a condițiilor în care se desfășoară procesul de învățământ, crescând atractivitatea școlii din comunitate și diminuând riscul migrației elevilor din ciclul II către mediul urban.

Obiectiv general domeniu: Dezvoltarea sistemului de învățământ la nivelul comunei Fântânele. prin îmbunătățirea infrastructurii și a dotărilor, crearea cadrului pentru desfășurarea de activități extracurriculare, creșterea calității și diversificarea serviciilor educaționale.

Obiective operaționale:

- Dezvoltarea infrastructurii educaționale;

- Stimularea creșterii gradului de perfecționare a personalului didactic;
- Sprijinirea diversificării serviciilor educaționale furnizate la nivel local.

Activități și operațiuni:

1. Obiectivul operațional “Dezvoltarea infrastructurii educaționale”:

- 1.1. Dotarea tuturor școlilor din comuna Fântânele. cu materiale și echipamente didactice;
- 1.3. Înființarea unei săli de sport în localitatea Fântânele..
- 1.4. Creșterea capacității unit. de învățământ de reziliență și adaptare în caz de pandemie (Covid 19)

2. Obiectivul operațional “Creșterea gradului de perfecționare a personalului didactic”:

- 2.1. Asigurarea condițiilor pentru derularea de programe de formare, în parteneriat cu Casa Corpului Didactic Mureș, punând accent pe formarea în **domeniul IT**;
- 2.2. Asigurarea condițiilor pentru instruirea în **managementul proiectelor** pentru persoanele implicate în gestionarea proiectelor europene la nivelul unităților de învățământ, în parteneriat cu Casa Corpului Didactic Mureș;
- 2.3. Sprijinirea școlilor din comună pentru inițierea și derularea de proiecte de **schimb de experiență și parteneriate** de tip Erasmus Plus.

3. Obiectivul operațional “Diversificarea serviciilor educaționale”:

- 3.1. Înființarea unui centru after school pentru copii din învățământul primar;
- 3.2. Asigurarea condițiilor pentru formarea profesorilor, a formatorilor și a altor categorii de personal care lucrează cu persoane cu risc de părăsire timpurie a școlii;
- 3.3. Asigurarea condițiilor pentru furnizarea serviciilor de educație remedială;
- 3.4. Derularea, în cadrul unităților școlare, a programelor de tip “a doua șansă” pentru reintegrarea în educație a celor care au părăsit de timpuriu școala;
- 3.5. Susținerea promovării spiritului antreprenorial și a cetățeniei active în educație.

4.2.5. Direcții de dezvoltare domeniu Sănătate

Accesul la sănătate depinde într-o mare măsură de factori externi sistemului de sănătate: factori genetici, factori de mediu, factori de dezvoltare economică, factori socio-culturali.

Accesul la îngrijiri de sănătate este influențat aproape în totalitate de organizarea sistemului sanitar. Accesibilitatea la servicii de îngrijire medicală este determinată de convergența dintre oferta și cererea de astfel de servicii, sau, altfel spus, disponibilitatea reală a facilităților de îngrijiri comparativ cu cererea bazată pe nevoia reală pentru sănătate. Disparitățile în accesul la îngrijiri apar din cel puțin patru motive: etnice sau rasiale; economice, aici incluzând

costurile directe suportate de populație (co-plăți, costuri legate de tratamente și spitalizare) precum și cele indirecte (cost transport, timp de așteptare); așezare geografică inadecvată a facilităților de îngrijiri; calitatea inegală a serviciilor de același tip.

În contextul legislativ actual misiunea autorității locale este aceea de a asigura accesul egal al membrilor comunității la serviciile de îngrijiri de sănătate furnizate în plan local.

Obiectiv general: Dezvoltarea infrastructurii de sănătate și a serviciilor medicale în vederea asigurării accesului tuturor categoriilor de locuitori la serviciile de sănătate de bază.

Obiective operaționale:

- Realizarea de investiții în infrastructura-suport, echipamente, și resurse umane;
- Creșterea accesibilității grupurilor vulnerabile la serviciile de sănătate;
- Creșterea responsabilității societății pentru sănătatea publică.

Activități și operațiuni:

1. Obiectivul operațional “Realizarea de investiții în infrastructura-suport, echipamente, și resurse umane”:

- 1.1. Reabilitarea/modernizarea/extinderea cabinetelor medicale;
- 1.2. Asigurarea unei dotări tehnice corespunzătoare și implementarea sistemelor informatizate în cabinetele medicale;
- 1.3. Organizarea unui sistem de primire a reclamațiilor și sugestiilor pacienților.

2. Obiectivul operațional “Creșterea accesibilității grupurilor vulnerabile la serviciile de sănătate”:

- 2.1. Asigurarea spațiului necesar cu următoarele servicii incluse::
 - cabinet de planificare familială;
 - centru de consiliere antifumat, antialcool și consilierea minorilor singuri;
 - centru de prevenire/consiliere pentru populația rromă, eventual cu personal sanitar de etnie rromă.
- 2.2. Implementarea unui serviciu telefonic pentru persoanele ce suferă de afecțiuni medicale grave, în parteneriat cu un furnizor de servicii de îngrijire la domiciliu.

3. Obiectivul operațional “Creșterea responsabilității societății pentru societatea publică”:

- 3.1. Realizarea de campanii de informare-educare-comunicare pe probleme de sănătate publică, în parteneriat cu Direcția de Sănătate Publică Mureș și Inspectoratul Școlar Județean Mureș;

3.2. Realizarea de campanii în școli împotriva fumatului, consumului de droguri, bolilor transmisibile, pentru un stil de viață sănătos.

4.2.6. Direcții de dezvoltare domeniu Cultură și recreere

Prin atributul său legal, autoritatea locală din comuna Fântânele. își propune să redea culturii locul său în dezvoltarea generală durabilă a comunității.

Obiectiv general domeniu: Dezvoltarea culturii locale, prin punerea în valoare a resurselor antropice și crearea de facilități pentru petrecerea timpului liber.

Obiective operaționale:

- Punerea în valoare a obiectivelor culturale din comună;
- Crearea de facilități pentru cultură și petrecere a timpului liber.

Activități și operațiuni:

1. Obiectivul operațional “Punerea în valoare a obiectivelor culturale din comună”:

1.1. Realizarea de materiale de promovare a obiectivelor de patrimoniu și a valorilor culturii locale (ex: pliante, albume);

1.2. Montarea de panouri informative pentru localizarea spațială a obiectivelor culturale;

1.3. Campanii de marketing cultural pentru a crește vizibilitatea evenimentelor propuse sau consacrate.

2. Obiectivul operațional “Crearea de facilități pentru cultură și petrecere a timpului liber”:

2.1. Înființarea și amenajarea unui Centru multifuncțional/Centru de tineret în localitățile Fântânele

2.2. Elaborarea și realizarea unui program de manifestări culturale anuale;

2.4. Înființarea unui teren de fotbal cu gazon artificial în

2.5. Dotarea terenurilor de joacă din Fântânele.;

2.6. Înființarea terenurilor de joacă în fiecare localitate a comunei.

4.2.7. Direcții de dezvoltare domeniu Agroturism

Comuna Fântânele nu este o localitate turistică și nu dispune de elemente culturale de patrimoniu deosebite. Comuna însă este situată într-o zonă favorabilă din punct de vedere a apropierii de stațiunea Sovata și se bucură de o localizare într-un cadru natural deosebit, care ar putea reprezenta baza pentru dezvoltarea unui turism natural.

Posibilități de dezvoltare a unui produs turistic în zonă sunt următoarele:

- crearea condițiilor pentru dezvoltarea agroturismului;

- promovarea elementelor de patrimoniu cultural existente pe teritoriul comunei și includerea acestora în circuitele turistice județene.

Obiectiv general domeniu: Dezvoltarea durabilă a sectorului turistic în comuna Fântânele, prin promovarea potențialului cultural local și crearea condițiilor pentru dezvoltarea unui turism de agrement.

Obiective operaționale:

- Dezvoltarea infrastructurii turistice;
- Transformarea obiectivelor culturale din comuna Fântânele în obiective turistice, inclusiv includerea lor într-un circuit turistic;
- Crearea condițiilor pentru dezvoltarea de nișe în domeniul agroturismului.

Activități și operațiuni:

1. Obiectivul operațional “Dezvoltarea infrastructurii turistice”:

- 1.1. Sprijinirea înființării locurilor de cazare (pensiuni și pensiuni agroturistice);
- 1.2. Sprijinirea înființării unor unități de alimentație publică / cafenele.

2. Obiectivul operațional “Includerea obiectivelor culturale din comuna Fântânele. într-un circuit turistic”:

- 2.1. Promovarea agroturismului;
- 2.2. Înfrațirea localității cu alte localități din spațiul Uniunii Europene și realizarea de schimburi cultural-turistice;
- 2.3. Derularea de evenimente culturale care să devină tradiționale;
- 2.4. Promovarea obiectivelor și a evenimentelor culturale prin internet, pliante, broșuri și info-chioșc.

4.2.8. Direcții de dezvoltare domeniu Tineret

Obiectiv general domeniu: Crearea unei game largi de servicii destinate tinerilor, accesibile, de calitate și adaptate nevoilor individuale și globale ale acestora care să prevină, să limiteze, să combată situațiile de marginalizare socială a tinerilor, migrația, să recupereze și să reintegreze social tinerii aflați în situații de risc.

Obiective operaționale:

- Dezvoltarea de noi servicii sociale oferite tinerilor;
- Orientarea și sprijinirea persoanelor tinere în domeniul formării profesionale și dezvoltarea aptitudinilor antreprenoriale.

Îmbunătățirea condițiilor de viață, prin asigurarea accesului la o locuință decentă a tinerilor, prin dezvoltarea programelor de construcții **locuințe de tip ANL**, de serviciu sau sociale, în vederea ajutorării categoriilor de persoane cu venituri modeste, în acest mod asigurându-se stabilitatea tinerilor specialiști în comuna Fântânele..

Activități și operațiuni:

1. Obiectivul operațional „Dezvoltarea de noi servicii sociale oferite tinerilor”:

1.1. Dezvoltarea de servicii prin care să se sprijine integrarea socială a tinerilor, de exemplu ateliere protejate, birouri de consiliere, etc.;

1.2. Promovarea derulării de activități culturale pentru tineri: înființarea de echipe de dansuri populare, dansuri moderne, înființarea de publicații locale (inclusiv publicații electronice).

2. Obiectivul operațional „Orientarea și sprijinirea persoanelor tinere în domeniul formării profesionale și dezvoltarea aptitudinilor antreprenoriale”:

2.1. Crearea unei legături între comunitatea locală și AJOFM, Primărie și Inspectoratul Școlar Județean în vederea elaborării unor strategii comune și eficiente în domeniul formării profesionale;

2.2. Realizarea de studii și sondaje care să evidențieze necesitățile, cerințele și exigențele pieței muncii;

2.3. Acordarea de facilități tinerilor care înființează o afacere în comună și creează locuri de muncă.

4.2.9. Direcții de dezvoltare domeniu Dezvoltarea economică a comunității

Viața economică a comunei Fântânele. trebuie revigorată și dezvoltată în toate domeniile sale: agricultură, zootehnie, industrie, comerț.

Consiliul local își propune să identifice pârghiile de acțiune pentru stimularea revitalizării vieții economice a comunei, factorul cu cele mai mari efecte benefice asupra vieții comunității.

Demararea de noi afaceri sau dezvoltarea celor existente vor avea ca efecte imediate crearea de noi locuri de muncă, creșterea veniturilor pentru localnici și pentru bugetul local. Existența unui bun mediu de afaceri va determina creșterea de ansamblu a economiei locale.

Autoritatea locală a formulat următoarele soluții pentru dezvoltarea agriculturii și zootehniei:

- Promovarea agriculturii ecologice;
- Modernizarea și amenajarea pieței agroalimentare;
- Sprijinirea înființării grupurilor/organizațiilor de producători agricoli;
- Organizarea unei piețe online pentru producătorii agricoli.

Obiectiv general domeniu: Revigorarea și diversificarea economiei locale, bază a dezvoltării socio-economice a comunei Fântânele..

Obiective specifice:

- Asigurarea condițiilor pentru desfășurarea unor activități rentabile în agricultură și zootehnie și valorificarea produselor agricole locale;
- Diversificarea economiei locale prin sprijinirea activităților neagricole din mediul rural;
- Dezvoltarea serviciilor de consultanță pentru sprijinirea afacerilor.

Activități și operațiuni:

1. Obiectivul operațional „Asigurarea condițiilor pentru desfășurarea unor activități rentabile în agricultură și zootehnie și valorificarea produselor agricole locale”:

1.1. Susținerea inițiativelor asociative pentru creșterea eficienței economice a exploatațiilor agricole;

1.2. Stimularea înființării unor centre de prestări servicii pentru agricultură, prin acordarea de facilități;

1.3. Înființarea unei piețe agroalimentare;

1.4. Înființarea unei piețe online pentru producătorii agricoli de pe valea Târnavei-Mici.

2. Obiectivul operațional “Diversificarea economiei locale prin sprijinirea activităților neagricole din mediul rural”:

2.1. Identificarea oportunităților de parteneriat public-privat în vederea demarării de activități în domeniul industrial;

2.2. Revigorarea industriei locale prin facilități acordate investitorilor pentru reînceperea activității;

2.3. Facilități acordate investitorilor din domeniul IT.

3. Obiectivul operațional „Dezvoltarea serviciilor de consultanță pentru sprijinirea afacerilor”:

3.1. Informarea cetățenilor asupra programelor de finanțare nerambursabilă;

3.2. Sprijinirea cetățenilor în obținerea subvențiilor destinate dezvoltării agriculturii;

3.3. Elaborarea unei baze de date disponibile pe internet privind oportunitățile locale de dezvoltare a afacerilor în comună;

3.4. Promovarea IMM-urilor din comună și a produselor/serviciilor acestora prin susținerea participării comune la târguri și expoziții.

4.2.10. Direcții de dezvoltare domeniu Administrația publică

Prin autonomie locală se înțelege dreptul și capacitatea efectivă a autorităților administrației publice locale de a soluționa și de a gestiona, în numele și în interesul colectivităților locale pe care le reprezintă, treburile publice, în interesul legii. Descentralizarea serviciilor publice reprezintă transferarea unora din atribuții din competența autorităților administrației publice centrale de specialitate către un organism determinat, un serviciu public determinat din unitățile administrativ-teritoriale.

Descentralizarea serviciilor publice implică organizarea unor servicii publice pe plan local, dotate cu un anumit patrimoniu și organe proprii.

Obiectiv general domeniu: Creșterea capacității administrației publice locale de furnizare a serviciilor către populație și de sprijinire a dezvoltării mediului de afaceri local.

Obiective operaționale:

- Eficientizarea utilizării rețelei IT și creșterea siguranței în funcționare;
- Eficientizarea comunicării prin realizarea unei Strategii de comunicare internă și externă;
- Îmbunătățirea activității curente a administrației locale și creșterea capacității de atragere de finanțări de la Uniunea Europeană.

Activități și operațiuni:

1. Obiectivul operațional „Eficientizarea utilizării rețelei IT și creșterea siguranței în funcționare”:

- 1.1. Achiziția echipamentelor IT specifice pentru o utilizare eficientă și sigură a rețelei;
- 1.2. Achiziția și utilizarea unui sistem de back-up, salvări de siguranță și utilizarea unor surse de alimentare de rezervă;
- 1.3. Achiziționarea de aplicații informatice integrate pentru toate serviciile din cadrul administrației locale (sistem tip e-guvernare).

2. Obiectivul operațional „Eficientizarea comunicării și realizarea unei strategii de comunicare internă și externă”:

- 2.1. Crearea unei identități vizuale a Primăriei Fântânele, prin standardizarea elementelor de identitate vizuală – formulare tip, materiale informative, adrese, răspunsuri;
- 2.2. Extinderea procedurilor de informare publică – utilizarea de noi metode pentru informarea populației asupra activității administrației publice (ex: înființarea de puncte de informare de tip

infochiosc, amplasarea de panouri exterioare cu afișaj electronic, amplasarea de panouri informative în stațiile de autobuz);

2.3. Stimularea participării cetățenilor la procesul decizional prin acțiuni de consultare publică.

3. Obiectivul operațional “Îmbunătățirea activității curente a administrației locale și creșterea capacității de atragere de finanțări de la Uniunea Europeană”:

3.1. Creșterea eficienței în administrația locală prin facilitarea, urmărirea și documentarea proceselor de lucru utilizând programe informatice de management al documentelor;

3.2. Creșterea nivelului de pregătire profesională a salariaților din administrația locală;

3.3. Realizarea de parteneriate și activități de înfrățire cu localități din țară și din străinătate în vederea promovării de proiecte.

5. Planul de acțiune

1. Infrastructura localității și transport			
Obiectiv specific/ activitate	Perioadă de realizare	Surse de finanțare	Indicatori de performanță
Obiectiv specific: Îmbunătățirea infrastructurii fizice a comunei pentru sprijinirea dezvoltării socio-economice durabile.			
Obiectiv operațional 1. Îmbunătățirea accesului și a conexiunii între localități prin reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri comunale			
1.1. Reabilitarea și modernizarea drumurilor comunale, a străzilor;	2021-2027	Bugetul local FEADR CNI PNDL Plan Național de Redresare și Reziliență Programe guvernamentale	Km drumuri modernizate și asfaltate
1.2. Reabilitare și construire poduri și podețe;	2022-2024	Bugetul local FEADR CNI PNDL Plan Național de Redresare și Reziliență Programe guvernamentale	Nr. poduri și podețe
1.3 Îmbunătățirea serviciilor de transport pentru persoane prin construirea de stații de autobuz;	2022-2024	Bugetul local FEADR CNI Programe guvernamentale	Nr. stații de autobuz
1.4. Reabilitarea drumurilor agricole.	2023-2027	Bugetul local FEADR	Km drumuri agricole reabilitate
2. Obiectivul operațional “Creșterea gradului de atractivitate al comunei prin crearea unei imagini unitare a localităților componente (arhitectură, coloristică, spații verzi, alei pietonale, parcări, mobilier “urban”):			

2.1. Realizare PUG actualizat și PUD-uri prin care să se promoveze un concept de dezvoltare urbanistică unitară a localității și peisagistică “urbană”;	2021-2027	Bugetul local Programe guvernamentale	Un PUG și un PUD actualizat
2.2. Amenajarea spațiilor verzi din comună, inclusiv cele situate lângă trotuare, construirea de parcuri pentru recreere, locuri de joacă pentru copii și dotarea cu mobilier “urban”;	2022-2024	Bugetul local FEADR AFM Programe naționale, CNI	Mp spații verzi Mp teren de joacă Nr. mobilier Nr. echipamente teren de joacă
2.3. Construire/modernizare parcări, trotuare și alei pietonale;	2022-2024	Bugetul local PNDL CNI FEADR Programe Guvernamentale	Metri trotuare și alee
2.4. Reabilitarea fațadelor, crearea unui mediu ambiental plăcut, cu elemente arhitecturale inovative care respectă specificul local;	2023-2027	Bugetul local	Nr. clădiri cu fațade reabilitate
2.5. Amenajarea periodică a șanțurilor neîngrijite, colmatate sau pline de vegetație.	2021-2027	Bugetul local	Ml șanțuri colmatate
3. Obiectivul operațional “Creșterea standardului de viață al cetățenilor și asigurarea condițiilor de bază ale unui trai modern, la nivelul standardelor Uniunii Europene, prin asigurarea accesului la utilități pentru toți locuitorii comunei”:			
3.1. Extinderea rețelei de alimentare cu apă în fiecare localitate a comunei Fântânele.;	2021-2027	Bugetul local Programul Operațional Dezvoltare Durabilă, Axa Prioritară 2 - Dezvoltarea infrastructurii de apă	Km rețea de apă modernizată

		și apă uzată și tranziția la o economie circulară FEADR PNL Programe Guvernamentale	
3.2. Extinderea rețelei de canalizare în fiecare localitate a comunei Fântânele;	2022-2024	Bugetul local Programul Operational Dezvoltare Durabilă, Axa Prioritară 2 - Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară FEADR PNL Programe Guvernamentale	Km rețea de canalizare realizată
3.3. Extinderea rețelei de gaz;	2022-2025	Bugetul local Programe guvernamentale Fonduri Europene	Km rețea de gaz
3.4. Lucrări de îmbunătățiri funciare a versanților;	2022-2025	Bugetul local Programul Operational Dezvoltare Durabilă, Axa Prioritară 4 Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor AFM	Km versanți îmbunătățire
3.5. Crearea unui sistem de supraveghere modern pentru creșterea siguranței cetățenilor.	2023-2027	Bugetul local PNDR Axa Leader	Un sistem modern de supraveghere

4. Obiectivul operațional “Asigurarea accesului la tehnologiile moderne și la tehnologia informației pentru toți locuitorii comunei prin susținerea investițiilor în sisteme de comunicație de ultimă oră”:

4.1. Conectarea instituțiilor publice din comună la internet prin conexiuni broadband și promovarea conceptului de e-educație, e-guvernare, e-sănătate;	2021-2022	Programul Operațional Creștere Inteligentă și Digitalizare (POCID) 2021-2027 Axa Prioritară 4. Dezvoltarea infrastructurii de comunicații în bandă largă	Nr. institutii conectate la internet 4 sesiuni de promovare a conceptului de e-educație, e-guvernare, e-sănătate;;
4.2. Asigurarea accesului la internet al populației prin crearea de acces point internet în zonă;	2022-2024	Programul Operațional Creștere Inteligentă și Digitalizare (POCID) 2021-2027 Axa Prioritară 4. Dezvoltarea infrastructurii de comunicații în bandă largă	Un acces internet point în comuna Fântânele.
4.3. Dotarea școlilor cu materiale și echipamente IT;	2021-2022	Bugetul local POC 2.3.3. Îmbunătățirea conținutului digital și a infrastructurii TIC sistemice în domeniul e-educație, e-incluziune, e-sănătate și e-cultură 2014-2020 Programe Regionale 2021-2027, Axa prioritară nr. 6, O regiune educată	Buc. echipamente Buc materiale didactice
4.4. Extinderea și modernizarea rețelei de telefonie și internet în localitățile unde nu există acoperire;	2022-2026	Programul Operațional Creștere Inteligentă (POID) 2021-2027, Axa prioritară nr. 4, Dezvoltarea infrastructurii Broadband	Km rețea

4.5. Asigurarea de facilități pentru investitorii care dezvoltă servicii IT în comună.	2023-2027	Bugetul local	Nr. investitori- asigurare facilități
--	-----------	---------------	---------------------------------------

2. Dezvoltarea durabilă a comunei

Obiectiv specific/ activitate	Perioadă de realizare	Surse de finanțare	Indicatori de performanță
Obiectiv specific: Asigurarea protecției și calității mediului înconjurător în vederea creșterii standardului de viață al locuitorilor și dezvoltării durabile a comunei			
Obiectiv operațional „Asigurarea managementului de calitate al apei”			
1.1. Reabilitarea stației de pompare ape uzate din localitatea Fântânele;	2021-2027	Bugetul local Programul Operațional Dezvoltare Durabilă, Axa Prioritară 2 - Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară FEADR PNDL Programe Guvernamentale	Km rețea de apă modernizată
1.2. Crearea unui sistem de supraveghere a calității apei la nivelul comunei Fântânele. (râuri, ape subterane, ape uzate, etc.);	2022-2026	Bugetul local Programul Operațional Dezvoltare Durabilă, Axa Prioritară 2 - Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară, FEADR PNDL	System de supraveghere

		Programe Guvernamentale	
1.3. Organizarea anuală a campaniilor de salubritate a malurilor și albiile râurilor;	2021-2027	Bugetul local	Km maluri salubritate
1.4. Amenajarea de rigole stradale și întreținerea canalelor existente în vederea asigurării condițiilor bune de scurgere a apelor pluviale;	2021-2027	Bugetul local Programul Operational Dezvoltare Durabilă, Axa Prioritară 4 - Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor AFM	Km rigole stradale
1.5. Lucrări de combatere și prevenire a inundațiilor în zonele de risc, prin lucrări specifice de apărare, prietenoase cu mediul; Crearea unor zone de reținere a apei, a „unor zone umede” (zone inundabile) în vederea restabilirii echilibrului natural, respectiv pentru menținerea nivelului apei freatică;	2021-2024	Bugetul local Programul Operational Dezvoltare Durabilă, Axa Prioritară 4 - Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor AFM	Km lucrări specific de combatere
1.6. Reducerea eroziunii solului prin lucrări de apărare a malurilor împotriva eroziunii în zonele afectate de acest fenomen și acțiuni de împădurire în zonele de formare a viiturilor, în zonele inundabile.	2022-2025	Bugetul local Programul Operational Dezvoltare Durabilă, Axa Prioritară 4 - Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor AFM	Km lucrări de reducerea eroziunii solului

Obiectivul operațional “Dezvoltarea unui sistem integrat eficient de management al deșeurilor”:			
2.1. Reducerea cantității de deșeuri biodegradabile depozitate prin realizarea unei stații de compostare;	2022-2024	Bugetul local Programul Operațional Dezvoltare Durabilă, Axa Prioritară 2 - Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară PNDL	Un sistem integrat de colectare selectivă a deșeurilor.
2.2. Colectarea, depozitarea și eliminarea în condițiile legislației specifice în cazul deșeurilor industriale, medicale, toxice, a ambalajelor, uleiurilor uzate, bateriilor și acumulatorilor, deșeurilor de aparatură electrică și electronică, a deșeurilor metalice, din construcții și demolări;	2023-2027	Bugetul local Programul Operațional Dezvoltare Durabilă, Axa Prioritară 2 - Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară PNDL	Nr. echipamente pentru stația de sortare.
2.3. Implementarea unui sistem integrat de colectare selectivă a deșeurilor la nivel de comună sau în parteneriat cu alte administrații locale învecinate.	2021-2027	Bugetul local Programul Operațional Dezvoltare Durabilă, Axa Prioritară 2 - Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară PNDL	Reducerea cantității de deșeuri cu 10% în primul an de implementare
Obiectivul operațional “Promovarea unor tehnologii alternative de generare a energiei și de eficiență energetică”:			
3.1. Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice prin lucrări de reabilitarea termică;	2021-2027	Bugetul local Administrația Fondului pentru Mediu PNDL	Nr. clădiri publice reabilitate termic.

		Program Operațional de Dezvoltare Durabilă Axa Prioritară 1. Tranzitie energetică bazată pe eficiență energetică, emisii reduse, sisteme inteligente de energie, rețele și soluții de stocare	
3.2. Crearea de sisteme centralizate de furnizare a energiei utilizând sisteme convenționale de încălzire completate de sisteme ce utilizează energii nepoluante (solare, eoliene, etc);	2022-2024	Programe naționale Administrația Fondului pentru Mediu	Nr. sisteme centralizate de furnizare a energiei nepoluante.
3.3. Acordarea de facilități pentru realizarea de infrastructuri de generare și distribuire a surselor de energie alternativă, promovarea culturilor energetice și a proiectelor de energie eoliană, biomasă, energie solară.	2022-2024	Bugetul local Administrația Fondului pentru Mediu	Nr. entități – acordare de facilități
3.4. Crearea de sisteme de generare energie alternativă la Școala Gimnazială Fântânele.	2022-2024	Bugetul local Administrația Fondului pentru Mediu	Clădire reabilitată din punct de vedere energetic
3.5. Reabilitarea centrului comunitare integrat din Comuna Fântânele, Județul Mureș (creșterea eficienței energetice)	2021-2024	Bugetul local Administrația Fondului pentru Mediu	Clădire reabilitată din punct de vedere energetic Reducerea consumului anual de energie finală Reducerea anuală estimată a cantității gazelor cu efect de seră
4. Obiectivul operațional “Îmbunătățirea stării mediului înconjurător și prevenirea riscurilor naturale și de sănătate a populației”:			

4.1. Reducerea eroziunii solului prin lucrări de apărare a malurilor împotriva eroziunii în zonele afectate de acest fenomen și acțiuni de împădurire în zonele de formare a viiturilor, în zonele inundabile și în luncile râurilor;	2021-2027	Bugetul local Programul Operational Dezvoltare Durabilă, Axa Prioritară 4 - Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor AFM	Nr. hectare reîmpădurite
4.2. Realizarea de perdele forestiere de protecție a căilor de comunicații și pentru terenurile agricole;	2022-2024	Programe naționale Administrația Fondului pentru Mediu	Perdele de protecție pe o lungime de ml.
4.3. Dezvoltarea activităților de conștientizare a populației asupra necesității conservării mediului înconjurător și de implicare acesteia în activități de protejare a mediului.	2023-2027	AFM Granturi SEE și Norvegiene	Nr. activități de conștientizare a populației asupra necesității conservării mediului înconjurător.

3. Incluziune socială și diminuarea sărăciei

Obiectiv specific/ activitate	Perioadă de realizare	Surse de finanțare	Indicatori de performanță
Obiectiv specific: Îmbunătățirea serviciilor sociale furnizate pentru comunitatea locală și asigurarea echității, egalității de șanse și facilitarea integrării sociale și pe piața muncii a grupurilor defavorizate.			
Obiectiv operational “Dezvoltarea infrastructurii de servicii sociale”:			
1.1. Implementarea unor proiecte pentru dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii serviciilor sociale: centre comunitare, servicii respiro, etc.;	2021-2027	Bugetul local Programul Operațional pentru Combaterea Săraciei 2021-2027 – Multifond: FSE+, FEDR, Axa	Nr. servicii sociale noi incluse în serviciile actuale

		<p>prioritară 5- Servicii pentru persoane vârstnice, Axa prioritară 6- Sprijin pentru persoanele cu dizabilități, , Axa prioritară 7- Sprijin pentru grupuri vulnerabile, , Axa prioritară 8- Ajutorarea persoanelor defavorizate</p> <p>Granturi SEE și Norvegiene</p>	
1.2. Dotarea unităților prestatoare de servicii sociale cu echipament special (medical, social, terapie reparatorie).		<p>Bugetul local</p> <p>Programul Operațional pentru Combaterea Sărăciei 2021-2027 – Multifond: FSE+, FEDR, Granturi SEE și Norvegiene</p>	Nr. echipamente speciale achiziționate
Obiectivul operațional “Dezvoltarea parteneriatelor public private și a parteneriatelor cu primării comunale/ autorități publice locale”:			
2.1. Încheierea de parteneriate public private cu ONG-uri acreditate;	2022-2024	<p>Bugetul local</p> <p>Programul Operațional pentru Combaterea Sărăciei 2021-2027 – Multifond: FSE+, FEDR, Granturi SEE și Norvegiene</p>	Nr. parteneriate încheiate
2.2. Crearea unei rețele cu alte autorități publice locale în vederea finanțării unor servicii ultraspecializate destinate aceluiași grupuri vulnerabile, la nivelul mai multor comunități.	2023-2027	<p>Bugetul local</p> <p>Programul Operațional pentru Combaterea Sărăciei 2021-2027 – Multifond: FSE+, FEDR,</p>	Nr. servicii ultraspecializate create

		Granturi SEE și Norvegiene Plan Național de Redresare și Reziliență	
Obiectivul operațional “Dezvoltarea de servicii sociale specializate pentru grupurile vulnerabile din comună, în parteneriat cu furnizori acreditați”:			
3.1. Crearea unei rețele de îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice;	2021-2027	Bugetul local Programul Operațional pentru Combaterea Săraciei 2021-2027 – Multifond: FSE+, FEDR, Granturi SEE și Norvegiene	O rețea de îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice
3.2. Înființarea de centre de zi de tip after school pentru copii defavorizați;	2022-2024	Bugetul local Programul Operațional pentru Combaterea Săraciei 2021-2027 – Multifond: FSE+, FEDR Granturi SEE și Norvegiene Plan Național de Redresare și Reziliență	Un centru de zi de tip after school pentru copii defavorizați;
3.3. Asigurarea de suport pentru angajatorii locali care organizează cursuri de calificare/recalificare profesională pentru persoanele neocupate;	2021-2025	Bugetul local Programul Operațional pentru Combaterea Săraciei 2021-2027 – Multifond: FSE+, FEDR Program Operațional Capital Uman 2021-2027, Axa prioritară 6- Creșterea accesului pe piața muncii pentru toți	Nr. firme- asigurare suport
3.4. Asigurarea spațiului necesar înființării unui centru pentru sprijinirea	2022-2023	Bugetul local	Un centru pentru sprijinirea șomerilor pentru a (re)intra pe

șomerilor pentru a (re)intra pe piața forței de muncă prin scheme speciale de consiliere, tutoriat, mediere și plasare în muncă;		Programul Operațional pentru Combaterea Sărăciei 2021-2027 – Multifond: FSE+, FEDR	piața forței de muncă.
3.5. Asigurarea spațiului necesar pentru organizarea de cursuri de antreprenoriat pentru angajatorii locali și persoanele neocupate;.	2022-2023	Bugetul local Programul Operațional pentru Combaterea Sărăciei 2021-2027 – Multifond: FSE+, FEDR Program Operațional Capital Uman 2021-2027, Axa prioritară 6- Creșterea accesului pe piața muncii pentru toți	Nr. cursuri de formare
3.6. Crearea unor servicii sociale de tip alternativ pentru persoanele cu handicap (centre de zi, cluburi, ateliere protejate, etc.);	2022-2024	Bugetul local Programul Operațional pentru Combaterea Sărăciei 2021-2027 – Multifond: FSE+, FEDR Granturi SEE și Norvegiene, Plan Național de Redresare și Reziliență	Un serviciu social de tip alternativ pentru persoanele cu handicap.
3.7. Crearea unui centru specializat pentru asistență și consilierea copiilor aflați în dificultate, familii monoparentale, victime ale violenței domestice.	2022-2027	Bugetul local Programul Operațional pentru Combaterea Sărăciei 2021-2027 – Multifond: FSE+, FEDR Granturi SEE și Norvegiene Plan Național de Redresare și Reziliență	Un centru specializat pentru asistență și consilierea copiilor aflați în dificultate.
3.8. Înfiițarea unui Centru comunitar integrat pentru a oferi cadrul instituțional	2022-20	Bugetul local	Un centru comunitar integrat

necesar derulării serviciilor sociale către toate grupurile defavorizate;		Programul Operațional pentru Combaterea Sărăciei 2021-2027 – Multifond: FSE+, FEDR Granturi SEE și Norvegiene Plan Național de Redresare și Reziliență	
4.Educație			
Obiectiv specific/ activitate	Perioadă de realizare	Surse de finanțare	Indicatori de performanță
Obiectiv specific: Dezvoltarea sistemului de învățământ la nivelul comunei Fântânele., prin îmbunătățirea infrastructurii și a dotărilor, crearea cadrului pentru desfășurarea de activități extracurriculare, creșterea calității și diversificarea serviciilor educaționale			
Obiectiv operațional “Dezvoltarea infrastructurii educaționale”:			
1.1. Dotarea tuturor școlilor din comuna Fântânele. cu echipamente didactice;	2021-2027	Programe Regionale 2021-2027, Axa prioritară nr. 6, O regiune educată Bugetul local	Nr. echipamente didactice
1.2. Înființarea unei săli de sport în localitatea Fântânele..	2022-2023	Bugetul local Programe Regionale 2021-2027, Axa prioritară nr. 6, O regiune educată PNDL FEADR Programe naționale, CNI	Nr. materiale didactice
1.3. Creșterea capacității unității de învățământ de reziliență și adaptare în caz de pandemie (Covid 19)	2022-2026	Plan Național de Redresare și Reziliență	Nr. proiecte Nr. echipamente
Obiectivul operațional “Creșterea gradului de perfecționare a personalului didactic”:			
2.1. Asigurarea condițiilor pentru derularea de programe de formare, în	2022-2024	Bugetul local	Nr. programe de formare

parteneriat cu Casa Corpului Didactic Mureș;		Programe Regionale 2021-2027, Axa prioritară nr. 6, O regiune educată	
2.2. Asigurarea condițiilor pentru instruirea în managementul proiectelor pentru persoanele implicate în gestionarea proiectelor europene la nivelul unităților de învățământ, în parteneriat cu Casa Corpului Didactic Mureș;	2021-2023	Bugetul local Programe Regionale 2021-2027, Axa prioritară nr. 6, O regiune educată	Nr. persoane instruite care sunt implicate în managementul proiectelor
2.3. Sprijinirea școlilor din comună pentru inițierea și derularea de proiecte de schimb de experiență și parteneriate de tip Erasmus Plus.	2023-2027	Bugetul local Programe Regionale 2021-2027, Axa prioritară nr. 6, O regiune educată	Nr. proiecte de tip Erasmus Plus
Obiectivul operațional “Diversificarea serviciilor educaționale”:			
3.1. Înființarea unui centru after school pentru copiii din învățământul primar;	2021-2027	Bugetul local Programe Regionale 2021-2027, Axa prioritară nr. 6, O regiune educată Granturi SEE și Norvegiene	Un centru after school
3.2. Asigurarea condițiilor pentru formarea profesorilor, a formatorilor și a altor categorii de personal care lucrează cu persoane cu risc de părăsire timpurie a școlii;	2022-2027	Bugetul local Programe Regionale 2021-2027, Axa prioritară nr. 6, O regiune educată	Nr. persoane formate care lucrează cu persoane cu risc de părăsire timpurie a școlii;
3.3. Asigurarea condițiilor pentru furnizarea serviciilor de educație remedială;	2022-2027	Programe Regionale 2021-2027, Axa prioritară nr. 6, O regiune educată Bugetul local	Nr. beneficiari activități remediale

		Granturi SEE și Norvegiene	
3.4. Derularea, în cadrul unităților școlare, a programelor de tip “a doua șansă” pentru reintegrarea în educație a celor care au părăsit de timpuriu școala;	2022-2024	Bugetul local Programe Regionale 2021-2027, Axa prioritară nr. 6, O regiune educată Granturi SEE și Norvegiene	Nr. beneficiari ai programelor de tip “a doua șansă”
3.5. Susținerea promovării spiritului antreprenorial și a cetățeniei active în educație.	2022-2024	Bugetul local Programe Regionale 2021-2027, Axa prioritară nr. 6, O regiune educată Granturi SEE și Norvegiene	Nr. sesiuni de promovare Nr. alte activități de promovare
5. Sănătate			
Obiectiv specific/ activitate	Perioadă de realizare	Surse de finanțare	Indicatori de performanță
Obiectiv specific: Dezvoltarea infrastructurii de sănătate și a serviciilor medicale în vederea asigurării accesului tuturor categoriilor de locuitori la serviciile de sănătate de bază.			
Obiectiv operațional “Realizarea de investiții în infrastructura-suport, echipamente, și resurse umane”:			
1.1.Reabilitarea/modernizarea/extinderea cabinetelor medicale;	2021-2027	Bugetul local PNDL FEADR Programul Operațional Sănătate 2021-2027, Axa prioritară nr. 2, Servicii de asistență medicală primară, comunitară și servicii oferite în regim ambulatoriu Programe naționale, CNI	Nr. imobil reabilitat pentru activități de îngrijiri medicale.

1.2. Asigurarea unei dotări tehnice corespunzătoare și implementarea sistemelor informatizate în cabinete;	2022-2024	Bugetul local PNDL Programul Operațional Sănătate 2021-2027, Axa prioritară nr 3, Creșterea eficacității sectorului medical prin investiții în infrastructură și servicii	Nr. echipamente Un sistem informatizat în cabinetul medical.
1.3. Organizarea unui sistem de primire a reclamațiilor și sugestiilor pacienților.	2022-2023	Bugetul local Programul Operațional Sănătate 2021-2027, Axa prioritară nr 6, Informatizarea sistemului medical	Un sistem de primire a reclamațiilor și sugestiilor pacienților.
Obiectivul operațional “Creșterea accesibilității grupurilor vulnerabile la serviciile de sănătate”:			
2.1. Asigurarea spațiului necesar cu următoarele servicii incluse: -cabinet de planificare familială, -centru consiliere antifumat, antialcool și consilierea minorilor singuri, -centru de prevenire/consiliere pentru populația rroma, eventual cu personal sanitar de etnie rroma;	2022-2024	Bugetul local PNDL Programul Operațional Sănătate 2021-2027, Axa prioritară nr 3, Creșterea eficacității sectorului medical prin investiții în infrastructură și servicii Granturi SEE și Norvegiene Programe naționale	Un spațiu amenajat pentru asigurarea serviciilor de sănătate.
2.2. Implementarea unui serviciu telefonic pentru persoanele ce suferă de afecțiuni medicale grave, în parteneriat	2023-2027	Programul Operațional Sănătate 2021-2027, Axa prioritară nr 6, Informatizarea sistemului medical	Un serviciu telefonic funcțional

cu un furnizor de servicii de îngrijire la domiciliu.		Granturi SEE și Norvegiene	
Obiectivul operațional “Creșterea responsabilității societății pentru societatea publică”:			
3.1. Realizarea de campanii de informare-educare–comunicare pe probleme de sănătate publică, în parteneriat cu Direcția de Sănătate Publică Mureș și Inspectoratul Școlar Județean Mureș;	2021-2027	Programul Operațional Sănătate 2021-2027, Axa prioritară nr7 Măsuri FSE care susțin cercetarea, informatizarea în sănătate și utilizare metode moderne de investigare, intervenție, tratament Granturi SEE și Norvegiene	Nr. campanii de informare-educare–comunicare pe probleme de sănătate publică
3.2. Realizarea de campanii în școli împotriva fumatului, consumului de droguri, bolilor transmisibile, pentru un stil de viața sănătos.	2022-2025	Programul Operațional Incluziune și Demnitate 2021-2027, PRIORITATEA 3- Sprijinirea comunitatilor rurale fara acces sau cu acces redus la servicii sociale Granturi SEE și Norvegiene	Nr. campanii de informare-educare–comunicare pentru un stil de viața sănătos;

6. Cultură și recreere

Obiectiv specific/ activitate	Perioadă de realizare	Surse de finanțare	Indicatori de performanță
Obiectiv specific: Dezvoltarea culturii locale, prin punerea în valoare a resurselor antropice și crearea de facilități pentru petrecerea timpului liber			
Obiectiv operațional “Punerea în valoare a obiectivelor culturale din comună”:			
1.1. Realizarea de materiale de promovare a obiectivelor de patrimoniu și a valorilor culturii locale (ex: pliante, albume);	2021-2027	Bugetul local Granturi SEE și Norvegiene FEADR Axa LEADER	Nr. materiale de promovare

1.2. Montarea de panouri informative pentru localizarea spațială a obiectivelor culturale;	2021-2022	Bugetul local Granturi SEE și Norvegiene FEADR Axa LEADER	Nr. panouri montate
1.3. Campanii de marketing cultural pentru a crește vizibilitatea evenimentelor propuse sau consacrate.	2021-2023	Bugetul local Granturi SEE și Norvegiene FEADR Axa LEADER	Nr. campanii de marketing cultural
Obiectivul operațional “Crearea de facilități pentru cultură și petrecere a timpului liber”:			
2.1. Înființarea și amenajarea unui Centru multifuncțional/Centru de tineret în localitatea Fântânele..	2022-2024	Bugetul local FEADR Programe naționale, CNI	Centru multifuncțional
2.2. Elaborarea și realizarea unui program de manifestări culturale anuale;	2023-2027	Bugetul local FEADR Axa LEADER	Nr programe de manifestări culturale.
2.3. Înființarea unui teren de fotbal cu gazon artificial în localitatea Călimănești.	2022-2026	Bugetul local, PNDL, AFM, FEADR, CNI, Programe naționale	Teren de fotbal;
2.4. Dotarea terenurilor de joacă din comuna Fântânele;	2021-2022	Bugetul local, PNDL, AFM, FEADR, CNI, Programe naționale	Nr. teren de joacă dotat Nr. echipamente
2.6. Înființarea terenurilor de joacă în fiecare localitate a comunei.	2021-2023	Bugetul local, PNDL, AFM, FEADR, CNI, Programe naționale	Nr. teren de joacă (mp)

7. Agroturism

Obiectiv specific/ activitate	Perioadă de realizare	Surse de finanțare	Indicatori de performanță
Obiectiv specific : Dezvoltarea durabilă a sectorului turistic în comuna Fântânele. prin promovarea potențialului cultural local și crearea condițiilor pentru dezvoltarea unui turism de agrement.			
Obiectiv operațional “Dezvoltarea infrastructurii turistice”:			
1.1. Sprijinirea înființării locurilor de cazare (pensiuni și pensiuni agroturistice);	2022-2025	Programe Regionale 2021-2027, Axa prioritară nr. 7, O regiune atractivă Bugetul local	Nr. pensiuni create- facilități
1.2. Sprijinirea înființării unor unități de alimentație publică/cafenele.	2021-2024	Programe Regionale 2021-2027, Axa prioritară nr. 7, O regiune atractivă Bugetul local	Nr unități de alimentație publică-facilități
Obiectivul operațional “Includerea obiectivelor culturale din comuna Fântânele. într-un circuit turistic”:			
2.1. Promovarea agroturismului;	2022-2024	Bugetul local FEADR Axa LEADER	Nr. activități de promovare
2.2. Înfrățirea localității cu alte localități din spațiul Uniunii Europene și realizarea de schimburi cultural-turistice;	2023-2027	Bugetul local Program Town Twinning Granturi SEE și Norvegiene	Nr. parteneriate noi
2.3. Derularea de evenimente culturale care să devină tradiționale;	2021-2023	Bugetul local Program Town Twinning FEADR Axa LEADER	Nr. evenimente culturale tradiționale.
2.4. Promovarea obiectivelor și a evenimentelor culturale prin internet, pliante, broșuri și info-chioșc.	2021-2022	Bugetul local FEADR Axa LEADER	Nr. activități de promovare

8. Tineret

Obiectiv specific/ activitate	Perioadă de realizare	Surse de finanțare	Indicatori de performanță
Obiectiv specific Crearea unei game largi de servicii destinate tinerilor, accesibile, de calitate și adaptate nevoilor individuale și globale ale acestora care să prevină, să limiteze, să combată situațiile de marginalizare socială a tinerilor, să recupereze și să reintegreze social tinerii aflați în situații de risc.			
Obiectiv operațional “Creșterea implicării administrației publice în apărarea drepturilor tinerilor”:			
1.1.Dezvoltarea de servicii prin care să se sprijine integrarea socială a tinerilor, de exemplu ateliere protejate, birouri de consiliere, etc.;	2021-2027	Bugetul local Programul Operational CAPITAL UMAN (POCU) 2021-2027, Axa prioritară nr. 1, Valorificarea potențialului tinerilor pe piața muncii Granturi SEE și Norvegiene	Nr. parteneriate
1.2. Promovarea derulării de activități culturale pentru tineri: înființarea de echipe de dansuri populare, dansuri moderne, înființarea de publicații locale (inclusiv publicații electronice).	2022-2024	Bugetul local Granturi SEE și Norvegiene Youth in Action	Un centru Comunitar funcțional
Obiectivul operațional “Orientarea și sprijinirea persoanelor tinere în domeniul formării profesionale și dezvoltarea aptitudinilor antreprenoriale”:			
3.1. Crearea unei legături între comunitatea locală și AJOFM, Primărie și Inspectoratul Școlar Județean în vederea elaborării unor strategii comune și eficiente în domeniul tinerilor și formării profesionale;	2022-2024	Programul Operational CAPITAL UMAN (POCU) 2021-2027, Axa prioritară nr 6, Creșterea accesului pe piața muncii pentru toți Granturi SEE și Norvegiene	Nr. parteneriate create

3.2. Realizarea de studii și sondaje care să evidențieze necesitățile, cerințele și exigentele pieței muncii;	2023-2027	Programul Operațional CAPITAL UMAN (POCU) 2021-2027, Axa prioritară nr 1, Valorificarea potențialului tinerilor pe piața muncii	Nr. studii efectuate
3.3. Acordarea de facilități tinerilor care înființează o afacere în comună și creează locuri de muncă.	2021-2025	Bugetul local	Nr. tineri – acordare facilități

9. Dezvoltarea economică a comunității

Obiectiv specific/ activitate	Perioadă de realizare	Surse de finanțare	Indicatori de performanță
Obiectiv specific Revigorarea și diversificarea economiei locale, bază a dezvoltării socio-economice a comunei Fântânele.			
Obiectiv operațional “Asigurarea condițiilor pentru desfășurarea unor activități rentabile în agricultură și zootehnie și valorificarea produselor agricole locale”:			
1.1. Susținerea inițiativelor asociative pentru creșterea eficienței economice a exploatațiilor agricole;	2021-2027	Bugetul local	Nr. inițiative asociative- susținere
1.2. Stimularea înființării unor centre de prestări servicii pentru agricultură, prin acordarea de facilități;	2021-2027	Bugetul local	Nr. centre de prestări servicii agricole
1.3. Înființarea unei piețe agroalimentare;	2022-2023	Bugetul local	Piața agroalimentară modernizată

1.4. Înființarea unei piețe online pentru producătorii agricoli de pe valea Târnavei-Mici.	2021-2022	Bugetul local	O piață online pentru producătorii agricoli
Obiectivul operațional “Diversificarea economiei locale prin sprijinirea activităților neagricole din mediul rural”:			
2.1. Identificarea oportunităților de parteneriat public-privat în vederea demarării de activități în domeniul industrial;	2022-2024	Bugetul local Programe Regionale 2021-2027, Axa prioritară nr 1, O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice	Nr. parteneriate
2.2. Revigorarea industriei locale prin facilități acordate investitorilor pentru reînceperea activității;	2023-2027	Bugetul local	Nr. entități- facilități acordate
2.3. Facilități acordate investitorilor din domeniul IT.		Bugetul local	Nr. entități- facilități acordate
Obiectivul operațional “Dezvoltarea serviciilor de consultanță pentru sprijinirea afacerilor”:			
3.1. Informarea cetățenilor asupra programelor de finanțare nerambursabilă;	2022-2024	Bugetul local FEADR Fonduri Europene - Programe de asistență tehnică	Nr. persoane asistate în programelor de finanțare nerambursabilă.
3.2. Sprijinirea cetățenilor în obținerea subvențiilor destinate dezvoltării agriculturii;	2023-2027	Bugetul local Fonduri Europene - Programe de asistență tehnică	Nr. persoane asistate pentru obținerea subvențiilor destinate dezvoltării agriculturii
3.3. Elaborarea unei baze de date disponibile pe internet privind	2022-2024	Bugetul local	O bază de date

oportunitățile locale de dezvoltare a afacerilor în comună;			
3.4. Promovarea IMM-urilor din comună și a produselor/serviciilor acestora prin susținerea participării comune la târguri și expoziții.	2022-2024	Bugetul local Programe guvernamentale Granturi SEE și Norvegiene	Nr. IMM-uri promovate
10. Administrația publică			
Obiectiv specific/ activitate	Perioadă de realizare	Surse de finanțare	Indicatori de performanță
Obiectiv specific Creșterea capacității administrației publice locale de furnizare a serviciilor către populație și de sprijinire a dezvoltării mediului de afaceri local.			
Obiectiv operațional “Eficientizarea utilizării rețelei IT și creșterea siguranței în funcționare”:			
1.1. Achiziția echipamentelor IT specifice pentru o utilizare eficientă și sigură a rețelei;	2021-2027	Bugetul local Programul Operational CREȘTERE INTELIGENTĂ ȘI DIGITALIZARE (POCID) 2021- 2027, Axa prioritară nr 4	Nr. echipamente IT
1.2. Achiziția și utilizarea unui sistem de back-up, salvări de siguranță și utilizarea unor surse de alimentare de rezervă;	2022-2025	Bugetul local Programul Operational CREȘTERE INTELIGENTĂ ȘI DIGITALIZARE (POCID) 2021- 2027, Axa prioritară nr 4	Un sistem de siguranță funcțional
1.3. Achiziția aplicațiilor informatice integrate pentru toate serviciile din cadrul administrației locale.	2022-2025	Bugetul local Programul Operational CREȘTERE INTELIGENTĂ ȘI DIGITALIZARE (POCID) 2021- 2027, Axa prioritară nr 4	Nr. aplicații informatice
Obiectivul operațional “Eficientizarea comunicării și realizarea unei strategii de comunicare internă și externă”:			

2.1. Crearea unei identități vizuale a Primăriei Fântânele. prin standardizarea elementelor de identitate vizuală – formulare tip, materiale informative, adrese, răspunsuri;	2022-2024	Bugetul local	Identitate vizuală creată la nivelul comunei	
2.2. Extinderea procedurilor de informare publică – utilizarea de noi metode pentru informarea populației asupra activității administrației publice (ex: înființarea de puncte de informare de tip infochiosc, amplasarea de panouri exterioare cu afișaj, amplasarea pe panouri informative în stațiile de autobuz);	2021-2027	Bugetul local Programul Operational CREȘTERE INTELIGENTĂ ȘI DIGITALIZARE (POCID) 2021- 2027, Axa prioritară nr 6, Creșterea capacității administrative	Nr. comunicări/an	
2.3. Stimularea participării cetățenilor la procesul decizional prin acțiuni de consultare publică.	2022-2025	Bugetul local	Nr. decizii luate cu participarea activă	
Obiectivul operațional “Îmbunătățirea activității curente a administrației locale și creșterea capacității de atragere de finanțări de la Uniunea Europeană”:				2022-2025
3.1. Creșterea eficienței în administrația locală prin facilitarea, urmărirea și documentarea proceselor de lucru utilizând programe informatice de management al documentelor;	2021-2027	Bugetul local Programul Operational CREȘTERE INTELIGENTĂ ȘI DIGITALIZARE (POCID) 2021- 2027, Axa prioritară nr 6, Creșterea capacității administrative	Nr. proceduri elaborate și verificate	

3.2. Creșterea nivelului de pregătire profesională a salariaților din administrația locală;	2022-2025	Bugetul local	Nr. beneficiari-programe de formare
3.3. Realizarea de parteneriate și activități de înfrățire cu localități din țară și din străinătate în vederea promovării de proiecte.	2022-2025	Bugetul local Program Town Twinning	Nr. parteneriate

6. Portofoliul de proiecte

Prezentul capitol cuprinde prioritizarea proiectelor descrise, considerate cele mai importante din perspectiva dezvoltării comunei Fântânele.. Stabilirea ordinii proiectelor de dezvoltare se realizează cu luarea în considerare a tuturor criteriilor de mai jos:

- dimensiunea sferei de incidență teritorială a intervenției;
- stadiul de pregătire al dezvoltărilor;
- acceptarea dezvoltării de către populație;
- nevoia de resurse a dezvoltărilor și disponibilitatea/accesibilitatea resurselor necesare.

Ca urmare a prioritizării – atât în privința sferei de incidență teritorială și în funcție de numărul de locuitori a intervenției, cât și în privința complexității dezvoltării – în vârful clasamentului s-a situat pachetul integrat de intervenții care vizează dezvoltarea infrastructurii comunei, dezvoltarea economiei, dezvoltarea serviciilor, a capacității administrative și utilizarea energiei alternative.

Aceste dezvoltări sunt de importanță deosebită din punct de vedere al asigurării dezvoltării durabile a comunei.

În continuare prezentăm proiectele considerate cele mai importante pe baza criteriilor enumerate mai sus.

Titlul proiectului nr. 1. Reabilitarea și modernizarea drumurilor comunale, a străzilor;

Scopul proiectului: Îmbunătățirea accesibilității rutiere în comuna Fântânele. prin întreținerea/reabilitarea și modernizarea drumurilor comunale și a străzilor din comună.

Obiective specifice:

- Modernizarea drumurilor secundare în comuna Fântânele.;
- Îmbunătățirea aspectului general al comunei Fântânele.;
- Creșterea siguranței rutiere, fluidizarea traficului rutier;
- Creșterea atractivității comunei pentru desfășurarea activităților economice.

Grupul țintă: Comunitatea locală, turiștii care sosesc în vizită și potențialii investitori.

Activități principale: Asfaltarea carosabilului.

Rezultatele așteptate: O rețea de drumuri modernă care permite libera deplasare a localnicilor și a turiștilor. Rezultatul va fi, în consecință, o populație locală mulțumită, formarea unei imagini atractive a localității, creșterea numărului de turiști și sporirea numărului de investitori.

Surse de finanțare:

- Bugetul local, FEADR, CNI, PNDL, Plan Național de Redresare și Reziliență

Posibili parteneri: Consiliul Județean Mureș

Perioada de implementare: 2021-2027

Sustenabilitate: Datorită implicațiilor financiare mari, implementarea acestui proiect se va face etapizat, prin delimitarea unor zone de intervenție și prioritizarea acestora sau prin abordarea intervențiilor în funcție de importanța străzilor. În acest fel, se permite rezolvarea în totalitate a problemelor de infrastructură rutieră, fără a se ajunge la imposibilitatea de a susține financiar investițiile. Având în vedere impactul favorabil evident asupra activității economice, se așteaptă ca reabilitarea infrastructurii de drumuri să dinamizeze mediul de afaceri local, ceea ce va avea un impact pozitiv și asupra bugetului local.

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene: Prioritar la nivel european:

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: **Obiectiv specific:** Îmbunătățirea infrastructurii fizice a comunei pentru sprijinirea dezvoltării socio-economice durabile.

Obiectiv operațional 1. Îmbunătățirea accesului și a conexiunii între localități prin reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri comunale;

Documente necesare:

- Cerere de finanțare;

- Studiu de fezabilitate/ documentație de avizare pentru lucrări de intervenții;
- Certificat de urbanism/ Autorizație de construire;
- Fișa tehnică privind condițiile de protecție a mediului.

Titlul proiectului nr. 2. Înființarea rețelei de alimentare cu apă în fiecare localitate a comunei Fântânele.

Scopul proiectului: Înființarea rețelei de apă potabilă.

Obiective specifice:

- o rețea de apă potabilă;
- un mediu mai curat, sănătos;
- creșterea nivelului de trai al locuitorilor.

Grupul țintă: Populația satului, precum și grupurile de turiști care sosesc în vizită.

Rezultatele așteptate:

- un mediu mai curat cu oameni sănătoși, mulțumiți;
- creșterea nivelului de trai.

Rezultatele așteptate: O rețea de apă care cuprinde toate gospodăriile satului va avea ca consecință creșterea nivelului de trai a localnicilor. Rezultatul va fi, în consecință, o populație locală mulțumită, formarea unei imagini mai atractive a localității, creșterea numărului de turiști.

Surse de finanțare: Bugetul local, FEADR, PNDR, Programul Operational Dezvoltare Durabilă, Axa Prioritară 2 - Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară

Posibili parteneri: Consiliul Județean Mureș

Perioada de implementare: 2021-2027

Sustenabilitate:

Datorită implicațiilor financiare mari, implementarea acestui proiect se va face etapizat, prin delimitarea unor zone de intervenție și prioritizarea acestora. În acest fel, se permite rezolvarea în totalitate a problemelor legate de canalizare, fără a se ajunge la imposibilitatea de a susține financiar investițiile.

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene: Domeniu prioritar județean: Dezvoltare urbană, dezvoltarea infrastructurii tehnice și sociale.

Prioritar la nivel european: Dezvoltarea unei infrastructuri moderne pentru creștere economică și locuri de muncă.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv strategic nr. 1. Modernizarea și extinderea infrastructurii Obiectiv specific nr.1.2. Modernizarea și extinderea structurii tehnico-edilitare.

Documente necesare:

- Cerere de finanțare;
- Studiu de fezabilitate/documentație de avizare pentru lucrări de intervenții;
- Avize;
- Certificat de urbanism/Autorizație de construire;
- Fișa tehnică privind condițiile de protecție a mediului.

Titlul proiectului nr. 3. Îmbunătățirea serviciilor de transport pentru persoane prin construirea și modernizarea de stații de autobuz

Scopul proiectului: dezvoltarea economică și socială durabilă a comunei Fântânele..

Obiective specifice:

- Îmbunătățirea serviciilor publice în comuna Fântânele.;
- Accesul cetățenilor la locul de muncă;
- Accesul la zonele comerciale în vederea achiziționării de bunuri;
- Acces și creare de facilități pentru educare și recreere.

Grupul țintă: Comunitatea locală, turiștii care sosesc în vizită și potențialii investitori.

Activități principale:

- Organizarea procedurii de atribuire a contractului de execuție lucrări;
- Derularea lucrărilor de execuție.

Rezultatele așteptate:

- Îmbunătățirea condițiilor de viață;
- Dezvoltarea zonelor de servicii;
- Sporirea ratei de utilizare a drumurilor;
- Fluidizarea acceselor.

Surse de finanțare: Bugetul local, FEADR, CNI

Posibili parteneri: Consiliul Județean Mureș

Perioada de implementare: 2021-2027

Sustenabilitate: Eventualele reparații se vor realiza din bugetul local.

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene: Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare a localităților rurale din Regiunea Centru (modernizare drumuri și străzi comunale, dezvoltare infrastructura locală de mediu).

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv specific: Îmbunătățirea infrastructurii fizice a comunei pentru sprijinirea dezvoltării socio-economice durabile.

Obiectiv operațional 1. Îmbunătățirea accesului și a conexiunii între localități prin reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri comunale;

Obiectiv specific: Îmbunătățirea infrastructurii fizice a comunei pentru sprijinirea dezvoltării socio-economice durabile. **Obiectiv operațional 1.** Îmbunătățirea accesului în zonele rurale și a conexiunii cu zonele urbane prin reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri comunale în comuna Fântânele..

Documente necesare:

- Cerere de finanțare;
- Studiu de fezabilitate/ documentație de avizare pentru lucrări de intervenții;
- Certificat de urbanism/ Autorizație de construire;
- Fișa tehnică privind condițiile de protecție a mediului.

Titlul proiectului nr. 4. Reabilitarea drumurilor agricole

Scopul proiectului: Îmbunătățirea procesului de reformă a sectorului agricol și forestier în comuna Fântânele..

Obiective specifice:

- Modernizarea drumurilor agricole către ferme;
- Modernizarea drumurilor forestiere;
- Dezvoltarea agroturismului.

Grupul țintă: Comunitatea locală

Activități principale: Modernizarea drumurilor de acces agricol și forestier

Rezultatele așteptate: Drumuri agricole și forestiere moderne. Rezultatul va fi, în consecință, o populație locală mulțumită, formarea unei imagini atractive a localității, creșterea numărului de turiști și sporirea numărului de investitori.

Surse de finanțare: FEADR, Bugetul local, PNDL, CNI

Posibili parteneri: Consiliul Județean Mureș

Perioada de implementare 2021-2027

Sustenabilitate:

Datorită implicațiilor financiare mari, implementarea acestui proiect se va face etapizat, prin delimitarea unor zone de intervenție și prioritizarea acestora sau prin abordarea intervențiilor în funcție de importanță agricolă sau forestieră.

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene:

Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare a localităților rurale din Regiunea Centru (modernizare drumuri și străzi comunale, dezvoltare infrastructura locală de mediu).

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv specific: Îmbunătățirea infrastructurii fizice a comunei pentru sprijinirea dezvoltării socio-economice durabile, **Obiectiv operațional 1.** Îmbunătățirea accesului în zonele rurale și a conexiunii cu zonele urbane prin reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri comunale în comuna Fântânele..

Documente necesare:

- Cerere de finanțare;
- Studiu de fezabilitate/ documentație de avizare pentru lucrări de intervenții;
- Certificat de urbanism/ Autorizație de construire;
- Fișa tehnică privind condițiile de protecție a mediului.

Titlul proiectului nr. 5. Amenajarea spațiilor verzi din comună, inclusiv cele situate lângă

trotuare, construirea de parcuri pentru recreere, locuri de joacă pentru copii și dotarea cu mobilier “urban”

Scopul proiectului: dezvoltarea economică și socială durabilă a comunei Fântânele..

Obiective specifice:

- Valorificarea durabilă a spațiului;
- Amenajarea unui parc cu funcțiuni multiple: de joacă, de sport și activități în aer liber.

Grupul țintă: Comunitatea locală, turiști

Activități principale:

- Amenajare drum de acces, platforma parcare și zone pietonale;
- Realizare iluminat parc;
- Amenajare spațiu de joacă pentru copii;
- Amenajare spații verzi și sistem de irigații automat prin picurare;
- Dotări urbane.

Rezultatele așteptate:

- mp. spațiu verde
- buc. dotări
- m. alee

Surse de finanțare: Bugetul local, PNDL, AFM, FEADR, CNI, Programe naționale

Posibili parteneri: Școli

Perioada de implementare: 2021-2027

Sustenabilitate: Întreținerea obiectivului de investiții se va face din bugetul local.

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene: 4.3. Creșterea standardului de viață al locuitorilor din zonele rurale din județ prin dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare, educaționale, sociale, culturale, de sănătate și de agrement.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv specific: Îmbunătățirea infrastructurii fizice a comunei pentru sprijinirea dezvoltării socio-economice durabile.

Obiectivul operațional “Creșterea gradului de atractivitate al comunei prin crearea unei imagini unitare a localităților componente (arhitectură, coloristică, spații verzi, alei pietonale, parcări, mobilier “urban”)”

Documente necesare:

- Cerere de finanțare;
- Studiu de fezabilitate/ documentație de avizare pentru lucrări de intervenții;

- Avize; Autorizație de construire;
- Fișa tehnică privind condițiile de protecție a mediului.

Titlul proiectului nr. 6. Extinderea rețelei de canalizare în localitățile

Scopul proiectului: dezvoltarea economică și socială durabilă a comunei Fântânele..

Obiective specifice:

- o rețea de canalizare potabilă extinsă;
- un mediu mai curat, sănătos;
- creșterea nivelului de trai al locuitorilor.

Grupul țintă: Populația satului, precum și grupurile de turiști care sosesc în vizită.

Rezultatele așteptate:

- un mediu mai curat cu oameni sănătoși, mulțumiți;
- creșterea nivelului de trai.

Rezultatele așteptate: O rețea de apă care cuprinde toate gospodăriile satului va avea ca consecință creșterea nivelului de trai a localnicilor. Rezultatul va fi, în consecință, o populație locală mulțumită, formarea unei imagini mai atractive a localității, creșterea numărului de turiști.

Surse de finanțare: Bugetul local, FEADR, PNDR, Programul Operațional Dezvoltare Durabilă, Axa Prioritară 2 - Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară

Posibili parteneri: Consiliul Județean Mureș

Perioada de implementare: 2021-2027

Sustenabilitate:

Datorită implicațiilor financiare mari, implementarea acestui proiect se va face etapizat, prin delimitarea unor zone de intervenție și prioritizarea acestora. În acest fel, se permite rezolvarea în totalitate a problemelor legate de canalizare, fără a se ajunge la imposibilitatea de a susține financiar investițiile.

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene: Domeniu prioritar județean: Dezvoltare urbană, dezvoltarea infrastructurii tehnice și sociale.

Prioritar la nivel național:

Extinderea și modernizarea infrastructurii tehnice de mediu la nivel regional (alimentare cu apă, canalizare și epurare ape uzate, gestionare deșeuri municipale).

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv specific: Îmbunătățirea infrastructurii fizice a comunei pentru sprijinirea dezvoltării socio-economice durabile.

Obiectivul operațional “Creșterea standardului de viață al cetățenilor și asigurarea condițiilor de bază ale unui trai modern, la nivelul standardelor Uniunii Europene, prin asigurarea accesului

la utilități pentru toți locuitorii comunei”

Documente necesare:

- Cerere de finanțare;
- Studiu de fezabilitate/ documentație de avizare pentru lucrări de intervenții;
- Avize;
- Certificat de urbanism/ Autorizație de construire;
- Fișa tehnică privind condițiile de protecție a mediului.

Titlul proiectului nr. 7. Conectarea instituțiilor publice din comună la internet prin conexiuni broadband și promovarea conceptului de e-educație, e-guvernare, e-sănătate

Scopul proiectului: Facilitarea accesului public a instituțiilor la mijloacele moderne de comunicații – prin creșterea utilizării TIC, susținerea conectării la Internet prin conexiune broadband, precum și prin consolidarea infrastructurii TIC.

Obiective specifice:

- Conectarea tuturor școlilor la Internet prin conexiune broadband;
- Creșterea utilizării TIC și facilitarea accesului la Internet pentru toți elevii și toate cadrele didactice din comuna Fântânele.;
- Creșterea utilizării TIC și facilitarea accesului la resursele educaționale în Inspectoratele școlare județene;
- Reducerea decalajului educațional dintre mediile urban – rural în domeniul utilizării TIC și al accesului conexiunilor Internet;
- Asigurarea suportului tehnic pentru toate unitățile școlare implicate în proiect.

Grupul țintă: - comunitatea locală;

- elevii din comuna Fântânele.;
- cadre didactice din școlile comunei Fântânele..

Activități:

- Crearea unui Nod Local de Conectare (NLC) la Internet, pentru fiecare școală;
- Conectarea NLC-ului la infrastructura LAN a instituției de învățământ;
- Conectarea NLC-ului la Internet și NRC;
- Asigurarea conectivității între WAN-urile regionale și organizarea EDU-WAN.

Surse de finanțare: Programul Operational Creștere Inteligentă și Digitalizare (POCID) 2021-2027 Axa Prioritară 4. Dezvoltarea infrastructurii de comunicații în bandă largă

Posibili parteneri: Inspectoratul Școlar Județean Mureș, Consiliul Județean Mureș

Perioada de implementare: 2021-2027

Sustenabilitate: - Bugetul local

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene: Domeniu prioritar județean: D.S. 1 Dezvoltare teritorială, dezvoltare urbană durabilă,

Dezvoltarea infrastructurii TIC, în mod special infrastructura de Bandă largă și îmbunătățirea conectivității digitale în mediul urban și cel rural.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv specific: Îmbunătățirea infrastructurii fizice a comunei pentru sprijinirea dezvoltării socio-economice durabile.

Obiectivul operațional “Asigurarea accesului la tehnologiile moderne și la tehnologia informației pentru toți locuitorii comunei prin susținerea investițiilor în sisteme de comunicație de ultimă oră”

Documente necesare:

- Cerere de finanțare;
- Studiu de fezabilitate/ documentație de avizare pentru lucrări de intervenții;
- Avize;
- Fișa tehnică privind condițiile de protecție a mediului.

Titlul proiectului nr. 8. Asigurarea accesului la internet al populației prin crearea de acces point internet

Scopul proiectului: Creșterea calității vieții în comuna Fântânele..

Obiective specifice:

- Creșterea calității serviciilor;
- Creșterea gradului de confort al locuitorilor.

Grupul țintă: - Comunitatea locală,
- Turiști, investitori.

Activități:

- Realizarea rețelei electrice în cazul alimentării clasice;
- Plantarea stâlpului cu fundație de beton și alimentare prin fundație;
- Echiparea stâlpului cu echipamente și accesorii de montare echipament.

Surse de finanțare: Programul Operational Creștere Inteligentă și Digitalizare (POCID) 2021-2027 Axa Prioritară 4. Dezvoltarea infrastructurii de comunicații în bandă largă

Posibili parteneri: Inspectoratul Școlar Județean Mureș, Consiliul Județean Mureș

Perioada de implementare: 2021-2027

Sustenabilitate: - Bugetul local

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene: Domeniu prioritar județean: D.S. 1 Dezvoltare teritorială, dezvoltare urbană durabilă, Dezvoltarea infrastructurii TIC, în mod special infrastructura de Bandă largă și îmbunătățirea conectivității digitale în mediul urban și cel rural.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv specific: Îmbunătățirea infrastructurii fizice a comunei pentru sprijinirea dezvoltării socio-economice durabile. Obiectivul operațional “Asigurarea accesului la tehnologiile moderne și la tehnologia informației pentru toți locuitorii comunei prin susținerea investițiilor în sisteme de comunicație de ultimă oră”

Documente necesare:

- Cerere de finanțare;
- Studiu de fezabilitate/ documentație de avizare pentru lucrări de intervenții;
- Avize;
- Fișa tehnică privind condițiile de protecție a mediului.

Titlul proiectului nr. 9. Reducerea cantității de deșuri biodegradabile depozitate prin realizarea unei stații de compostare

Scopul proiectului: Creșterea calității vieții în comuna Fântânele. și în județul Mureș.

Obiective specifice:

- Implementarea unui sistem de management integrat al deșeurilor solide la nivelul județului Mureș printr-o investiție comună a localităților.

Grupul țintă:

- Comunitatea locală;
- Autorități furnizoare de utilități publice;
- Companiile publice și private;
- ONG-uri.

Activități principale:

- Realizarea unei stații de compostare.

Rezultatele așteptate:

- O stație de compostare la nivelul județului Mureș.

Surse de finanțare: Bugetul local, Programul Operational Dezvoltare Durabilă Axa Prioritară 2 - Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară, PNDR

Posibili parteneri:

- Consiliul județean Mureș,
- ONG-uri din domeniul mediului.

Perioada de implementare: 2022-2024

Sustenabilitate: Cheltuielile ulterioare de funcționare vor fi suportate din bugetele locale

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene: D.S.4 Mediu, energie, schimbări climatice, Extinderea și modernizarea infrastructurii tehnice de mediu la nivel regional (alimentare cu apă, canalizare și epurare ape uzate, gestionare deșeurii municipale

Obiectiv specific: Asigurarea protecției și calității mediului înconjurător în vederea creșterii standardului de viață al locuitorilor și dezvoltării durabile a comunei , **Obiectivul operațional** “Dezvoltarea unui sistem integrat eficient de management al deșeurilor”

Documente necesare:

- Cerere de finanțare;
- Raport- evaluarea impactului asupra mediului.

Titlul proiectului nr. 10. Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice prin lucrări de reabilitarea termică

Scopul proiectului: Reabilitarea termică a clădirilor publice în vederea creșterii performanței energetice.

Obiective specifice:

- Creșterea eficienței energetice prin reabilitarea termică a clădirilor;
- Scăderea emisiilor anuale echivalente CO₂;
- Scăderea consumului anual specific de energie primară.

Grupul țintă:

- Comunitatea locală;
- Turiști.

Activități principale:

- Activități de proiectare;
- Activități de reabilitare.

Rezultatele așteptate:

- Clădiri reabilitate;
- Scăderea anuală estimată a gazelor cu efect de seră;
- Scăderea consumului anual de energie primară al clădirilor publice.

Surse de finanțare: Bugetul local, AFM, PNDL, Program Operațional de Dezvoltare Durabilă, Axa Prioritară 1

Posibili parteneri:

- Consiliul județean Mureș;
- ONG-uri din domeniul mediului.

Perioada de implementare: 2022-2024

Sustenabilitate: Cheltuielile ulterioare de funcționare vor fi suportate din bugetele locale.

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene: D.S.4 Mediu, energie, schimbări climatice.

Reducerea emisiilor de carbon prin îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor, a sistemelor de transport și a proceselor de producție.

Obiectiv specific: Asigurarea protecției și calității mediului înconjurător în vederea creșterii standardului de viață al locuitorilor și dezvoltării durabile a comunei, **Obiectivul operațional** “Promovarea unor tehnologii alternative de generare a energiei și de eficiență energetică”

Documente necesare:

- Cerere de finanțare;
- Documentație de avizare a lucrărilor de intervenții;
- Proiect tehnic.

Titlul proiectului nr. 11. Reabilitarea centrului comunitare integrat din Comuna Fântânele, Județul Mureș (creșterea eficienței energetice)

Scopul proiectului: Creșterea eficienței energetice și gestionarea inteligentă a energiei în clădirea centrului comunitar prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră prin reducerea consumului anual de energie finală;

Obiective specifice:

- îmbunătățirea izolației termice a anvelopei clădirii, a șarpantelor și învelitorilor; precum și a altor elemente de anvelopă care închid spațiul climatizat al clădirii;
- introducerea, reabilitarea și modernizarea, după caz, a instalațiilor pentru prepararea, distribuția și utilizarea agentului termic pentru încălzire și a apei calde de consum, a sistemelor de ventilare și climatizare, a sistemelor de ventilare mecanică cu recuperarea căldurii, inclusiv sisteme de răcire pasivă, precum și achiziționarea și instalarea echipamentelor aferente și racordarea la sistemele de încălzire centralizată, după caz;
- utilizarea surselor regenerabile de energie;
- implementarea sistemelor de management energetic având ca scop îmbunătățirea eficienței energetice și monitorizarea consumurilor de energie;
- înlocuirea corpurilor de iluminat fluorescent și incandescent cu corpuri de iluminat cu eficiență energetică ridicată și durată mare de viață, tehnologie LED;
- optimizarea calității aerului interior prin ventilație mecanică cu unități individuale sau centralizată, după caz, cu recuperare de energie termică pentru asigurarea necesarului de aer proaspăt și a nivelului de umiditate, care să asigure starea de sănătate a utilizatorilor în spațiile în care își desfășoară activitatea;

Grupul țintă:

- Comunitatea locală

Activități principale:

- Elaborarea proiectului tehnic
- Verificarea tehnică a proiectului
- Lucrări de construcții
- Procurare și montaj utilaj tehnologic

Rezultatele așteptate:

- reducerea consumului anual de energie finală
- reducerea anuală estimată a cantității gazelor cu efect de seră

Surse de finanțare: Programul privind creșterea eficienței energetice și gestionarea inteligentă a energiei în clădirile publice, Fondul pentru mediu + Bugetul local

Posibili parteneri:

- Consiliul Județean Mureș

Perioada de implementare: 2021-2024

Sustenabilitate: Din bugetul local

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene:

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectivul operațional “Promovarea unor tehnologii alternative de generare a energiei și de eficiență energetică

Documente necesare:

- Cerere de finanțare;
- Documentație de avizare pentru lucrări de intervenții

Titlul proiectului nr. 12. Crearea de sisteme centralizate de furnizare a energiei utilizând sisteme convenționale de încălzire completate de sisteme ce utilizează energii nepoluante (solare, eoliene)

Scopul proiectului: Dezvoltarea economică și socială durabilă a comunei Fântânele. prin utilizarea eficientă a resurselor fizice și umane.

Obiective specifice:

- Asigurarea unor servicii publice de calitate;
- Asigurarea calității și protecției mediului în conformitate cu aquis-ul comunitar.

Grupul țintă:

- Comunitatea locală;
- Turiști.

Activități principale:

- Elaborare Studiu de fezabilitate;
- Elaborare și obținere Certificat de Urbanism;
- Licitarea și contractarea proiectării și execuției lucrărilor;
- Elaborarea documentațiilor;
- Execuția lucrărilor.

Rezultatele așteptate:

- modernizarea utilităților de bază-energie termică (apă caldă menajeră și încălzire) la unitățile de învățământ și clădiri publice;
- creșterea calității serviciilor în furnizarea de utilități către populația comunei Fântânele.;
- creșterea calității vieții locuitorilor.

Surse de finanțare: Bugetul local, AFM, Programe naționale

Posibili parteneri:

- Consiliul județean Mureș,
- ONG-uri din domeniul mediului.

Perioada de implementare: 2022-2024

Sustenabilitate: Cheltuielile ulterioare de funcționare vor fi suportate din bugetele locale.

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene: D.S.4 Mediu, energie, schimbări climatice,

Reducerea emisiilor de carbon prin îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor, a sistemelor de transport și a proceselor de producție.

Obiectiv specific: Asigurarea protecției și calității mediului înconjurător în vederea creșterii

standardului de viață al locuitorilor și dezvoltării durabile a comunei , **Obiectivul operațional** “Promovarea unor tehnologii alternative de generare a energiei și de eficiență energetică”

Documente necesare:

- Cerere de finanțare;
- Documentație de avizare a lucrărilor de intervenții;
- Proiect tehnic.

Titlul proiectului nr. 13. Realizarea de perdele forestiere de protecție a căilor de comunicații și pentru terenurile agricole

Scopul proiectului: Dezvoltarea durabilă a comunei Fântânele..

Obiective specifice:

- Protecția mediului prin încetinirea vitezei vântului, cu implicații directe în: reducerea evapotranspirației;
- Eliminarea acumulării zăpezii spulberate de vânt;
- Reducerea eroziunii solului;
- Reducerea pagubelor produse culturilor agricole.

Grupul țintă:

- Populația comunei;
- Potențialii investitori;
- Agenți economici locali;
- Administrația publică locală.

Activități principale:

- Elaborare studii de fezabilitate;
- Elaborare proiecte tehnice.

Rezultate așteptate:

- Perdeele de protecție de-a lungul căilor de comunicații;
- Perdele forestiere de protecție pe câmpuri;
- Perdele forestiere de protecție în jurul localităților.

Sursă de finanțare: Programe naționale, Administrația Fondului pentru Mediu

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene:

Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare a localităților rurale din Regiunea Centru (modernizare drumuri și străzi comunale, dezvoltare infrastructura locală de mediu).

Posibili parteneri: Consiliul Județean Mureș

Perioada de implementare: 2022-2027

Sustenabilitate: Cheltuielile ulterioare de funcționare vor fi suportate din bugetul local

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectivul operațional “Îmbunătățirea stării mediului înconjurător și prevenirea riscurilor naturale și de sănătate a populației”, 4.2. Realizarea de perdele forestiere de protecție a căilor de

comunicații, localităților și câmpului.

Documente necesare:

- Cerere de finanțare;
- Documentație de avizare a lucrărilor de intervenții;
- Proiect tehnic.

Titlul proiectului nr. 14. Dezvoltarea activităților de conștientizare a populației asupra necesității conservării mediului înconjurător și de implicare a acestora în activități de protecție a mediului

Scopul proiectului: Informarea și conștientizarea cu privire la efectele schimbărilor climatice și la modalitățile de adaptare la acestea.

Obiective specifice:

- Crearea unei rețele de formatori în domeniul protejării mediului;
- Demararea sesiunilor de informare și conștientizare;
- Crearea unei baze de date a județului Mureș în domeniul protecției mediului.

Grupul țintă:

- Comunitatea locală;
- Autorități furnizoare de utilități publice;
- Companiile publice și private;
- ONG-uri.

Activități principale:

- Crearea unei rețele de formatori în domeniul protejării mediului;
- Nr. sesiuni de informare;
- Înființarea unei baze de date la nivelul județului Mureș.

Rezultatele așteptate:

- Nr. sesiuni de informare;
- Nr. comunicate de presă;
- O bază de date;
- Un spot TV publicitar.

Surse de finanțare: Bugetul local, AFM, Granturi SEE și Norvegiene

Posibili parteneri:

- Școlile din comună;
- Consiliul județean Mureș;
- ONG-uri din domeniul mediului.

Perioada de implementare: 2022-2024

Sustenabilitate: Cheltuielile ulterioare de funcționare vor fi suportate din bugetul local.

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene: Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare a localităților rurale din Regiunea Centru (modernizare drumuri și străzi

comunale, dezvoltare infrastructura locală de mediu).

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectivul operațional “Îmbunătățirea stării mediului înconjurător și prevenirea riscurilor naturale și de sănătate a populației”

Documente necesare:

- Cerere de finanțare;
- Raport - evaluarea impactului asupra mediului.

Titlul proiectului nr. 15. Dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii serviciilor sociale: centre comunitare, servicii respire;

Scopul proiectului: Promovarea incluziunii sociale la nivelul comunei Fântânele..

Obiective specifice:

- Înființarea unor servicii sociale adecvate la nivelul comunei și al județului Mureș.

Grupul țintă:

- Comunitatea locală;
- Locuitorii din comunele apropiate.

Activități principale:

- Identificarea ONG-uri partenere posibile;
- Identificarea proiectelor sociale de implementat în viitor, identificarea grupului principal de țintă.

Rezultatele așteptate: Infrastructură socială realizată la nivelul comunei Fântânele..

Surse de finanțare: Bugetul local, Programul Operațional pentru Combaterea Săraciei 2021-2027 – Multifond: FSE+, FEDR, Axa prioritară 5- Servicii pentru persoane vârstnice, Axa prioritară 6- Sprijin pentru persoanele cu dizabilități, Axa prioritară 7- Sprijin pentru grupuri vulnerabile, Axa prioritară 8- Ajutorarea persoanelor defavorizate, Granturi SEE și Norvegiene

Posibili parteneri: Ministerul Sănătății, Consiliul Județean Mureș

Perioada de implementare: 2021-2027

Sustenabilitate: Din bugetul local

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene: Dezvoltarea și diversificarea serviciilor sociale integrate.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală:

Obiectiv specific: Îmbunătățirea serviciilor sociale furnizate pentru comunitatea locală și asigurarea echității, egalității de șanse și facilitarea integrării sociale pe piața muncii a grupurilor defavorizate.

Obiectivul operational: Dezvoltarea de servicii sociale specializate pentru grupurile vulnerabile din comună, în parteneriat cu furnizori acreditați.

Titlul proiectului nr. 16. Înființarea de centre de zi de tip after school pentru copii defavorizați

Scopul proiectului: Dezvoltarea serviciilor de educație de tip „after school” în comuna Fântânele.

Obiective specifice:

- Îmbunătățirea calității actului educațional;
- Creșterea gradului de mulțumire al beneficiarilor.

Grupul țintă:

- Copii de la grădiniță, elevii din clasele I-IV;
- Cadre didactice;
- Comunitatea locală.

Activități principale:

- Amenajarea clădirii școlii pentru program tip „after school”;
- Pregătirea spațiilor și activităților pentru program tip „after school”.

Rezultatele așteptate:

- Creșterea calității serviciilor de educație;
- Asigurarea unui cadru plăcut și securizat pentru copii proveniți din medii defavorizate;
- Creșterea gradului de accesibilitate al familiilor din medii defavorizate.

Surse de finanțare: Programul Operational CAPITAL UMAN 2021-2027, Axa prioritară nr. 3 Creșterea calității și asigurarea echității în sistemul de educație și formare profesională, Bugetul local, Programul Operațional pentru Combaterea Sărăciei 2021-2027 – Multifond: FSE+, FEDR

Posibili parteneri: Inspectoratul Școlar Județean Mureș

Perioada de implementare: 2021-2027

Sustenabilitate: Întreținerea obiectivelor se va realiza din sursele proprii ale primăriei.

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene: D.S. 6 Agricultură, silvicultură, dezvoltarea rurală
Dezvoltarea infrastructurii sociale, cultural-recreative și susținerea dezvoltării comunitare (inclusiv pentru acțiuni integrate de tipul „Leader” dezvoltate la nivelul GAL-urilor)

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: **Obiectiv specific:** Îmbunătățirea serviciilor sociale furnizate pentru comunitatea locală și asigurarea echității, egalității de șanse și facilitarea integrării sociale și pe piața muncii a grupurilor defavorizate. **Obiectivul operațional** Dezvoltarea de servicii sociale specializate pentru grupurile vulnerabile din comună, în parteneriat cu furnizori acreditați.

Documente necesare:

- Cerere de finanțare;
- Studiu de fezabilitate;
- Proiect tehnic.

Titlul proiectului nr. 17. Înființarea unei săli de sport în localitatea Fântânele.

Scopul proiectului: Dezvoltarea infrastructurii sportive din comuna Fântânele..

Obiective specifice:

- Crearea unei infrastructuri de sport pentru școală și pentru locuitorii comunei Fântânele.;
- Dezvoltarea serviciilor educaționale;
- Dezvoltarea serviciilor în domeniul activităților de agrement.

Grupul țintă: Comunitatea locală, turiștii.

Activități principale:

- Elaborare plan de fezabilitate;
- Înființare sală de sport;
- Dotarea sălii de sport;
- Asigurarea unor programe sportive pentru locuitorii comunei Fântânele..

Rezultatele așteptate:

- Terenuri de sport;
- Dotări;
- Nr. programe sportive.

Surse de finanțare: Bugetul local, FEADR, PNDL, CNI

Posibili parteneri: Consiliul Județean Mureș

Perioada de implementare: 2021-2027

Sustenabilitate: Întreținerea obiectivului de investiții se va face din bugetul local.

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene: Strategia pentru modernizarea infrastructurii educaționale 2018-2023; P.3.1. Îmbunătățirea calității, eficacității și relevanței ofertei educaționale regionale, a serviciilor și accesului la educație la toate nivelurile- Stratefia regiunea Centru 2021-2027

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv specific: Dezvoltarea sistemului de învățământ la nivelul comunei Fântânele. prin îmbunătățirea infrastructurii și a dotărilor, crearea cadrului pentru desfășurarea de activități extracurriculare, creșterea calității și diversificarea serviciilor educaționale; **Obiectiv operațional Dezvoltarea infrastructurii**

educaționale.

Obiectiv specific: Dezvoltarea sistemului de învățământ la nivelul comunei Fântânele. prin îmbunătățirea infrastructurii și a dotărilor, crearea cadrului pentru desfășurarea de activități extracurriculare, creșterea calității și diversificarea serviciilor educaționale.

Documente necesare:

- Cerere de finanțare;
- Studiu de fezabilitate/ documentație de avizare pentru lucrări de intervenții;
- Avize; Autorizație de construire;
- Fișa tehnică privind condițiile de protecție a mediului.

Titlul proiectului nr. 18. Elaborarea și realizarea unui program de manifestări culturale anuale

Scopul proiectului: Dezvoltarea economiei și turismului local, racordarea turismului local la turismul rural județean.

Obiective specifice:

- Identificarea și inventarierea soluțiilor fezabile în vederea valorificării resurselor naturale, multi-culturale/religioase existente și totodată dezvoltarea economiei și turismului, racordarea la serviciile turistice oferite în comunele învecinate.

Grupul țintă: Comunitatea locală, turiștii.

Activități principale:

1. Identificare partenerilor potențiali;
2. Elaborarea programelor culturale și sportive;
3. Derularea programelor.

Rezultatele așteptate:

- Un program anual cultural și sportiv diversificat la nivelul comunei Fântânele..

Surse de finanțare: Bugetul local, Granturi SEE și Norvegiene

Posibili parteneri: Consiliul Județean Mureș,

- Școlile și grădinițele din comuna Fântânele..

Perioada de implementare: 2021-2027

Sustenabilitate: Întreținerea obiectivului de investiții se va face din bugetul local.

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene: D.S.5 Turism și patrimoniu cultural

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv specific: Dezvoltarea durabilă a sectorului turistic în comuna Fântânele. prin promovarea potențialului cultural local și crearea condițiilor pentru dezvoltarea unui turism de agrement. **Obiectivul operațional** Includerea obiectivelor culturale din comuna Fântânele. într-un circuit turistic.

Documente necesare:

- Cerere de finanțare;
- Studiu de fezabilitate/ documentație de avizare pentru lucrări de intervenții;
- Avize; Autorizație de construire/Fișa tehnică privind condițiile de protecție a mediului.

Titlul proiectului nr. 19. Creșterea eficienței în administrația locală prin facilitarea, urmărirea și documentarea proceselor de lucru utilizând programe informatice de management al documentelor

Scopul proiectului: Îmbunătățirea relației dintre administrația publică, comunitatea locală și agenții economici.

Obiective specifice:

- Îmbunătățirea metodelor de informare publică;
- Gestionarea mai eficientă a serviciilor furnizate.

Grupul țintă:

- Comunitatea locală;
- Agenți economici.

Activități principale:

- Implementarea sistemului e-guvernare;
- Instruirea funcționarilor publice din Primăria comunei Fântânele.;
- Informarea grupurilor țintă cu privire la proiect;
- Implementarea unui sistem GIS și realizarea bazei de date aferente acestuia;
- Implementarea unui sistem informatic de gestionare a documentelor.

Rezultatele așteptate:

- Creșterea transparenței decizionale;
- Reducerea birocrăției în administrația publică locală;
- Reducerea timpului de prelucrare a documentelor.

Surse de finanțare: Bugetul local, Programul Operațional CREȘTERE INTELIGENTĂ ȘI DIGITALIZARE (POCID) 2021-2027, Axa prioritară nr 4 Dezvoltarea infrastructurii de comunicații în bandă largă

Posibili parteneri: Consiliul Județean Mureș

Perioada de implementare: 2021-2027

Sustenabilitate: Cheltuielile ulterioare de funcționare vor fi suportate din bugetul local.

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene:

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv strategic nr. 5. Dezvoltarea capacităților administrative, **Obiectiv specific nr. 5.3.** Creșterea eficienței activității administrației publice locale.

Documente necesare:

- Cerere de finanțare;
- Studiu de fezabilitate.

Titlul proiectului nr. 20. Reabilitarea/modernizarea/extinderea cabinetelor medicale;

Scopul proiectului: dezvoltarea infrastructurii medicale, înființare speții pentru diferite tipuri de servicii medicale.

Obiective specifice:

- Extinderea dispensarelor
- Modernizarea dispensarelor existente
- Dotarea dispensarelor medicale;
- Promovarea serviciilor de sănătate.

Grupul țintă:

- Comunitatea locală și din județ;
- Cadre medicale din regiune;
- Turiști.

Activități principale:

- Elaborare studii de fezabilitate;
- Elaborare studii de fezabilitate;
- Elaborare proiecte tehnice;
- Construcția spațiilor;
- Dotarea spațiilor.

Rezultatele așteptate:

- Infrastructură de sănătate modernizat;
- Servicii de sănătate diversificate;

Surse de finanțare: Programul Operational CREȘTERE INTELIGENTĂ ȘI DIGITALIZARE (POCID) 2021-2027, Axa prioritară nr. 1 Creșterea competitivității economice prin cercetare și inovare

Posibili parteneri:

- Universitatea de Medicină, Farmacie, Științe și Tehnologie "George Emil Palade";
- Spitalul Județean Mureș.

Perioada de implementare: 2022-2024

Sustenabilitate: Cheltuielile ulterioare de funcționare vor fi suportate din bugetul local.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv strategic nr. 5. Dezvoltarea serviciilor publice, Obiectiv specific 5.1. Dezvoltarea serviciilor de sănătate și sociale

Documente necesare:

- Cerere de finanțare;
- Studiu de fezabilitate;
- Proiect tehnic;
- Raport - evaluarea impactului asupra mediului.

Titlul proiectului nr. 21. Înființarea și amenajarea unui centru comunitar integrat

Scopul proiectului: Creșterea nivelului de trai în comună.

Obiective specifice:

- Dezvoltarea serviciilor în comuna Fântânele..

Grupul țintă: Comunitatea locală, turiști.

Activități principale:

- Identificare partenerilor potențiali;
- Înființare Centru comunitar integrat.

Rezultatele așteptate:

Centru comunitar integrat pentru locuitorii comunei Fântânele..

Surse de finanțare: Bugetul local, Granturi SEE și Norvegiene

Posibili parteneri: Consiliul Județean Mureș

Perioada de implementare: 2021-2027

Sustenabilitate: Întreținerea obiectivului de investiții se va face din bugetul local.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv strategic nr. 5 Dezvoltarea serviciilor publice Obiectiv specific 5.3 Dezvoltarea activităților culturale și sportive

Documente necesare:

- Cerere de finanțare;
- Studiu de fezabilitate/ documentație de avizare pentru lucrări de intervenții;
- Avize; Autorizație de construire;
- Fișa tehnică privind condițiile de protecție a mediului.

7. Planul de implementare și monitorizare a strategiei de dezvoltare a comunei Fântânele.

În vederea implementării acestei strategii Autoritatea Publică Locală trebuie să-și întărească capacitatea instituțională la toate nivelele, atât de conducere, cât și de execuție. Datorită caracterului limitat al resurselor umane și financiare, acest demers presupune atragerea de resurse financiare necesare instruirii pentru creșterea nivelului de pregătire și de specializare a personalului. Deoarece acest proces este de durată, este necesar ca administrația locală să se mobilizeze imediat și să implementeze proceduri clare de lucru, în toate compartimentele funcționale, cu atenție deosebită la structura ce va avea responsabilitatea implementării strategiei. Funcționarii publici vor trebui să urmeze suficient de multe forme de instruire, fie la locul de muncă, fie în cadrul unor structuri de formare de scurtă sau lungă durată, ce le vor conferi specializările și aptitudinile cerute de procedurile administrative ale Uniunii Europene. Dintre specializările cele mai importante și necesare se pot aminti:

- Urbanism și amenajarea teritoriului,
- Impozite și taxe locale,
- Dezvoltare economică locală și micro-regională,
- Achiziții publice în contextul reglementărilor Uniunii Europene,
- Managementul proiectelor,
- Dezvoltarea competențelor IT.

Accesul la fondurile Uniunii Europene este esențial pentru implementarea proiectelor incluse în Strategia de Dezvoltare Durabilă. Asistența tehnică de specialitate este de asemenea necesară creșterii capacității instituționale a structurilor aparatului de lucru al administrației locale, cu atenție deosebită la structura ce va avea responsabilitatea implementării strategiei, în special pentru asigurarea unui nivel reprezentativ de absorbție a fondurilor. În acest plan de management se recomandă crearea unui birou specializat pentru implementarea direcțiilor de dezvoltare strategică, compus din persoanele cu rol activ în planificarea strategică și care fac parte din aparatul propriu local. Astfel, acest birou specializat ar trebui să se organizeze ca o structură flexibilă și integrată, care să permită alocarea responsabilităților și comunicarea eficientă în implementarea strategiei. Vor exista și situații când responsabilitatea implementării unui proiect va reveni unei alte structuri care nu aparține de administrația locală, dar care reprezintă beneficiarul final. În această situație a implementării în parteneriat a proiectelor, biroului de planificare și dezvoltare strategică îi revine sarcina coordonării indirecte și pentru

responsabilii managementului se va asigura transferul real de cunoștințe, astfel încât să nu existe derapaje în perioada de implementare și/sau de operare.

În continuare se vor dezvolta: Grupurile Locale de Lucru, ce vor fi implicate de asemenea periodic în implementare prin ședințe de progres în vederea analizării necesității, ajustării, sau actualizării direcțiilor strategice, sau a planului de implementare.

În acest fel se vor asigura condițiile de concepere, dezvoltare, implementare de proiecte viabile, sustenabile. Un alt rol pe care trebuie să îl joace această unitate specială este de promovare a comunității printr-un plan de marketing adecvat, astfel încât să se atragă investitori externi și interni și să se poată acorda anumite facilități fiscale în acest sens. De asemenea, comunicarea proiectelor către comunitate devine o necesitate, în special în zonele de intervenție, în sensul creșterii impactului considerat, prin asigurarea suportului populației. Totodată această construcție instituțională solicită resurse umane și financiare, precum și suport politic din partea responsabililor locali, astfel că documentele de planificare ale implementării strategiei vor fi supuse spre aprobare Consiliului Local în mod oficial. În acest fel, angajamentul implementării strategiei devine public, precum și una dintre prioritățile administrației în exercițiile financiare publice următoare.

Proiecție financiară

În pofida realității și a problemelor descrise în capitolul care vizează diagnoza capacității administrative la nivel local, aici formulăm anumite direcții și cerințe, sub egida cărora vor trebui construite proiecțiile financiare în perioada imediat următoare. Bugetul local de venituri și cheltuieli în perioada imediat următoare aprobării Strategiei de Dezvoltare Durabilă va trebui să reflecte noua abordare a managementului Administrației Publice Locale asupra obiectivelor strategice. Odată ce proiectele au fost dezvoltate, cel puțin la nivel incipient de prefezabilitate, se vor determina sumele necesare implementării proiectelor în funcție de importanța lor, perioada de implementare, precum și schema de coordonare a fondurilor publice și private proprii sau atrase, ținând nivele ridicate pentru factorii de multiplicare.

Managementul financiar al proiectelor și implicit al fondurilor presupune o construcție instituțională eficientă, capabilă să implementeze și să monitorizeze proiectele selectate. Această unitate special creată va fi responsabilă și de atragerea surselor pentru implementarea proiectelor și vizează:

- Fondurile publice locale și/sau transferate de la nivel județean/național,

- Fondurile publice și private pentru realizarea investițiilor de anvergură care vor fi adresate prin parteneriat,
- Fondurile private de la nivelul investitorilor interni și externi,
- Fondurile nerambursabile, în special fondurile post-aderare.

Monitorizarea și evaluarea implementării strategiei

Monitorizarea este un instrument al planificării strategice și constă în evaluarea activităților de proiect, rezultatelor intermediare ale bugetului cheltuit, precum și în identificarea riscurilor care apar în implementarea proiectului. Scopul este de îmbunătățire a eficienței și ajustare a activităților, în cazul în care nu se ating obiectivele și scopurile stabilite.

Evaluarea este un alt instrument de planificare strategică prin care se apreciază dacă obiectivul/scopul inițial a fost atins în perioada de implementare, în intervalul de timp și de buget alocat. Evaluarea se efectuează de asemenea la sfârșit, sau ulterior implementării proiectului, în vederea îmbunătățirii deciziilor pentru procesul investițional în viitor. Evaluarea inițială se efectuează la momentul în care se decide asupra oportunității unui proiect. Rolul și responsabilitățile de monitorizare îi revin unei structuri specifice, diferite de cea care este responsabilă cu implementarea ei, respectiv Comitetului Local de Monitorizare. Dimensiunea Comitetului Local de Monitorizare depinde de mărimea comunității și este recomandabil să fie limitat la maxim 3 – 5 persoane. Sarcinile curente ale comitetului sunt:

- analiza periodică a progresului înregistrat privind atingerea obiectivelor generale/specifice ale planului,
- formularea de propuneri pentru revizuirea planului de implementare (ex: înlocuire de proiecte în lista prioritară, modificarea activităților de proiect, modificare de buget, etc.),
- analiza și aprobarea rapoartelor de implementare întocmite de către organizațiile de implementare a proiectelor,
- întocmirea periodică de rapoarte de monitorizare pentru fiecare proiect în parte și în ansamblu pentru planul de implementare.

Graficul de implementare a proiectelor este utilizat în activitatea curentă de monitorizare. Odată aprobată strategia de dezvoltare, inclusiv cu proiectele sale prioritare, se întocmește acest grafic de implementare, deosebit de util pentru activitatea de monitorizare. Monitorizarea are finalitate în condițiile în care activitățile de proiect sunt bine formulate, indicatorii de performanță sunt corect dimensionați, iar sursele de culegere a informațiilor pentru verificare sunt credibile. Astfel, obiectivele specifice se vor prezenta în acest capitol alături de indicatorii

de impact și de monitorizare, precum și de sursele de culegere a datelor relevante, care permit aprecierea gradului de implementare a strategiei.

8. CONCLUZII

Realizarea acestui document strategic permite comunității din Fântânele identificarea și validarea unor priorități viitoare de acțiune, acestea fiind alese în funcție de resursele existente și de voința generală a locuitorilor din Fântânele. În tot acest proces care va urma, Strategia va servi ca punct de referință pentru o dezvoltare durabilă și armonioasă a comunei. Implementarea Strategiei se va realiza prin scrierea de proiecte, atât de către autoritatea locală cât și de către oricare membru al comunității care dorește să contribuie la dezvoltarea comunitară, în special societatea civilă și mediul privat. În vederea implementării cu succes a acestui document strategic este necesară o implicare a tuturor factorilor reprezentativi din Comuna Fântânele., precum și o bună colaborare între administrația locală și cetățeni. Evaluarea Strategiei, a gradului de implementare a obiectivelor, se va face periodic, într-o manieră stabilită la nivelul comunității. În vederea implementării cu succes a acestui document strategic, echipa de elaborare a Strategiei supune atenției următoarele aspecte:

- Strategia de Dezvoltare locală este un document al întregii comunități, nu este a unei persoane sau instituții, a unui partid sau organizații de orice fel.
- Societatea civilă trebuie să se implice în decizia cum va arăta comunitatea în care vor să trăiască și tot ei sunt cei care vor putea controla punerea în fapt a acestor decizii.
- Din punct de vedere politic strategia trebuie asumată de către Consiliul Local care va stabili o ordine a priorităților și prin bugetul existent le va finanța și cofinanța.
- Consiliul Local este cel care poate modifica această strategie imediat sau mai târziu, în funcție de dezvoltări ulterioare ale situației sociale, politice și economice.

Bibliografie

- Agenția Națională pentru Protecția Mediului Mureș
- Agenția de Plăți și Intervenție în Agricultură (APIA)
- Baza de date proprii a comunei Fântânele
- Camera de Comerț și Industrie Mureș
- *Direcția Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor*
- Institutul Național de Statistică
- INS, Buletin statistic lunar, jud. Mureș
- Lege privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național, - Secțiunea V- Zone cu risc natural
- Oficiul Registrului Comerțului
- Ministerul Finanțelor Publice
- Planul Național Strategic pentru dezvoltare rurală durabilă a sectorului agroalimentar și a spațiului rural în perioada 2014-2020-2030
- Prefectura Județului Mureș
- Recensământul general agricol 2010
- Regulamentului Comisiei Europene nr. 1698/2005
- Regulamentului (CE) nr. 1242/2008 de stabilire a unei tipologii comunitare pentru exploatații agricole, dimensiunea economică a exploatației se determină pe baza producției standard totale a exploatației.
- Studiul privind determinarea zonelor de potențial, a zonelor geografice și a marjelor brute standard unitare pentru întocmirea proiectelor din cadrul măsurii 3.1 - Investiții în exploatații agricole din PNDR 2007-2013, Institutul de Cercetări pentru Pedologie și Agrochimie - ICPA București și Institutul de Cercetare Dezvoltare pentru Economie Agrară - ICDEA, 2003.
- <http://www.madr.ro/docs/dezvoltare-rurala/redesemnare-zone-afectate-de-constrangeri-naturale.pdf>
- http://www.mures.insse.ro/phpfiles/Mures_RPL_2011_Comunicat_date_definitive.pdf
- <http://www.firme.info/>
- <http://pe-harta.ro/mures/>
- https://ro.wikipedia.org/wiki/Comuna_F%C3%A2nt%C3%A2nele,_Mure%C8%99
 - https://ro.wikipedia.org/wiki/Biserica_romanocatholic%C4%83_din_Bordo%C8%99iu

- http://www.turismsangeorgiudepadure.ro/index.php?option=com_content&view=article&id=224:conacul-simen-din-calimanesti&catid=61&Itemid=281&lang=ro
- <https://www.e-nepujsag.ro/articles/huszonot-evi-megtakaritas>
- <https://e-nepujsag.ro/articles/gyulakuta-a-megujult-koezseg>
- <https://szekelyhon.ro/aktualis/marosszek/gyulakuta-ahol-minden-megtakaritott-penzt-infrastrukturara-koltenek#>
- <https://www.e-nepujsag.ro/articles/kelementelken-korszeru-ovoda-varja-osszel-gyermekeket>
- <http://suleenet.blogspot.ro/p/az-iskolarol.html>.